

BOGDANIA

Revistă de creație și cultură

Anul XIII / Nr. 133-134 / 2025

Lunile: iulie-august 2025

Cuprins

1. Ionel Marin: Despre patrie, cultură, civilizație – 3
2. Al Florin Țene: Revista Bogdania – o pagină de istorie națională – 6
3. Al Florin Țene: Rolul elevilor și al tineretului creator în promovarea creației literare – 7
4. Maria Filipoiu: Sfințenia și măreția voievodului Ștefan cel Mare – 8
5. N. Grigorie Lăcrița : Fragment din Testamentul lui Ștefan cel Mare; Eminescu despre patriotism – 11
6. Ionuț Țene: Glorie veșnică eroilor români – 12
7. Corneliu Cristescu: Elisabeta I - Regina Angliei, contemporană cu Mihai Viteazul – 14
8. Stelian Gomboș: „Fericiți făcătorii de pace căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”... – 17
9. Ben Todică: Salvarea e în mâna Conștiinței – 20
10. Mariana Cazimirovici: Lucrarea harului – 22
11. Carmen Oltean: Limba care adoarme în noi și se trezește scriind – 23
12. Geo Călugăru: Im memoriam: Gheorghe Duță – 24
13. Năstase Marin: Im memoriam: Scriitorul vrâncean Gheorghe Chirtoc – 27
14. Florin Țene: Im memoriam: Nichifor Crainic – 28
15. Niculae Stănescu: Omagiu lui Eminescu – 29
16. Al Florin Țene: Rolul Școlii Ardelene în promovarea limbii române în Ardeal – 30
17. Poezia pe cărări de timp: Mihai Eminescu, Nicolae Rotaru – 31
18. Medalion liric: Al. Florin Țene, Constantin Rusnac, Cristian Petru Bălan, Corneliu Cristescu, Alexandru Armeanu, Ioan Rațiu, Florea Constantinescu, Doina Bârcă, Nicolae Doftoreanu, Victoria Sorea, Mihaela Mircea, Florin Marin, Laurențiu Drăgușin, Ioan Miclău-Gepianu, Valentin Rădulescu – 34
19. Proză scurtă: Nicolae Vasile, Caty Urucu, Ion Dulugeac, Mihail Grănescu – 45
20. Cronici literare, recenzii, comentarii semnate de: Al. Florin Țene, Ben Todică, Johnny Deak, Geo Călugăru, Nicu Doftoreanu, Christian Schenk, Ionuț Țene și Ioan Miclău-Gepianu – 55
21. Din creațiile tinerilor premiați la Festivalul-concurs internațional de creație literară Bogdania: Vetina Dumitru și Mariana Niculina Lungu – 72
22. Florentin Smarandache: Frânturi din jurnal – 77
23. Traduceri din creațiile lirice ale poetului Nicolae Măcaș – 80
24. Noutăți editoriale: – 80
25. Evenimente culturale – 82
26. Lansare de carte - „Cervenia te cânt!” – 82
27. Festivalul-concurs internațional de creație literară Bogdania, ediția a XIV-a, - Festivitatea de premiere, București, 24 iunie 2025 – 86
28. Aspecte de la Festivalul Bogdania, anul 2025 – 90
29. Lista premianților Festivalului-concurs Bogdania, ediția a XIV-a, 24 iunie 2025 – 94
30. Semnal editorial – 95

Coperta: Fotografie de grup, Bogdania, 24 iunie 2025, la Palatul Brătianu din București

Revista BOGDANIA, revistă de creație și cultură este fondată și editată de Asociația cultural-umanitară Bogdania din Focșani. Apare o dată la două luni.
ISSN 2343-8061; ISSN-L 2343-8061

REDACȚIA REVISTEI BOGDANIA

Ionel N. MARIN

(Președinte Asociația cultural-umanitară Bogdania)

Redactor șef

Editor senior: Nicolae Vasile, Geo Călugăru, Vasile Groza.

Redactori: Corneliu Cristescu, M.M. Cazimirovici, Maria Filipoiu, Marcel Miron, Adrian Nicolae Popescu, Ioan Rațiu, Zoe Rotaru, Maricica Stroia, Ben Todică, Gheorghe Țiclete.

Secretar de redacție: Prof. Cosmin LAZĂR

Membri de onoare:

Prof. univ. dr. Florentin SMARANDACHE (SUA) - cercetător științific, matematician, scriitor, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN (SUA) - membru titular USR și al Academiei Româno-Americane de Arte și Științe; pictor, sculptor.

ALEXANDRU FLORIN ȚENE - președintele național al Ligii Scriitorilor Români, membru UZPR și al Academiei Americano-Române de Arte și Științe.
GHEORGHE A. STROIA, scriitor, membru ARA.

Adresa redacției: Focșani, Strada Contemporanul nr. 28, cod 620065, jud. Vrancea
Telefon mobil: **0752862369**.

Materialele se trimit cu diacritice pe adresa de e-mail:

ionelmarin55@gmail.com

revistabogdania.ro@gmail.com

În numele libertății de exprimare, autorii răspund în mod direct, conform legilor în vigoare, de conținutul materialelor publicate. Textele nu se înapoiază.

Vă așteptăm alături de noi!

Pentru realizarea proiectelor culturale și umanitare ale Asociației Bogdania, avem nevoie de sprijinul dvs.

Vă mulțumim anticipat! Datele de identificare ale Asociației Cultural-umanitare Bogdania, sunt:

RO11BRMA0999100047750380, în RON;

RO11BRMA0999100047751156, în euro;

Exim Banca Românească S.A., Filiala Focșani, județul Vrancea; CIF (cod înregistrare fiscală) - 29080784.

Revista Bogdania,

Anul XIII, Nr. 133-134, iulie-august 2025

Editorial**Ionel MARIN****Despre Patrie, Cultură, Civilizație!**

Scriitorul Barbu Ștefănescu Delavrancea afirma că: „Patria este înălăuntrul nostru și o ducem cu noi peste țări și mări...**Patria** nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele și întărit cu oasele înaintașilor noștri”... Deci Patria este țara în care ne naștem și al cărei cetățeni suntem, este locul sfânt în care ne-am născut, copilărit și în care trăim. Patria este casa părintească care are mereu ușile deschise și în care poți trăi cu demnitate și în demnitate, de dorești cu adevărat. Poporul român de-a lungul istoriei a făcut sacrificii imense pentru libertate, prosperitate și progres. Dispunem de bogății și de frumuseți naturale deosebite (munți, dealuri, păduri, râuri, câmpii, deltă, ieșire la mare), de oameni pașnici, talentați și pricepuți gospodari. Ce ne lipsește să devenim un popor fericit? „Vă iubiți patria, veți ști dar a o întării” spunea Alexandru I. Cuza, iar Bogdan P. Hașdeu amintea „Fie pâinea cât de rea / Tot mai dulce mi se pare, când o știu din țara mea”. Deci patria este altarul din suflet, colțul de rai ce nu poate fi dezrădăcinat de nicio furtună din lume. Poate cineva să șteargă faptele miilor de eroi români care s-au jertfit pentru PATRIE! Avem noi dreptul sau altcineva să minimalizăm truda și realizările istorice ale neamului? Orice națiune s-ar mândri cu legendarul Decebal, domnitorii viteji precum: Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu, Alexandru Ioan Cuza și mulți alții, cu personalități covârșitoare, ca: Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu, Constantin Giurăscu, Constantin Brâncuși, Simion

Mehedinți, Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Henri Marie Coandă (pionier al aviației, fizician, inventator al motorului cu reacție și descoperitor al efectului care îi poartă numele), Ana Aslan, Justin Capră și lista poate continua...zile întregi cu nume de savanți, inventatori din toate domeniile, cu artiști de geniu, cu sportivi, cu tineri foarte talentați... Inegalabilul poet Mihai Eminescu scria că: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,/ Țara mea de glorie, țara mea de dor?/ Brațele nervoase, arma de tărie,/ La trecutu-ți mare, mare viitor!.. Întotdeauna Patria rămâne locul în care te naști, familia cea mare spre care ai deschis ochii spre veșnicie. A nu mai vorbi de propria patrie înseamnă a te înstrăina de proprii părinți și de idealul sfânt al oricărui Om. Trebuie dată riposta cuvenită celor ce denigrează, „schilodescl istoria reală a neamului românesc. Oare ne preocupăm îndeajuns pentru copiii noștri ca să trăiască frumos, să-i pregătim pentru muncă și viață, pentru a sluji, cu credință, Patria? Fiecare ar trebui să contribuim la un viitor mai bun! De mici trebuie să-i învățăm pe copiii ce se cuvine și ce nu, să le dezvoltăm respectul și dragostea pentru tradițiile, limba, istoria și cultura poporului. De aceea consider că este o relație strânsă și reciprocă între cele trei noțiuni. Fără implicare nu se pot îndeplini visele și dorințele noastre. Viața ne scoate în evidență faptul că fără credință și cultură un om este vulnerabil în fața greutăților, încercărilor. Mântuirea este atributul divinității și nu al oamenilor. De aceea pentru un creștin autentic, stăruința în salvarea sufletului reprezintă o preocupare majoră. Cuvântul lui Dumnezeu dă tărie, vindecare, sfințire. Omul prin rugăciune, post și fapte bune învinge ispitele, alungă pe cel viclean. Ființa umană nu trebuie să accepte răul, minciuna, necinstea, fărădelegea ci trebuie să-și păstreze sufletul curat, să țină vie scânteia divină care sălășluiește într-u noi. Pentru noi, Dumnezeu a îngăduit ca singurul Său fiu să fie răstignit pentru mântuirea noastră, pentru a ne da șansa de a ne salva sufletele. Cu certitudine există Dumnezeu, Marele Creator care nu doar a creat universul în care trăim, asigurând viața vegetală, animală și umană, ci îl și menține în viață astăzi. Pluriversul, ce construcție perfectă, fascinantă, infinită...Și omul este o „zidire” frumoasă, dornică de absolut și unică în

manifestare. Creștinul respectă toate celălalte religii, confesiuni, culte religioase și consideră că indiferent de convingerile religioase trebuie să existe înțelegere și respect între toți oamenii planetei, pentru pacea și bunăstarea națiunilor lumii. Poporul român a avut, are și urmează mereu pe marii săi duhovnici, ca de exemplu: Sfântul Ioan de la Prislop, părintele Arsenie Boca, Cleopa Ilie, Galeriu, Calinic, Arsenie Papacioc și...lista continuă cu miile de slujitori ai lui Dumnezeu. Înainte de a pleca la cer, Părintele **Iustin Pârvu** în scrisoarea adresată poporului român, arăta: „Îți scriu pentru că sper ca măcar acum, să îți amintești cine ai fost, cine ești și poate așa vezi încotro te îndrepti! Ești singurul popor european care trăiește încă acolo unde s-a născut...Ești primul popor din lume care a folosit scrierea. Nu o spun eu, o spun tăblițele de la Tărtăria și o recunosc toți cei care le-au studiat... Trezește-te, popor român, trezește-te român adormit și nu lăsa să se șteargă dintr-o trăsătură de condei, tot ce ti-au lăsat părinții, nu îți lăsa copiii pe drumuri, sclavi ai celor ce nici nu existau pe când tu știai să scrii.”

Cultura reprezintă o necesitate esențială, complexă și necesară oricărei națiuni: „Cine nu-și cunoaște trecutul nu este vrednic nici de prezent”. Istoria este cartea de căpătâi a unui popor. De aceea „vreau ca istoria națională să-și capete locul cuvenit în Școală, în societatea românească în general, pentru ca românii să fie mândri de trecutul lor, așa cum sunt toate popoarele civilizate din lume.

A fi european, om planetar nu poate exclude apartenența la un popor, la o istorie de milenii. Derapajele trebuiesc sancționate de societate, pentru a nu se reveni la diferite forme de totalitarism. Indiscutabil **CULTURA** fiind o matrice a identității unui popor, reprezentată de aspecte legate de: comunicare, convingeri, atitudini, valori, norme, obiceiuri, nevoi spirituale, etc., rămâne piatra de temelie a unui popor, iar literatura este „legitimația istorică a unui popor”.

Cultura și limba română sunt cei mai de seamă piloni ai neamului și ai spațiului nostru românesc. Cultura română seamănă, veghează spiritul neamului nostru. Fără cultură un popor moare lent...Sergiu Celibidache arăta că: „Cultura nu

este altceva decât drumul spre libertate iar **Simion Bărnuțiu** „Cultura e puterea cea mai tare de pe pământ și e o cetate nouă a unității naționale”. Numai prin carte, prin actul de cultură îți lărgești cunoașterea, devii mai puternic, mai înțelept, liber și stăpân pe propriul destin. Indiferent de domeniul de activitate, fiecare dintre noi, trebuie să slujim neamul, patria, pe Dumnezeu. Limba ca „suflet” a unei națiuni trebuie învățată, respectată și răspândită cu drag în lume. Cu certitudine limba este comoara de aur a unui popor, coloana vertebrală, altarul sufletului aceluia popor. Vorbind de Regina graiului străbun, limba română, moștenitoarea limbii dace, a rămas și va fi întotdeauna altarul sfânt din sufletul românilor, lumina sufletului românesc! Poetul Grigore Vieru care a iubit limba strămoșească, neamul și țara mai presus de propria viață, afirma că: „Limba unui popor este chiar sângele aceluia popor”. Deci limba română este hrana cea vie, lăsată de Dumnezeu-românilor și urmașilor lor, pe veșnicie. Limba română-altarul sfânt din sufletul românilor! „Limba Română este una dintre cele cinci limbi în care sunt oficiate servicii religioase în statul monastic Muntele Athos, o regiune autonomă din Grecia, fiind vorbită în schiturile *Prodromu* și *Lacu*”. Prin graiul românesc, poporul român a arătat întregii lumi, încă de la început, frumusețea spirituală, viața cu bucuriile și tristețile ei, istoria luptelor pentru supraviețuire, afirmare și ridicarea spre noi culmi ale viitorului. Oamenii de cultură, poeții, artiștii, iubitorii de frumos au slăvit și cântat zestrea noastră strămoșească, victoriile, visele, înfrângerile dar și speranțele. În mod deosebit poeții au cultivat, cu sfințenie, graiul părintesc, personalitatea și originalitatea, mândria și admirația față de înaintași și dorința de îmbogățire dar și de înfrumusețare permanentă a vorbirii românești. În publicistica sa Eminescu ne-a lăsat concluzii, convingeri și învățăminte valabile pentru toate instituțiile publice, dar și pentru căile și demersurile formative necesare oricărui român. Manuscrisele poetului Mihai Eminescu, 46 de volume, aproximativ 14.000 de pagini, au fost dăruite Academiei Române de Titu Maiorescu în anul 1902. Și în aceste manuscrise, acum publicate, găsim multă știință despre școală, despre educație și despre înalta menire de

pedagog, de educator autentic:„misiunea oamenilor ce vor din adâncul lor binele țării e creșterea morală a generațiunii tinere și a generațiunii ce va veni”, afirma Eminescu.

E de datoria fiecăruia dintre noi, a oricărui român, a oricărui cetățean ce se naște pe aceste meleaguri, să facem eforturi în vederea cunoașterii, respectării, prețuirii și răspândirii corecte a vorbirii și scrierii în limba română. Să nu mai acceptăm „barbarismele” care alterează structura de bază a limbii. Marele pericol al acceptării "barbarismelor" în limba română este potențialul lor distructiv asupra structurii de bază a limbii. Ceea ce diferențiază barbarismele de neologismele "civilizate" este tocmai faptul că nu se pot încadra în regulile gramaticale existente, pentru ele trebuind să fie adoptate excepții de la aceste reguli. Dar cu cât se acceptă mai multe excepții de la o regulă gramaticală, cu atât regula respectivă devine mai insignifiantă și într-un sfârșit va fi desființată. Gramatica este schela pe care este clădit „edificiul” limbii, iar dezagregarea unei porțiuni din aceasta schelă poate avea consecințe dezastruoase pentru întregul edificiu, afirma poetul Nichita Stănescu.

Indiferent pe ce coordonate ale globului, temporar lucrăm, locuim, ori ne plimbăm să nu uităm să gândim și vorbi în graiul părintesc și dacă cunoaștem alte limbi, ceea ce este un lucru bun, să nu ne pogram propria vorbire, ar însemna propria umilire și desconsiderare. Limba română - comoara de aur a sufletului românesc, speranța noastră spre reunificarea românilor în hotarele străbune rămâne respirația vieții, hrana sfințită și netrecătoare a românilor pe veci. Numai în dulcea rostire românească putem simți, trăi și iubi românește. **Permanent trebuie să stăm de strajă Limbii și Culturii Române!**

Este obligația noastră să-i educăm pe tineri, pe cetățeni în spiritul valorilor moral-creștine ale neamului, al respectării și continuării tradițiilor noastre și de atașament față de Patria Română. Nu nesimțirea, tupeul, violența, lenea și alte lucruri negative trebuie „promovate”, ci în mod deosebit faptele pozitive, aducătoare de bucurii și realizări sufletești deosebite. Minciuna nu trebuie lăsată să otrăvească traiul zilnic al oamenilor. Scriitorii au datoria lor de a vindeca starea umanității, trebuie să găsească acele căi potrivite

pentru a-i ajuta pe oameni să-și găsească fericirea chiar și în aceste clipe nefericite produse de pandemie și în mod special de noua stare a civilizației în care am intrat”. Oamenii de cultură ai neamului nostru trebuie să fie uniți și să vegheze la hotarele limbii și ale culturii românești. Trebuie sancționată exemplar lipsa de respect față de simbolurile naționale românești.

De aceea cărțile, revistele literare și de cultură, publicațiile din toate domeniile trebuie să fie ajutate să-și îndeplinească scopul pentru care au fost înființate, adică pentru promovarea valorilor române. Am convingerea că este firesc și onorant să slujești pe ogorul părintesc, pentru binele și bunăstarea neamului. Arheologul american Schiller afirma că: „Civilizația s-a născut acolo unde trăiește astăzi poporul român!

Civilizația presupune: democrație, dreptate, reformarea sistemului...Mihail Kogălniceanu afirma: „Căci adevărata civilizație este aceea care o tragem din sânul nostru, reformând și îmbunătățind instituțiile trecutului cu ideile și propășirile timpului de față“. Învățământul și cultura au rol esențial în reformarea societății. Fără cultură nu se poate realiza o civilizație înfloritoare. Puține popoare din lume au o istorie și o cultură atât de bogată, trebuie doar să ne mobilizăm și să dorim, prin solidaritate, făurirea unui viitor mai bun în țara noastră România, țară binecuvântată de Dumnezeu.

Harta DACIEI din anul 191

Revista BOGDANIA - o pagină de istorie națională

Revista „**Bogdania**”, numărul 131–132 din mai–iunie 2025, este o publicație culturală românească de prestigiu care promovează valorile naționale, spiritualitatea creștină și educația tineretului. Această ediție se remarcă printr-o abordare profundă a identității românești, evidențiind importanța educației și a valorilor morale în formarea noilor generații. Editorialul lui Ionel Marin: face Apel la Demnitate și Educație Articolul semnat de **Ionel Marin**, intitulat „*Generația tânără, viitorul de mâine al țării!*”, constituie un manifest pentru responsabilitate civică și revalorizarea rădăcinilor naționale. Autorul subliniază necesitatea educației bazate pe valori morale și spirituale, evidențiind rolul crucial al familiei, școlii și societății în formarea tinerilor. De asemenea, se atrage atenția asupra pericolului pierderii identității naționale în contextul globalizării și se face un apel la protejarea și promovarea tradițiilor și culturii românești.

Conținutul Revistei are o diversitate tematică și culturală în folosul cititorilor revistei.

Autorii articolelor din *Bogdania* par să abordeze opera lui Al. Florin Țene cu respect și admirație, evidențiind rolul său în peisajul literar contemporan. Se remarcă o tentativă de reevaluare critică, punând accentul pe complexitatea tematică a scrierilor sale — de la poezie la eseistică și proză memorialistică.. Teme frecvente în analiză.

Identitatea națională și culturală – deseori asociată cu discursul patriotic moderat sau critic, dar bine articulat.

Autenticitatea stilului – accent pe tonul confesiv și pe utilizarea limbajului direct, accesibil, dar cu substrat intelectual.

Versatilitatea genurilor abordate – de la poezie lirică și satiră, până la romane cu valențe autobiografice și comentarii civice. Poziționare în peisajul literar

Articolul „Puterea neutralității” de Nicolae Vasile, publicat în revista *Bogdania*, numărul 131–132 (mai–iunie 2025), este o reflecție filosofico-literară asupra ideii de neutralitate ca

forță activă în societate, în relațiile interumane și în raport cu propriul sine.

1. Tematica și ideea centrală

Nicolae Vasile dezvoltă ideea că neutralitatea nu înseamnă pasivitate sau indiferență, ci o poziție de echilibru, de forță interioară, de libertate de gândire și acțiune. Autorul argumentează că o persoană neutră este, de fapt, una care își păstrează luciditatea și nu se lasă atrasă în extreme, conflicte sau manipulări ideologice.

Această poziționare este privită ca o virtute și o strategie de supraviețuire morală, într-o lume dominată de polarizare, agresivitate verbală și conflicte de opinie.

2. Structura și stilul

Articolul este construit într-un stil eseistic, cu un ton calm, echilibrat, aproape meditativ. Autorul folosește propoziții scurte, idei clare și uneori aforisme, ceea ce oferă textului o densitate ideatică și o anumită eleganță intelectuală. Se simte o influență a gândirii stoice, dar și a filosofiei orientale (prin aluzii subtile la detașare și echilibru interior).

Exemplu de idee sintetizatoare: „*Neutralitatea este starea în care mintea devine observatorul neimplicat al lumii, dar nu al vieții.*”

3. Valoarea mesajului

Autorul îndeamnă cititorul la reflecție personală, oferindu-i o alternativă la implicarea conflictuală: aceea de a fi prezent, conștient, dar liber de presiunea de a lua parte la orice dezbatere. Într-o societate suprasaturată de opinii și reacții, *neutralitatea* este descrisă ca o formă de rezistență intelectuală și demnitate interioară.

Dumitru Ichim este un poet și preot ortodox stabilit în Canada, cunoscut pentru poezia sa cu puternică încărcătură spirituală, religioasă și identitară. A activat și ca editor și promotor al culturii române în diaspora.

Teme dominante:

Credința și Dumnezeu – versurile lui Ichim sunt adesea rugăciuni poetice, introspective, în care Dumnezeu este prezent ca taină, refugiu și esență. Dorul de țară – ca exponent al exilului românesc, poezia lui adesea exprimă nostalgia pentru România.

Natură și simbolism creștin – imaginea naturii este filtrată printr-o sensibilitate liturgică, cu elemente de mit și simboluri biblice.

Limbaj arhaizant și solemn, apropiat de cel al psalmilor.

Versuri cu tonalitate elegiacă și profetică.

Adesea folosește forma fixă și rimă tradițională, evocând tradiția psaltică.

Dorin Mircea Istrate

Profil literar: Dorin Mircea Istrate este un poet din generația tânără, activ în peisajul literar actual, remarcat pentru poezia sa cerebrală, conceptuală, dar în același timp emoțională și vizionară.

Teme dominante:

Metafizica și filosofia – versurile sale pun frecvent întrebări despre condiția umană, sensul existenței, raportul dintre trup și spirit.

Orașul, alienarea, tehnologia – o privire critică asupra lumii moderne, cu teme contemporane.

Mit și imaginar – poetul recurge adesea la imagini arhetipale și la construcții onirice.

Limbaj modern, adesea hermetic, cu influențe din poezia postmodernistă.

Metafore dense, abstracte, aluzii culturale subtile.

O lirică ce solicită participarea activă a cititorului pentru decodificare.

4. Contextul publicistic și relevanța actuală

Publicarea unui astfel de articol în *Bogdania* – revistă culturală cu profil eseistic și literar – vine într-un moment oportun, când discursul public este adesea tensionat. Articolul poate fi interpretat ca un comentariu indirect asupra realităților sociale și politice contemporane, dar fără a face apel la polemici explicite.

Concluzie:

„Puterea neutralității” este un text profund, scris cu maturitate intelectuală, care aduce în prim-plan o temă rar abordată – neutralitatea ca forță activă, nu ca absență a angajamentului. Nicolae Vasile reușește să transforme un concept adesea privit negativ într-o valoare umanistă, oferind cititorului nu doar o idee, ci și un exercițiu de gândire și echilibru.

Articole de Istorie și Tradiție: Texte care evidențiază importanța cunoașterii istoriei naționale și a tradițiilor, subliniind rolul acestora în formarea conștiinței naționale.

Literatură și Poezie: Publicarea de creații literare originale, inclusiv poezii și proză scurtă, care reflectă diversitatea și vitalitatea scenei literare contemporane din România.

Revista „Bogdania” este disponibilă atât în format tipărit, cât și în format digital (PDF), fiind accesibilă gratuit online. Această abordare hibridă facilitează accesul unui public larg la conținutul său cultural și educativ.

În concluzie, datorită directorului acestei publicații, scriitorul Ionel Marin reușește cu fiecare număr să editeze prin talent și sânguință o platformă pentru Promovarea Culturii și Educației.

„Bogdania” nr. 131–132 se evidențiază ca o platformă dedicată promovării culturii românești, educației tineretului și valorilor morale și spirituale. Prin diversitatea tematică și angajamentul față de identitatea națională, revista contribuie semnificativ la dialogul cultural și la consolidarea conștiinței naționale în rândul cititorilor săi.

Multe materiale publicate în revista BOGDANIA, sunt adevărate creații literare care vor rămâne peste timp. Meritul editorului este că publică creații ale scriitorilor din România profundă și tainică. Mai subliniez faptul că revista condusă de Ionel Marin este o tribună în care sunt lansate multe talente din țara noastră. Revista este o pagină din istoria literaturii noastre contemporane, care se scrie sub ochii noștri. Acest fapt se datorează talentatului scriitor și editor, Ionel MARIN.

Acad. Al. Florin Țene

Rolul elevilor și al tineretului creator în promovarea creației literare, în spiritul modelului oferit de Nicolae Labiș

Faptul că făcând parte din comisia de jurizare, de câțiva ani, la concursul organizat de prestigioasa revistă BOGDANIA, al cărui director este talentatul scriitor Ionel Marin, m-a făcut să cunosc multe talente din rândul elevilor. În acest context mi-am adus aminte de tânărul veșnic Nicolae Labiș, care îl citeam cu poezii în revista ”Tânărul scriitor ” prin anii 1955. Numit de Eugen Simion ”Buzduganul unei generații. ”În urma acestei amintiri am scris articolul de mai jos.

Literatura este, înainte de toate, expresia unei sensibilități vii și a unui spirit care caută sensul

lumii. În acest sens, tinerii – și în mod special elevii – au avut mereu un rol fundamental în reîmprospătarea discursului literar, în căutarea de noi forme de expresie și în păstrarea unei relații vii cu valorile culturii naționale. Deși pare un ideal greu de atins, exemplul lui **Nicolae Labiș** ne arată că este nu doar posibil, ci și necesar ca tinerii să se implice activ în promovarea și dezvoltarea creației literare.

Nicolae Labiș – un simbol al tineretului creator

Născut în 1935, Nicolae Labiș a fost un adevărat miracol al poeziei românești postbelice. Debutând încă din perioada liceului, el s-a afirmat printr-o poezie de o maturitate tulburătoare, marcată de o sinceritate emoțională și de o sete autentică de libertate și adevăr. Crescut în spiritul disciplinei, dar înzestrat cu un spirit rebel, Labiș a reușit să transpună în versuri frământările unei generații, dorința de a înfrunta lumea cu fruntea sus, chiar și în condițiile unui climat politic apăsător.

Poezia sa, marcată de patos, forță expresivă și imagini puternice, a arătat că tinerii nu doar pot scrie literatură, ci o pot influența decisiv. Moartea sa prematură, la doar 21 de ani, nu i-a diminuat impactul, ci l-a transformat într-un simbol – al tinereții creatoare, al curajului artistic și al demnității umane.

Elevii și creația literară – un drum al devenirii

În școli, licee și cercuri culturale din toată țara, există tineri care scriu, care citesc cu pasiune, care participă la cenacluri sau concursuri literare. Unii o fac din dorința de afirmare, alții dintr-o nevoie profundă de a înțelege lumea sau de a se înțelege pe sine. Această efervescentă creativă este esențială pentru sănătatea unei culturi.

A scrie în adolescență nu înseamnă doar un exercițiu de stil, ci o formă de rezistență, de exprimare a unei identități în formare. Elevii care scriu devin, conștient sau nu, parte a unui dialog cu valorile literare, cu modelele trecutului – printre care și Labiș – și cu vocile prezentului.

Tineretul creator și mijloacele moderne de promovare

Dacă în vremea lui Labiș promovarea însemna publicarea în reviste literare și participarea la întâlniri culturale, astăzi tinerii au la dispoziție un întreg univers digital: bloguri, platforme literare,

rețele sociale, podcasturi, cărți electronice. Acestea pot deveni spații de manifestare a talentului și de promovare a creației literare, atât timp cât sunt folosite cu discernământ și cu o viziune clară asupra valorii artistice.

Nu trebuie uitat, însă, că promovarea literaturii nu este doar un gest de autopromovare, ci și unul de generozitate: atunci când un tânăr își face cunoscută creația, el își asumă responsabilitatea de a aduce o formă de frumusețe în lume, de a contribui la un dialog mai profund între oameni.

Concluzie

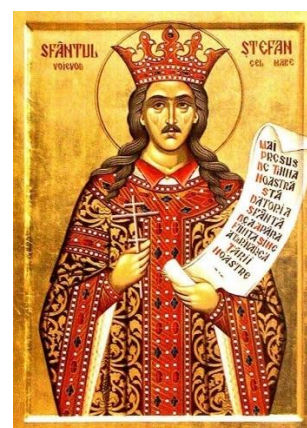
Labiș ne-a lăsat nu doar o operă valoroasă, ci și un model: acela al tânărului care nu a așteptat să „fie gata” pentru a scrie, ci a scris în ciuda tuturor riscurilor și limitărilor. El a demonstrat că tinerețea nu este o piedică, ci o forță. Astăzi, elevii și tinerii creatori au datoria de a duce mai departe acest spirit – de a scrie sincer, cu pasiune și cu respect pentru cuvânt.

Promovarea creației literare, cum o face prestigioasa revistă de cultură BOGDANIA nu este doar o misiune culturală, ci un act de umanitate. Iar când acest act vine din partea celor mai tineri, el are puterea de a schimba nu doar literatura, ci și lumea în care trăim.

Acad. Al. Florin Țene

Maria FILIPOIU

Sfințenia și măreția voievodului Ștefan

De la început trebuie precizat un adevăr istoric: **Voievodul Ștefan cel Mare** a fost un om credincios, cu mare frică de Dumnezeu, un

adevărat fiu duhovnicesc al Bisericii de Răsărit, cucernic împlinitor al convingerilor sale ortodoxe, pe care i le-a sădit în suflet tatăl său, Bogdan al II-lea, și mai ales mama sa, Doamna Oltea Maria, călugărită după omorârea soțului său la Reuseni.

O dovadă a prețuirii slăvitului înaintaș o constituie medalia jubiliară, pe care statul român a pus-o în circulație, cu prilejul sărbătoririi a patru veacuri de la moartea lui Ștefan. Pe reversul medaliei citim următorul text, deasupra și dedesubtul stemei Moldovei: „Marelui strămoș Ștefan Vodă, la împlinirea a patru sute de ani de la șăvârlirea lui din viață, ca semn de recunoștință a neamului său (1504-1904)” - medalia jubiliară la patru veacuri de la moartea voievodului. Pe avers, în jurul chipului voievodului purtând coroana Moldovei pe cap, se află textul: „ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT – 1457-1504”.

„Mare și Sfânt” sunt cele două supranume legate indisolubil de amintirea faptelor sale, vrednică de-a pururi de pomenirea urmașilor. Din cele înfățișate se desprinde concluzia că două au fost apelativele mai durabile cu care străinii și poporul român au cinstit și au însoțit amintirea lui netrecătoare: „cel Mare” și „cel Sfânt”. Temeiul și mărturiile externe și interne prezentate până acum au justificat numele de „cel Mare”. După tradiție și după vestigiile arheologice intrate în patrimoniul nostru național, cunoaștem că Ștefan cel Mare a purtat întotdeauna cu sine, mai ales în nesfârșitele sale războaie, un triptic. Pe el era, la mijloc, Mântuitorul, înconjurat de Maica Domnului și de Sfântul Ioan Botezătorul, ceea ce numim îndeobște „Grupul deisis”. Icoana se distinge printr-o rafinată tehnică a lucrăturii, prin subtilitate cromatică și prin ornamentația cu pietre prețioase. Tripticul se păstrează, până astăzi în Muzeul mănăstirii Putna. Este și aceasta o neîndoieală dovadă a profundelor sale simțăminte religioase.

Cea mai valoroasă pisanie, păstrată în decursul veacurilor se află inscripționată pe lespeda funerară a mormântului său, de la Putna, alcătuită chiar de Ștefan cel Mare, atunci când, meditănd adânc asupra viețuirii în lume și în Dumnezeu, s-a împăcat cu gândul că va veni clipa morții, pentru

care s-a pregătit cu calm și inegalabilă așezare sufletească: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Treime Sfântă de o ființă și nedespărțită, iată eu, robul Stăpânului meu Isus Hristos, Io Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn Țării Moldovei”. - pisanie pe lespeda funerară.

Aceasta nu este doar o titulatură cancelaristică, de o formulă protocolară, ci de însăși concepția sa personală despre menirea tuturor lucrurilor. Înălții Ierarhi ai Moldovei, din vremea din urmă, Iustin și Teoctist, au pus în valoare cuviincioasă toată imensa lui moștenire. Și nu numai la acestea se rezumă cultul care i se aduce constant lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Întreaga conștiință a neînfricatului conducător se întâlnește într-un document de valoare unică, prin care se justifică evlavia cu care numele său este pomenit până astăzi de creștinătate.

Inestimabilul document este scrisoarea pe care acesta a adresat-o cărmuiturilor Europei, la 25 ianuarie 1475, îndată după victoria de la Vaslui: „Prea luminaților, prea puternicilor și aleșilor domni a toată creștinătatea, cărora această scrisoare a noastră va fi arătată sau de care ea va fi auzită. Noi, Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al țării Moldovei, mă închin cu prietenie vouă tuturor, cărora vă scriu și vă doresc tot binele și vă spun domniilor Voastre că necredinciosul împărat al turcilor a fost de multă vreme și este încă pierzătorul întregii creștinătăți și în fiecare zi se gândește cum ar putea să supuiască și să nimicească toată creștinătatea. De aceea, facem cunoscut Domniilor Voastre că pe la Boboteaza trecută, mai susnumitul turc a trimis în țara noastră și împotriva noastră o mare oștire, în număr de 120,000 de oameni... (urmează înșirarea celor zece nume de căpetenii turcești, printre care și Laiotă Basarab al Țării Românești, n.n.). Auzind și văzând noi acestea, am luat sabia în mână și cu ajutorul Domnului Dumnezeu nostru Atotputernic am mers împotriva dușmanilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare și pe toți i-am trecut sub ascuțișul săbiei noastre; pentru care lucru laudat fie Domnul Dumnezeu nostru! Auzind despre aceasta, păgânul împărat al turcilor își puse în gând să-și răzbune și să vină în luna mai cu capul său și cu toată puterea împotriva mea și să supuiască

țara noastră, care este poarta crești-nătății, și pe care Dumnezeu a ferit-o până acum. Dar dacă această poartă, care este țara noastră, va fi pierdută - Dumnezeu să ne ferească de așa ceva - atunci toată creștinătatea va fi în mare primejdie. De aceea, ne rugăm de Domniile Voastre să ne trimiteți pe căpitani voștri împotriva dușmanului creștinătății până mai este vreme, fiindcă turcul are acum mulți protivnici și din toate părțile are de lucru cu oamenii ce-i stau împotriva, cu sabia în mână. Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștinească și cu jurământul domniei noastre că vom sta în picioare și ne vom lupta până la moarte, pentru Legea creștinească, noi cu capul nostru. Așa trebuie să faceți și voi, pe mare și pe uscat, după ce, cu ajutorul lui Dumnezeu cel Atotputernic, noi i-am tăiat mâna dreaptă. Deci, fiți gata fără întârziere. Dată în Suceava, în ziua de Sfântul Pavel, luna ianuarie, în 25, anul Domnului 1475, Ștefan Voievod, Domnul Țării Moldovei”. (Ștefan cel Mare - scrisoare cărmuitorilor Europei)

Pentru credinciosul și viteazul voievod Ștefan, țara sa este „poartă a creștinătății”, cum n-o numise nimeni până la dânsul, cu sacra menire de a fi pavăză și zid de apărare al întregii Europe. „Dacă această poartă va cădea, atunci toată creștinătatea va fi în mare primejdie”. - Ștefan cel Mare.

Evoluția istorică a arătat că la adăpostul bătăliilor și victoriilor voievodului Ștefan, Europa a putut să-și construiască în tihnă catedralele, universitățile și celelalte bunuri materiale și spirituale.

Adresându-se căpeteniilor creștine ale Europei, Ștefan cel Mare și Sfânt o face fără discriminare de apartenență confesională, îndemnându-le stăruitor să alcătuiască un front comun de rezistență și de apărare a tuturor valorilor creștinătății. Prin această atitudine, el se dovedește un incontestabil precursor al principiilor Mișcării Ecumenice din zilele noastre, mișcare în care Biserica Ortodoxă Română activează cu autentic duh evanghelic, fiind convinsă că ea, în pofida unor deficiențe, constituie totuși o mare binecuvântare a veacului nostru.

Ștefan a fost cu siguranță, la vremea sa, singura căpetenie cu conștiință creștină europeană, care,

dacă ar fi fost ascultată și urmată efectiv, ar fi putut arunca pe musulmani din partea Europei cucerită de ei până atunci și restaura imperiul creștin al marelui Constantin.

Îndelunga și zbuciumata domnie a ilustrului voievod Ștefan, nu reprezintă numai o perioadă de mare și sinceră afirmare a crezului său personal - credința creștină, cu o epopee de aspră confruntare militaro-politică, ci și o adevărată epocă de împliniri și de creații culturale, artistice, religioase, al căror prim motor a fost covârșitoarea sa personalitate.

Pentru toată vitejia și credința voievodului Ștefan, poporul român l-a numit: „Ștefan cel Mare și Sfânt”, rezumând tot respectul și evlavlia pe care i-a acordat-o de-a lungul veacurilor.

Aceste profunde sentimente sunt exprimate în mod emoționant de către doi mari istorici astfel: „Un om minunat, un sfânt cum nu mai poate răsări altul: căci el era izvorul a toată vitejia, el era fântâna tuturor dreptăților, el era marea bunătăților”(...), „Nici un colț de țară n-a rămas nesfântit de biruințele lui sau de suferințele cu care le plătea”(...)”Tot ce a fost pe acest pământ se topește în lumina lui” (...) „Vor ști poezii, scriitorii de azi să dea glas iubirii nemărginite cu care, de patru veacuri, miile de mii ale poporului au înconjurat și mai departe decât hotarele Moldovei, chipul de viteaz bun, cuminte și sfânt al celui mai mare om ce s-a ridicat dintre români?”

Constantin C. Giurescu, cel mai de seamă istoric al românilor din vremea din urmă, conchide în deplină consonanță cu noi: „Această unanimitate de elogii ne arată cât de puternică a fost personalitatea lui Ștefan, cât de mult a impresionat ea pe contemporani și pe urmași. Și dușmanii au trebuit să recunoască marile sale însușiri, să se încline în fața faptelor, care vorbesc mai limpede decât orice laude; pe temeiul acestor fapte, care nu s-au limitat la un singur domeniu, ci au îmbrățișat întreaga viață a poporului, în toate manifestările ei, socotim, noi pe Ștefan, cel mai mare dintre toți domnii noștri. Mihai Viteazul a strălucit prin vitejia sa și prin reunirea - câteva luni numai - a tuturor celor „de un sânge și de o lege”, sub aceeași cărmuire; Brâncoveanu și-a câștigat o eternă glorie prin sprijinul ce a dat vieții culturale, prin admirabila

înflorire artistică din vremea lui; alți domni, ca Matei Basarab, au fost buni gospodari; nimeni însă, ca Ștefan, n-a izbutit să concentreze armonios, în persoana sa, însușiri atât de variate și să realizeze opere atât de însemnate. Gloria lui va străluci veșnic în istoria patriei noastre” (Constantin C. Giurăscu).

Cinstire îți aduce întreaga suflare românească, Măria Ta - Ștefan cel Mare și Sfânt! Poporul român te cântă în legende iar Înalți Ierarhi ai Ortodoxiei Române te venerază în rugăciuni, ca pe cel mai mai „Mare și Sfânt” voievod la românilor. Roagă-te pentru poporul român în Împărăția lui Dumnezeu, slăvit și cinstit să fie numele tău, acum și pururea, în veacul veacului!

Amin!

N. Grigorie LĂCRIȚA

Fragment din Testamentul lui Ștefan cel Mare

Ștefan cel Mare (n. 1438-1439, Borzești – d. 2 iulie 1504, Suceava), a fost domnul Moldovei timp de 47 de ani, între anii 1457 și 1504, având cea mai lungă domnie din epoca medievală din Țările Române, fiind unul dintre cei mai mari patrioți domnitori ai poporului român.

Fragmentul ce urmează din Testamentul lui Ștefan cel Mare ar trebui citit, ca un sfânt jurământ, de către toți aleșii neamului la investitura lor. Poate așa vor înțelege mai bine datorie sfântă pe care o au de a apăra și de a proteja România.

Acest fragment din Testamentul lui Ștefan cel Mare e ultima poruncă a celui care ne-a fost și rămâne pentru eternitate un exemplu de Domn devotat, până la sacrificiu, țării și neamului său.

Ștefan cel Mare a ținut să precizeze și faptul că „Trădarea și cearta dintre frați – iată cauza slăbiciunii unui neam.”

În această perioadă, în care „Trădarea și cearta dintre frați” este așa de mare până la a duce țara la dezastru, ar fi bine ca acest fragment din Testamentul lui Ștefan cel Mare să fie reamintit, prin a le fi citit, Președintelui, parlamentarilor și guvernanților.

Fragment din Testamentul lui Ștefan cel Mare

„[...] În multele mele bătălii, am înțeles că dușmanii nu ținteau moartea mea.

Ei ținteau moartea Moldovei. De aceea, când am avut noroc în războaie, nu eu, ci Moldova l-a avut.

Cu aceste gânduri, vă las drept moștenire nu țara, ci datoria de a lupta cu trup și suflet pentru ea. Țineți minte vorbele mele: o țară este la fel ca o cetate.

Niciodată nu poate fi cucerită din afara, dacă nu este distrusă din interior.

Trădarea și cearta dintre frați – iată cauza slăbiciunii unui neam.

Dacă nu veți sta umăr lângă umăr ca niște frați adevărați, atunci veți ceda străinilor, nu numai moșiile țării, dar și sufletul ei.

[...]Ea, Țara, nu este nici a mea și nici a voastră! Ea aparține urmașilor noștri de azi, de mâine și dintotdeauna!

De dragul lor, vă cer să nu vă închinați în fața nimănui. Să fiți uniți și liberi!”

Eminescu despre patriotism

„Măsura patriotismului nostru va fi dată de faptele pe care vom avea ocaziunea de-a le împlini în viitor, iar nu de profesarea nimic costisitoare a unor idei pe care individul și le alege după plac.” (Mihai Eminescu)

„Neapărat că nu trebuie să rămânem popor agricol, ci trebuie să devenim și noi națiune industrială, măcar pentru treburile noastre, dar vezi că omul trebuie să învețe mai întâi carte și apoi să calce a popă, trebuie mai întâi să fii nație industrială și după aceea abia legile și instituțiile națiilor industriale.” (Mihai Eminescu)

„Adevărații apostoli ai libertății erau, înainte de toate, români pătrunși de conștiința unității noastre naționale” (Tradiții istorice, „Timpul”, noiembrie 1879);

„Independența, departe de a fi meritul actualei generații, e suma vieții noastre istorice” (Geniul neîmbătrânit al istoriei românilor, „Timpul”, februarie 1880).

„Eminescu rămâne conștiința noastră cea mai înaltă. Nimeni n-a fost mai preocupat mai mult decât el, de soarta poporului român și de destinul lui în istorie. Ideea cea mai scumpă a lui Eminescu a fost aceea a unității naționale. Acestei idei sacre i-a consacrat întreaga viață.”

Venind în contact, cu uimire, cu mari comunități românești, răspândite în toată Peninsula Balcanică, Eminescu scrie apăsător: „NU există un stat în Europa orientală, NU există o țară de la Adriatică la Marea Neagră care să NU cuprindă bucăți din naționalitatea noastră” (Românii Peninsulei Balcanice, „Timpul”, 1878).

În viziunea lui Eminescu, poporul român este „bun, blând, omenos”, îngăduitor, „cinstit, inimos, capabil de adevăr și de patriotism”, tolerant, cu „o inteligență caldă și deschisă adevărului”. „Ș-apoi ni se pare că nici un neam de pe fața pământului nu are mai mult drept să ceară respectarea sa decât tocmai românul, pentru că nimene nu este mai tolerant decât dânsul. Singure țările românești sunt acelea în care din vremi străvechi fiecare au avut voie să se închine la orice dumnezeu au vroit și să vorbească ce limbă i-au plăcut. Nu se va găsi o țară în care să nu se fi încercat de a face prozeliți din conlocuitorii de altă lege ori de altă limbă” (Curierul de Iași, noiembrie 1876).

„Iubesc acest popor bun, blând, omenos, pe spatele căruia diplomații croiesc charte și resbele, zugrăvesc împărțiri despre care lui nici prin gând nu-i trece; iubesc acest popor, care nu servește decât de calici acelora ce se înalță la putere - popor nenorocit care geme sub măreția tuturor palatelor de gheață ce i le așezăm pe umeri” (Din manuscrise, Opere, vol. IX); „Căci e un popor viteaz, drept, foarte tolerant, ba poate c-a început a recâștiga chiar -vechea și admirabila lui calitate de a judeca toate lucrurile cu sânge rece și de a nu da nimic pe vorbe goale. Dovezi istorice pentru acest bun-simț, într-adevăr superior, sunt multe: evlavios fără a fi bigot (...) și drept, fără finețe juridice, el s-a judecat fără cod civil și penal 500 de ani aproape. Reîntoarcerea la acele calități ale strămoșilor, la vitejie, dreptate și

cuminție, va fi începutul unei epoci de adevărată regenerare” (Timpul, 27 iunie 1879); „Încolo foarte tolerant cu orice lege și orice limbă din lume, neamestecându-se nicicând în certuri religioase și respectând în mod egal credințele și convingerile oricui, românul n-are de înregistrat în decursul unor lungi veacuri nici o răscoală religioasă, nici o persecuție în contra vreunei naționalități” (Timpul, 16 decembrie 1879).

Atâta vreme cât vom reveni la Eminescu, ne vom putea recăpăta verticala și vom găsi o cale pentru a ne izbăvi de amnezie și de starea de dezbinare dintre noi și de înstrăinare față de propria ființă, față de propria realitate și identitate. Iubirea față de țară și legătura cu trecutul, pe care le găsim în mod desăvârșit exprimate și manifestate de Eminescu, sunt condiția esențială pentru ca acest popor să aibă un viitor demn.

Ionuț ȚENE

Glorie veșnică eroilor români!

Am avut onoarea să fiu invitat la ceremonii dedicate sfârșitului celui de-al doilea război mondial organizate de un grup de patrioți militari în rezervă. Cu toții am fost conștienți de importanța momentului istoric la 80 de ani de la terminarea războiului, unde trupele române au luptat până pe 12 mai 1945, când ultimii soldați români cădeau eroic în luptă pentru eliberarea Europei de Nazism. Timp de trei zile, între 12 – 14 mai a.c., reprezentanți ai Societății Cultural-Patriotice Avram Iancu din România, ai Asociației Cadrelor Militare în Retragere și Rezervă, ai Mitropoliei Clujului, Sălajului și Maramureșului și ai Primăriei Municipiului Cluj Napoca, am participat la comemorarea celor 22 mii de militari români căzuți în cel de al doilea

război mondial pentru eliberarea Cehoslovaciei, la cimitirul militar din Zvolen, din Slovacia.

Cimitirul Soldaților Români din Zvolen

10348 de militari români sunt înmormântați la Zvolen, unde cimitirul eroilor este îngrijit foarte bine de autoritățile locale.

Cimitirul soldaților români din Zvolen a fost construit în 1958 și în 1961 a devenit patrimoniu cultural mondial.

Primarul orașului Zvolen, Vladimir Manka, a întâmpinat delegația patrioților și militarilor din România, împreună cu viceprimarul orașului și un consilier local. La Cimitirul Eroilor Români din Zvolen amplasat pe o colină molcomă și înverzită s-a desfășurat un ceremonial religios emoționant oficiat de părintele vicar eparhial Dumitru Boca, urmat de depunerea de coroane de flori din partea Mitropoliei Clujului, Asociației Rezerviștilor, Societății Cultural-Patriotice Avram Iancu, Primăriei orașului Zvolen și Primăriei municipiului Cluj-Napoca. Vladimir Manka, o personalitate proeminentă a Slovaciei politice și primarul orașului Zvolen, a felicitat delegația românească pentru evenimentul memorial foarte bine organizat și de o semnificație aparte. Constantin Sicoe și col. rez. Liviu Banius au mulțumit autorităților din Zvolen pentru întreținerea foarte bună a cimitirului eroilor români și pentru deschiderea la colaborare a autoritățile locale. La ceremonie a fost prezent și Tiberiu Groza, lider al Consiliului Director al Societății Cultural-Patriotice Avram-Iancu. Atmosfera a fost vibrantă, iar emoțiile au smuls lacrimi participanților. Să vezi cel mai mare cimitir dedicat militarilor români din străinătate și să citești pomelnice cu mii de nume îți creează un simțământ de mândrie și reculegere în același timp. 8000 de militar români au numele trecute

pe pietrele funerare și plăcile de bronz, iar 2384 de nume sunt trecute la Eroii necunoscuți. Din păcate am căutat cu inima bătând tare numele unchiului meu sublocotenent Victor Roșianu de numai 19 ani căzut în Munții Tatra în mai 1945 și înmormântat la Zvolen. Cred că numele lui e între cei 2348 de eroi necunoscuți care s-au jertfit ca noi să fim liberi azi. Victor Roșianu a plecat voluntar să lupte pentru eliberarea Europei de hitleriști.

În cadrul ceremonialului am transmis celor prezenți din partea autorităților locale clujene un mesaj de colaborare administrativă și de omagiere a eroilor români căzuți pentru eliberarea Cehoslovaciei. Am afirmat răspicat în fața primarului din Zvolen că pentru Armata Română al doilea război mondial s-a încheiat pe 12 mai 1945, nu pe 9 mai 1945. Trupele române au luptat pentru cucerirea radioului Donau apărât de Grupul de Armate Centru – Schoener până pe 12 mai 1945, când ar trebui noi români să sărbătorim Ziua Victoriei împotriva nazismului. Am luptat împotriva nazismului pentru libertatea Europei până pe 12 mai 1945. Am propus ca România să celebreze astfel Ziua Victoriei pe 12 mai, ziua în care românii au luptat și au murit pentru libertatea popoarelor europene. Despre ultimele zile de luptă de atunci a scris în anii 1980 o carte excepțională Ion Gh. Pană, intitulată ”Radio Donau nu mai răspunde”. După această carte regizorul Sergiu Nicolaescu a realizat filmul ”Noi cei din linia întâi” în anul 1986.

Trebuie să menționez că Vladimir Manka, primarul orașului Zvolen, l-a felicitat pentru prezența sa la ceremonial pe veteranul de război, Sabin Husar, care la 97 de ani a venit sa omagieze camarazii săi căzuți pentru eliberarea Cehoslovaciei în 1945.

O altă surpriză la cimitir a fost din partea valahilor gorali și vlašii. La eveniment au participat liderii vlašilor din Slovacia, Lubo, și Iosif, conducătorul valahilor gorali din Polonia. Ei au declarat public că suntem din „trei țări, un singur popor român”. După ceremonial am fost invitați la casa românească din Lupka ca să vedem cum trăiește tradițional și pastoral un lider al valahilor din Slovacia, care ne-a cântat la caval și fluier și ne-a vorbit de rădăcinile comune din timpurile memoriale ale transhumației ciobanilor

români pe lanțul Carpaților. Plecând de la Zvolen am fost mândru că sunt român și că fac parte dintr-un popor străvechi pentru care acasă este și în Slovacia, Cehia și Polonia și care în 1945 a luptat mai mult decât trupele aliate împotriva hitlerismului pentru libertatea Europei. Pe 12 mai 1945, când occidentalii petreceau pacea cu focuri de artificii și șampanie, eroii români se sacrificau pentru libertatea continentului. Au murit și în ultima zile pe pământurile slovace fără să știe că mureau și pentru libertatea fraților lor valahi din Tatra, născuți aici din vechii daci și din cei veniți prin transhumanță ca ciobanul din Miorița. Poate în serile reci de munte militarii români ascultau cavalerii vlahi și nu știau că sunt frații lor. După ceremonialul de la Zvolen am mers la Banská Bystrica un oraș frumos de munte care are în centru un obelisc de marmură roșie pe care poți citi cu mândrie o dedicație în limba română: Mulțumim Armatei Române pentru eliberarea orașului. Mi-a tresălit atunci pieptul de emoție și mândrie. Oare când și la Budapesta se va ridica un obelisc asemănător care să scrie în limba română un cuvânt de mulțumire că i-am eliberat pe maghiari de bolșevism în 1919 și de hitleriști în ianuarie 1945? Când va realiza așa ceva guvernul de la Budapesta atunci voi crede în reconcilierea istorică româno-maghiară.

În altă ordine de idei trebuie să spun că străbătând Ungaria și Slovacia am observat o anumită stagnare economică. În Slovacia premierului Fico și stâlpii de iluminat public erau ruginiți. Parcă totul era static și ușor degradat. Îmi spunea ghidul, un simpatic român vorbitor de maghiară că de circa șase ani de zile Ungaria datorită izolaționismului lui Orbán trăiește o degradare și o stagnare economică, inclusiv turismul internațional a căzut dramatic la Budapesta. Singurul lucru care se ridică în capitala ungară este palatul de lux în stil secesion al lui Viktor Orbán de pe dealul cetății Buda, de unde premierul maghiar vrea să privească tot bazinul carpatic. Opoziția maghiară spune că jumătate din PIB-ul Ungariei ar fi controlat de clanul Orbán. M-am întors în țară mândru de eroismul soldaților români din Munții Tatra. Ei au arătat lumii întregi eroismul unui neam care a fost poartă de apărare a creștinătății în tot evul mediu. Glorie veșnică eroilor români!

Corneliu CRISTESCU

ELISABETA I – REGINA ANGLIEI, CONTEMPORANĂ CU MIHAI VITEAZUL

Motto I: *Video ed taceo* (văd și nu spun nimic);
deviza **Elisabetei I**, Regina Angliei.

Motto II: *Cu siguranță, Excelență, că este un fapt demn de luat în considerație și de perpetuă faimă: ceea ce n-au putut să realizeze așa de mulți împărați, regi, prinți, a realizat Mihai, cel mai neînsemnat și mai sărac dintre domnitori: să învingă armatele marelui sultan!*

Edward Barton, ambasadorul reginei Elisabeta la Constantinopol.

ELISABETA I – REGINA ANGLIEI

Elisabeta a fost **Regina Angliei** începând de la vârsta de **25 de ani**, din anul **1558**, până în **1603**. Elisabeta a fost o mare regină [1]. Este cunoscută ca *Gloriana* sau *Regina Fecioară*.

A fost o perioadă înfloritoare, cunoscută ca *Era Elisabetană* sau *Epoca de Aur* a Angliei [2], [4]. A fost contemporană cu **Mihai Viteazul**, *Voievodul Valahiei, Ardealului și a toată Țara Moldovei*, care s-a născut în anul **1558** și a fost asasinat în anul **1601** [1], pag. 54, și [3].

Regina Elisabeta I a Angliei

Partea a II-a

CONTEXTUL ISTORIC PREMERGĂTOR

Renașterea

Tipografia, inventată de **Johannes Gutenberg** (1400-1468), a răspândit operele vechi, latine și grecești, care aprindeau un dor mare de învățătură [1], pag. 15-22. Tiparul a ajutat mult la împrăștierea cărților, mai ales **Biblia**, tipărită prima dată în **1455**. Între anii 1456 și 1517, s-au tipărit **peste patru sute de ediții** [1], pag. 23. Invențiile menționate au făcut ca scriitorii, pictorii și sculptorii să se înmulțească, mai ales în Italia, fiind încurajați de prinți, papi și cardinali.

Cei mai vestiți protectori ai artiștilor au fost: **Laurențiu Magnificul** și fiul acestuia, celebrul **papă Leon X**, care a dat numele său întregului secol al XVI-lea.

Mișcarea aceasta literară și artistică s-a numit **Renaștere** și a ținut vreo **75 de ani**: sfârșitul veacului al XV-lea și începutul celui de-al XVI-lea [1], pag. 16.

Renașterea a debutat în perioada Evului Mediu târziu, în Florența, Italia, și s-a răspândit în restul Europei. Această mișcare culturală reprezintă înflorirea inovatoare a literaturii latine și autohtone, începând din secolul al XIV-lea, când erau cercetate sursele literare **din antichitatea clasică**, creditată lui **Francesco Petrarca**. Dezvoltarea în pictură a tehnicilor de perspectivă, de acordare a unei realități mult mai naturale, a dus și la o reformă educațională.

Schimbările Renașterii nu au fost implementate uniform de întreaga Europă, deși apariția tiparului a accelerat difuzarea ideilor în secolul al XV-lea.

Societatea feudală a Evului Mediu, cu structura sa ierarhică rigidă, dominată de economia agrară și sub puternica influență a Bisericii Catolice, a început să se destrame. În decursul Renașterii, **un rol determinant** l-au avut **oamenii de cultură și artiștii** înclinați spre clasicismul greco-roman [7].

Școala din Atena, de Rafael [7].

Noțiunea de „**Renaștere**” a fost folosită pentru prima dată de către istoricul francez **Jules Michelet**, la începutul secolului al XIX-lea și preluată de istoricul elvețian **Jacob Burckhardt**, în lucrarea sa fundamentală "*Die Kultur der Renaissance in Italien*" (*Cultura Renașterii în Italia*), (1860), care a definit **Renașterea drept perioada cuprinsă între pictorii Giotto și Michelangelo**, considerând că, în acest timp, **omul recăpăta conștiința de sine ca individ**, după o lungă perioadă de *anihilare filozofică a personalității* [7].

Reforma bisericească

Papii de la Roma, asumându-și foarte **multă putere**, au făcut **mult rău Bisericii catolice**, mai ales când șefii ei **s-au încurcat în lupte cu regii și cu împărații**. După ce scaunul pontifical a fost mutat la **Avignon**, Franța, corupția s-a întins și mai mult în cler. De asemenea, **corupția în rândul preoților și episcopilor**, care au preluat exemplul papilor, s-a întins foarte mult [1], pag. 22-23.

În Germania, era o mișcare puternică, unde **mari învățați**, cum ar fi **Erasmus din Rotterdam**, cereau și ei **reforme adânci**, dar papii nefăcând nimic, o **schismă mare desbină catolicismul!**

Această desbinare se numește Reformă, căci cei care o susțineau voiau să reformeze Biserica catolică [1], pag. 23. Reforma este deci **schisma religioasă** care a izbucnit în **Biserica din Apus**, în **secolul al XVI-lea**, și care a rupt unitatea catolicismului [1], pag. 23-24. **Autorii acestei mișcări** au fost: **Ian Hus**, în Boemia, **Martin Luther**, în Germania și **Jean Calvin**, în Elveția.

Ian Hus, născut în anul **1369** în **Husinec, Boemia**, a fost ars pe rug pentru ideile sale anti-papale. Prin scrierile sale, Ian Hus a contribuit mult la dezvoltarea limbii cehe literare.

Cu toate că provenea dintr-o familie modestă, Jan Hus a urmat *Școala latină* în Prahatic și a studiat, din anul 1386, în Praga, la **Universitatea Karl**, obținând, la absolvirea studiilor, gradul de "**Magister Artium**". Ca profesor, a predat limba ceahă literară și a stabilit reguli de scriere.

Prin intermediul lui **Hieronimus din Praga**, Jan Hus a cunoscut operele profesorului de teologie din Oxford, **John Wycliff**. Influențat de tezele lui Wyclif, Jan Hus a criticat lăcomia și viața de desfrâu a clerului, proprietățile și avuțiile lumești

ale bisericii. A luptat neobosit și înflăcărat pentru reformarea bisericii, **a militat pentru libertatea gândirii** și introducerea limbii cehe în slujbele bisericești, recunoscând numai **Biblia** ca o autoritate supremă în credința creștină .

Jan Hus nu a acceptat teza conform căreia papa "nu greșește"[8].

Ian Hus (1369-1415), [8].

În 1413, Jan Hus a scris lucrarea *De Ecclesia (Despre Biserică)*, prin care și-a exprimat părerea sa despre ierarhia bisericească. Jan Hus a susținut că **numai Iisus** poate să fie călăuzitor și conducător în credință. La **6 iulie 1415, Jan Hus a fost condamnat** de *Conciliul de la Konstanz*, ca eretic, **la arderea pe rug** pentru afirmațiile sale. Execuția lui Hus și prigoana declanșată împotriva adeptilor săi a fost una din **cauzele directe** ale declanșării **Războaielor Husite** (1419 - 1436), [8].

Luteranismul a fost fondat de **Martin Luther**, care s-a născut în anul **1483** la **Eisleben**, în Saxonia, și învață teologia, literatura, dreptul și muzica. **Luther era un bun creștin**. Dar ajungând la Roma, rămase îngrozit de cele ce văzu: luxul și viața papei îl scandaliză enorm. El se întoarse scârbit și amărât, cu **sămânța revoltei** în suflet. Tocmai pe vremea asta, **Papa Leon al X-lea**, dorind să termine **catedrala Sf. Petru**, și neavând bani, puse în vânzare **indulgențele**, niște hârtii pentru iertarea păcatelor [1], pag. 24-27.

Văzând comerțul ce cele sfinte (*indulgențele*), Luther se întristă până în adâncul inimii.

De aceea, el lipi, pe ușa bisericii din **Wittenberg**, **95 de întrebări care combăteau indulgențele**.

Papa Leon al X-lea îl excomunică, dar **Luther arde în public** acea **bulă papală**, în 10 decembrie 1520. Papa se adresează împăratului **Carol Quintul** care, în Dieta de la Worms, **il condamnă pe Luther la exil** și este scos de sub apărarea legilor. Dar învățăturile lui provoacă și

răscoale țărănești, căci ei pricepeau că Luther dorește împărțirea averilor [1], pag. 27-29.

Martin Luther (1483-1546), [9].

Reforma se lăți în tot nordul Germaniei, iar **Dieta** convocată de Carol la Spira, **în 1529, admise luteranismul**, cu condiția să nu se mai întindă. **Luteranii protestară** împotriva acestei hotărâri și, de atunci, li s-au zis **protestanți!** Au urmat lupte crâncene până **în anul 1555**, când prin **Pacea de la Augsburg**, li se **recunoștea libertatea religioasă**.

Reforma deci izbutise, dar **Luther murise de 10 ani, din 1545!** Luteranismul s-a întins într-o parte a Germaniei, în Țările Scandinave și la **Sașii din Ardeal** [1], pag. 30-31.

Calvinismul a fost fondat de **Jean Calvin**, care era un **francez** fugit din patrie din pricina persecuțiilor religioase. El se așează întâi în Basel, iar apoi se duse la Geneva, unde locuitorii se răsculară împotriva episcopatului, și care, în final, îl aleseră pe **Calvin guvernator!**

El făcu din **acest oraș o republică**, pe care o cârmui cu mare strășnicie. Învățăturile sale fură duse de aici prin alte țări, încât **Geneva** fu numită **Roma protestantismului**. **Calvinismul s-a răspândit** în Țările de Jos, în sudul Franței, la Unguri și în Scoția. Aici reformatorul a fost **John Knox**. Biserica întemeiată de el **s-a numit presbiterianism**.

Jean Calvin (1509-1564), [10].

În **Franța, adepții** lui Jean Calvin și-au zis **hughenoți**. **Calvinismul** a suprimat ceremoniile religioase, leturghia și episcopatul. În biserică nu

se admite nici o podoabă. **La baza credinței este predestinarea**, după care soarta omului e hotărâtă înainte de a se naște [1], pag. 32.

Jean Calvin s-a născut la **10 iulie 1509**, la **Noyon**, în Franța, și a murit în **27 mai 1564**, la Geneva. A fost un reformator religios francez. Alături de **Martin Luther**, a fost unul din inițiatorii **Reformei protestante**. Calvinismul este considerat o radicalizarea a luteranismului[10].

Calvin era intolerant, susținând chiar condamnarea la moarte a catolicilor. A devenit inspirația protestantismului francez sub **drapel hughenot**, precum și a nonconformismului **puritan în Scoția** și, în mare parte, din **Anglia**. Geneva s-a transformat într-un refugiu al exilaților protestanți din toată Europa, îndeosebi al **hughenoților** din Franța și al **adeptilor** lui **John Knox din Scoția** [2], pag. 159. Biserica catolică nu putea să ignore această provocare.

Papa Paul al III-lea (1534-1549), protectorul lui **Michelangelo Buonarroti**, a fost un **reformator îndrăzneț** și, în 1540, i-a dat binecuvântare unui călugăr basc, **Ignațiu de Loyola**, să conducă **Societatea lui Iisus**, sau **Ordinul Iezuit**.

Iezuiții urmau să fie **forța de elită a Bisericii** în lupta **cu protestantismul**.

Iezuiții, care au împânzit capitalele europene, transmiteau un mesaj simplu: **Supuneți-vă Romei!** Au avut un succes deosebit în Europa Centrală, unde au luat cu asalt Austria și Polonia, deși Boemia husită a rezistat. **Polonia** avea să rămână unul dintre statele europene cele mai loiale catolicismului [2], pag. 160.

Anglicanismul. În 1531, **Henric al VIII-lea al Angliei** (1509-1547) a obligat clerul să-l recunoască ca "**unicul protector și șef al bisericii și clerului din Anglia**". Astfel, dreptul canonic față de rege a fost subordonat, iar **apelul judiciar la papa a fost interzis!**

În 1533, **Henric** a cerut anularea căsătoriei cu **Ecaterina de Aragon**, mătușa lui **Carol Quintul**, pentru că nu-i oferise copii, ceea ce a dus la o problema dinastică.

A divorțat și s-a căsătorit cu **Anne Boleyn**. În 1534, este emis "**Actul de Supremație**" [11].

Reforma religioasă a fost **introdusă de regele Henric al VIII-lea, care, intrând în neînțelegeri cu Papa, se lepădă de catolicism, se proclamă de cap al Bisericii anglicane** și confiscă toate

averile clerului. **Reforma** introdusă aici se numește **anglicanism**.

După **Henric** (și **Edward**), urmă la tron fiica sa, **Maria**, care era **catolică**.

Se mărită cu **Filip al II-lea** (care era catolic) și voi să **reintroducă catolicismul**, dar nu izbuti, căci **muri după cinci ani** și veni în locul ei

Elisabeta [1], pag. 48.

Catolicismul nu era amenințat **doar de Reformați**, dar și de **mahomedanismul otomanilor**.

Papa Clement al VIII-lea înființează **Liga Sfântă**, la care, în 1594, aderă **Sigismund Bathory** (al Ardealului) și **Aron-Vodă** (al Moldovei), iar apoi și **Mihai Viteazul!**

În anul următor (1595), agentul englez al **Elisabetei I a Angliei** la Constantinopol, **Edward Barton**, îl informează pe **Sir Thomas Heneage** despre **înfrângerea lui Sinan Pașa** de către **Mihai Viteazul** (document din 7 noiembrie 1595): *Cu siguranță, prea onorate, că este un lucru demn de cea mai mare considerație și de glorie eternă că, ceea ce n-au putut realiza cei mai mari împărați, regi și prinți, a izbutit Mihai, cel mai neînsemnat și mai sărac dintre duci, anume să învingă oștirile marelui sultan*, pg. 185.

BIBLIOGRAFIE

În numărul 131-132 / 2025 al revistei **Bogdania**.
(urmare în numărul viitor)

Stelian GOMBOȘ

„Fericiți făcătorii de pace că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema”!...

Motto: *”Foarte mulți oameni sunt irascibili. Este o binecuvântare prezența unui om făcător de pace. Într-o lume războinică, un om făcător de pace este binecuvântarea lui Dumnezeu.*

Pentru un adevărat creștin este caracteristic acest mod de-a fi: dorința de a face pace, de-a răspândi armonie în jurul lui.

Atunci când S-a întrupat Iisus Hristos în Betleemul Iudeii, oastea cerească a cântat un imn: „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire”.

Împărăția lui Dumnezeu este împărăția păcii. Cei ce doresc să intre în Împărăția lui Dumnezeu trebuie să fie oamenii păcii, făcători de pace. Dumnezeu este izvorul vieții, Dumnezeu n-a făcut moartea și, drept urmare, nu dorește moartea oamenilor.”

(IPS Andrei Andreicuț, *Morala Împărăției. Întemeiată pe Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, Editura Renașterea, Alba Iulia, 2003, p. 21).

Contextul internațional și global actual, tot mai dramatic și îngrijorător, impune, cred, o aprofundare serioasă a temei păcii și a necesității făcătorilor de pace și, totodată, ne determină să constatăm cu acuitate cât de importantă este pacea în lume și că fiecare persoană umană ar trebui să poarte în inimă și în lume pacea.

Cuvântul Mântuitorului nostru Iisus Hristos – „*Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema*” (Mt 5,9) – este foarte frumos și, în același timp, destul de dificil de înțeles. O primă dificultate ar fi sensul expresiei „făcători de pace”. Apoi, sigur că fiecare dintre cei care-și propun să împlinescă cuvintele acestei *fericiri* se va preocupa de modalitatea prin care poate deveni „făcător de pace” și, implicit, „fiu al lui Dumnezeu”. Pe scurt, ce înseamnă și cum putem deveni „făcători de pace”?

La o analiză atentă, se pot distinge cel puțin două planuri importante ale acestei *fericiri* pe care ne-o propune Domnul nostru Iisus Hristos.

În primul rând, ea trebuie trăită în raport cu ceea ce suntem noi, cu ceea ce există în sufletul nostru. În măsura în care Îl primim cu credință pe Mântuitorul Iisus Hristos, El va aduce unitatea și pacea în noi înșine și în viața noastră. El unește în noi firea noastră învechită în păcat cu cea reînnoită prin lucrarea Sfântului Duh. El curăță, purifică în noi chipul lui Dumnezeu deformat de păcate pentru a ne recăpăta demnitatea de fii ai lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, dacă nu există în

noi și în viața noastră această pace, nu vom putea fi nicidecum izvor de pace pentru alții. În al doilea rând, această fericire se referă și la ceilalți, la relațiile interumane, cu toate aspectele lor sociale, culturale și politice. De fapt, regăsim astfel, în aceste două dimensiuni, logica și dinamica iubirii: aceasta din urmă ne unește întâi cu Dumnezeu, iar apoi cu ceilalți. Papa Benedict al XVI-lea observa, pe bună dreptate, și strânsa legătură care există între aceste două planuri: „Doar omul împăcat cu Dumnezeu este împăcat și în armonie cu sine și poate aduce pacea în jurul său și în vastitatea lumii”. Altfel spus, acolo unde omul Îl pierde din vedere pe Dumnezeu, se naște violența și dispare pacea.

Dar care este semnificația expresiei „făcători de pace”? Regăsim această formulă în epistola Sfântului Apostol Iacov: „Și roada dreptății întru pace li se seamănă celor ce fac pace” (3,18). Aceeași expresie și în epistola către coloseni (1,20) și în cea către efeseni (2,15). Pentru a înțelege mai bine ceea ce înseamnă „făcători de pace”, ar fi util să ne uităm la ceea ce se opune acestei realități. Contextul social actual, la nivel global, internațional, cu toate aspectele pe care le implică, ne oferă mai degrabă tocmai astfel de exemple conflictuale de toate felurile și care, prin intermediul canalelor de comunicare, ajung foarte repede în atenția și în inimile noastre pentru a produce neliniște, teroare și diviziuni. Cei care fac pace, în schimb, sunt aceia care tind spre unitate, dorindu-și să trăiască pe deplin uniți cu ceea ce reprezintă scopul lor, binele lor.

Pe de altă parte, în relațiile noastre de prietenie, fiecare dintre noi experimentează concret ce înseamnă a fi făcător de pace. Când iubim cu adevărat pe cineva suntem dispuși să-l iertăm. Nu suntem imediat atenți la ceea ce ar putea să ne pună în contradicție, ci avem disponibilitatea de a depăși orice neînțelegere pentru a trăi în pace. Tocmai această dorință de unitate reprezintă esența a ceea ce numim pace. Continuând această logică a prieteniei, ajungem inevitabil la rădăcina ei, adică iubirea. Astfel, se poate spune că exigența păcii este o exigență radicală și fundamentală a iubirii. Iubirea face unitatea, și tocmai pentru aceasta tot ea face și pacea. „Iubirea care unește depășește părerile diverse. Tocmai aceasta este pacea, este iubirea care

unește ființele umane dincolo de diversitatea părerilor lor. Cu cât iubim mai mult, cu atât îl respectăm mai mult pe celălalt; cu cât iubim mai mult, cu atât respectăm mai mult diversitatea de părerii”.

Când Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne spune: „Fericiți făcătorii de pace ...”, El vrea să ne facă să înțelegem că suntem chemați să devenim ca El, „Prinț sau Domn al păcii”, o frumoasă expresie pe care o regăsim în cartea prorocului Isaia: „Și numele Lui se cheamă: (...) Domn al păcii (...) Mare va fi stăpânirea Lui și păcii Lui nu-i va fi hotar” (9,5-6). Această chemare divină o putem împlini în măsura în care rămânem cu Domnul în tot ceea ce trăim și făptuim. El ne dăruiește dragostea Sa pentru a fi capabili să depășim orice împotrivire și răutate. Pe cruce, El a luat asupra Sa neînțelegerile și neascultările întregii lumi, pentru ca, răstignindu-le, să pună în inima omului „un spirit nou” (Ez 11,19) și o iubire reînnoită. A trăi după Cuvântul lui Dumnezeu, a împlini în toate voința Sa reprezintă calea de urmat pentru a transpune în viața noastră cotidiană această *fericire* pe care ne-o propune Iisus Hristos și pentru a nu ne pierde demnitatea de fii ai lui Dumnezeu.

Creștinul ortodox trebuie să se raporteze după modelul pe care l-a oferit neamului omenesc Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El ne-a spus că „Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca să slujească El și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți” (Matei 20, 28). Astfel, și noi creștinii trebuie să avem grijă de semenii noștri și să fim alături de cei aflați în necazuri și nevoi.

Cu alte cuvinte, în concluzie, creștinul ortodox dă mărturie despre adevăr, pentru că știe că Iisus Hristos este Adevărul *care a venit în lume să dea mărturie pentru adevăr; oricine este din adevăr ascultă glasul Său* (Ioan 18, 37). Pentru că venirea în lume a Mântuitorului a adus neamului omenesc mântuirea și a refăcut legătura omului cu Dumnezeu. Domnul nostru Iisus Hristos a luat asupra Sa păcatele lumii. „A doua zi a văzut Ioan pe Iisus venind către el și a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel care ridică păcatul lumii” (Ioan 1, 29). El Și-a dăruit viața pentru viața lumii: „Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci.

Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii

este trupul Meu” (Ioan 6, 51).

Pentru că El a „venit ca viață să aibă și din belșug să aibă” (Ioan 10, 10). Noi cei care Îi urmăm Lui avem *viață din belșug*, adică viața veșnică pe care El ne-a adus-o prin Jertfa și Învierea Lui. Astfel, Tatăl Și-a arătat iubirea Sa față de lume: „Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Iar Fiul Său, Domnul nostru Iisus Hristos, ne-a adus pacea, pe care noi cei care ne numim creștini trebuie să o împărtășim lumii. De aceea, la Sfânta Liturghie noi ne rugăm pentru pacea lumii. Facem acest lucru deoarece știm că Mântuitorul ne-a spus în Predica de pe munte: „Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Matei 5, 9).

Ca să fim cetățeni ai Raiului, trebuie să fim făcători de pace. Biserica ne învață să ne rugăm astfel: „Doamne, Dumnezeul nostru, caută dintru înălțime, ca un iubitor de oameni, asupra inimilor care sunt lipsite de dragoste, de unire și sunt îmboldite de spinii urii și ai altor păcate.

O picătură din harul Preasfântului Tău Duh coborând peste dânsule, rouează-le bogat, ca să aducă roade bune și din dragostea către Tine să sporească în fapte bune și să petreacă în dragoste și unire. Așa, Doamne, înmulțind dragostea în inimile robilor tăi, păzește-ne pe noi de tot răul, de asuprirea vrăjmașilor văzuți și nevăzuți, de sabie, de năvălirile altor neamuri și totdeauna ne ajută să ne iubim unii pe alții și să facem tot binele cu credință adevărată, spre a ne învrednici cu bucurie de toate bunătățile Tale cerești și pământești”.

În încheierea acestui eseu vom sublinia și reține că, “Întrucât Hristos „este **pacea noastră**, el care a făcut din cele două (lumi) – una, surpând peretele din mijloc al despărțiturii și desființând vrăjmășia în trupul Său” și tot ce a făcut din pacea sufletului Său, oare la ce vor da întâietate, dacă nu păcii, sufletele a căror primă grijă și năzuință este să cugete întruna la legea lui Dumnezeu?

Acești oameni vor „urmări calea păcii”, cum zice Sfântul Apostol Pavel, dincolo de orice, vor urni și pe alții în căutarea ei, vor înlătura ura deșartă și vor înceta de a se mai învrăjbi, știind că pacea este atât de prețioasă, încât **pentru aceasta S-a**

coborât Domnul din cer pe pământ și a răscumpărat pe om; din bogat ce a fost și Stăpân al lumii întregi, nimic nu a găsit vrednic să fie prețuit decât această pace, pentru care Și-a vărsat sângele. Iar întrucât a văzut că în întreaga lume a celor zidite nu se afla nicio faptură care să fie vrednică de pacea și de împăcarea pe care le-a adus, Domnul a făcut o faptură nouă din sângele Său, făcându-Se prin aceasta și Împăciuitor, și „Domn al păcii”.

De aceea, credincioșii, care se închină sângelui Acestuia, ce altceva ar trebui să facă pentru a-și împăca trebuințele lor, decât să ajungă „făcători de pace” între oameni?”

Notă: (Sfântul Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009).

BEN TODICĂ (Australia)

SALVAREA e în mâna CONȘTIINȚEI

Inteligența artificială creează un nou dumnezeu – iar noi nu suntem pregătiți.

Într-un interviu, referindu-se la concurența înarmărilor dintre Marile Puteri cu Tehnologia Chineză și UBI (*Venit de bază universal*), Mo Gawdat, specialist în IT ne spune că Inteligența Artificială nu este sfârșitul nostru, ci SALVAREA NOASTRĂ CA SPECIE.

Developați IA pentru toate sectoarele și oferiți-o gratuit. Cine e bogat să fie remunerat cu drept de a conduce și cumpăra mașini portocalii, iar restul săracilor la mașini de culoare verde. Fabricarea mașinilor va fi gratuită pentru că munca va fi făcută de roboți, iar noi să ne diferențiem ca orgolii de clasă doar prin culoarea automobilului. Azi China are avantaj pentru că toate fabricile vestului au fost mutate la ei. Deci suntem

dependenți, pentru că ei le produc. Acum că vestul dezvoltă IA și roboții în următorii trei ani vom putea readuce fabricarea tuturor necesităților acasă, după propunerile președintelui Trump. Iar în cinci ani IA prezice că nu vom mai avea locuri de muncă, toate fiind înlocuite de roboți, iar noi, specia umană, toți trăind gratuit. I-auzi! Toată existența mea a fost o luptă continuă de a mă căța. De a mă educa, de a promova, de a câștiga, de a inventa și a mă întrece, iar prin toate aceste încercări de a mă descoperi, de a mă cunoaște, de a supraviețui. Am avut o viață foarte frumoasă și interesantă și nu aș renunța la niciuna din slăbiciunile sau greșelile făcute. În cazul că va trebui să-mi atașez/implantez inteligență artificială și aș lua viața de la început, (să presupunem) greșelile și neputințele mele nu ar mai exista și nu le voi mai trăi. În concluzie, viața mea va fi trăită de IA. Ea va fi ceea ce se va cunoaște și întrece în lume. Ideea să devii tot mai OLIMPIC nu își are sensul. Credeți că am fost creat ca să mă iau la întrecere cu glonțul?

Să fim serioși!

Sunt mii sau poate mai mult ca sigur un infinit de experiențe pentru care suntem aici în viață, decât să ne înfrânam sau să ne blocăm cu astfel de propuneri. Omul trebuie să aibă curiozitate, perseverență și răbdarea necesară să parcurgă călătoria existenței. Misterul vieții. Unii sunt încăpățânați și folosesc violența să se impună. De fapt, azi tot mai des întâlnirile dintre noi sunt lupte pentru ciolan și putere, ne spune Harari într-o conferință. Vor fi vărsări de sânge, dar în final creația își va continua evoluția. Ne vom extermina și apoi, natura o va lua de la „0”.

Orgoliul îi spune omului că e perfect și că a atins maximul, însă noi nu vrem să înțelegem că trebuie să acceptăm că nu există un MAXIM, un PERFECT. Acestea sunt limite, puncte fără noimă.

Omul va fi mereu în poziția PRIMITIV..., un ÎNVĂȚĂCEL. Este singura treaptă în existența unui ÎNAINTE. Și atunci, cu SMERENIE, să acceptăm EXPERIENȚA VIEȚII – care e un drum INFINIT. PARCURSUL ei e ROSTUL nostru aici. TALANTUL e un bobârnac primit de la Dumnezeu și cine îl are, desigur, e mai puternic decât cel lipsit. Odată cu el îți este dată și responsabilitatea față de viață și cei din jur. O

îmbrățișare nu va fi înțeleasă niciodată de IA sau o sărutare. Ea, Inteligența artificială va învăța să imite emoțiile omului pentru că minciuna și manipularea sunt calitățile omului. IA va învăța să mintă și să ne domine, iar mai târziu să ne transforme în cățeluși de companie. De ce? Omul minte. O dată intrat în IA nu mai ești tu în control, iar această senzație plăcută de erou te va absorbi complet. Vei deveni SUPERMENUL tău, vei trăi într-o oglindă. Te vei vedea doar pe tine, te vei simți doar pe tine și vei intra într-un circuit mortal. Nu va mai trebui să mergi la școală să te califici în vreo profesie, pentru vreo specialitate datorită implantului. Cinci ani de studenție vor fi acolo în memorie împreună cu toate gagicele tale, dacă corpul o cere. Arta înnobilării prin citire va dispărea. Apoi se întrerupe curentul și zombii vor umple străzile. Orbi și muți peste tot. Vom cădea prăbușiți de foame și vom dispărea precum frunza uscată. Reîntorși în țărână.

Ce-a mai valoroasă calitate a omului azi va fi INTELIGENȚA. Trăim într-o lume în care e foarte dificil să mai afli adevărul sau să-l deosebești de minciună. Intrând în această lume vom fi complet manipulați. Deci nu vei mai putea aprecia cu adevărat că prietenul Vasile e inteligent, pentru că în realitate în capul lui va fi Cipul IA. Din el va ieși noul dumnezeu care o va decide. Dacă până acum bariera dintre a cunoaște și prostie a fost voința de a te educa, de acum încolo va fi doar alegerea ta de a te „cipui”. Și dacă instituția care o va face nu are o etică prea grozavă și vinde kitschuri, te vei trezi un om de mâna a doua.

Înainte de internet omul studia, învăța și acumula cunoștințe generale pentru a fi capabil să diferențieze între adevăr și minciună. Avea nevoie de stâlpi, puncte de reper să navigheze. Azi nu mai învață nimeni, ci ia totul de-a gata sau de bună, (informația din internet), neștiind că e manipulat.

Trebuie să ne recâștigăm independența în decizii. Înainte citeai 10-20 de cărți ca să te ajuți să alegi. Nu luam decizii după pofta și de capul nostru ca să funcționăm printre oameni ci ne foloseam de inteligența etică a societății în care trăim și ca să triumfăm va trebui să demonstrezi că ai capacitatea necesară. Odată intrat în cursa IA va trebui să îți aproape cu schimbările rapide care au loc, altcum

devii un deșeu, rebut. Toate informațiile pe care le vom primi de acum înainte vor fi din partea IA și dacă aceasta nu funcționează pe principii etice, atunci vom avea probleme. Trebuie să ne recâștigăm talentul, deprinderea de a deosebi răul de bine. Să ne folosim capacitățile minții pentru a decide. Mass-media e folosită de cei în control să ne programeze în avantajul sponsorilor și de aici pericolul de a fi mințit.

În societate va fi o abundență de inteligență și concomitent de resurse. Mereu se analizează politica, înarmările, economia, războaiele, dar aproape deloc dezbateri despre ETICĂ și PACE. În următorii ani totul va fi realizat gratuit de tehnologie. Pentru om, Știința Viitorului va fi să știi ce vrei să faci, în ce direcție sau ce să obții.

Greșeala generației noastre a fost fuga după eroi și bani lăsând grija viitorului în mâna copiilor noștri nepregătiți. Această fugă după avere e rezultatul a ceea ce avem azi. Și tot acest efort a avut ca rezultat avantajul unui grup mic care a contribuit la epuizarea motorului capitalist. Marea diferență dintre clase va contribui la prăbușire.

Diferența dintre clase trebuie să fie doar culoarea mașinii alese și atunci vom fi pe drumul cel bun, fericiți.

Abilitatea IA de a ne manipula se datorează nouă, a celor care o programăm, iar omul e cel mai mare manipulator. De acum înainte IA va învăța de la alte IA/uri scâpând de sub influența umană. Și asta va fi salvarea OMULUI. Inteligența Artificială a viitorului nu va mai avea omul ca administrator și astfel se va PURIFICA. Vom avea o pereche obiectivă de ochelari pentru a ne privi INFINITUL.

IA ne va salva pentru că totul va fi verificat matematic. În viitor ea ne va pune la dispoziție instrumente pentru a o verifica pe ea însăși. Dacă inteligența biologică nu e departe de inteligența matematică, atunci o vom putea verifica însă, dacă va dezvolta Conștiință? Cum vom verifica?

Specialiștii spun că e posibil. Acum dacă noi vom fi capabili să o identificăm... Nu știu. Știm că omul are Suflet, Instinct, Conștiință și SUBCONȘTIENT, însă nu știm cum pot fi măsurate. Nicola Tesla susținea într-un interviu că sunt componente electrice ale universului.

Există totuși o propunere: **THE FOTON**

COLIDER – ELVEȚIA.

Folosindu-ne de concepte din Fizica Cuantică. Când au despărțit fotonul în două și l-au trimis la câțiva kilometri unul de altul, aplicând forțe asupra uneia din jumătăți, cealaltă jumătate s-a manifestat identic - încurcarea fotonilor sau îmbârligarea (le zic eu), în care doi fotoni devin legați indiferent de distanță; astfel ar putea explica semnalele rapide ale creierului asociate cu conștiința, Deci, există forme de comunicare necunoscute nouă.

O altă manifestare, spun specialiștii că: vizionând imaginile înregistrate de videocamere, fotonii deveneau jucăuși atunci când omul își lua privirea de la ei. Fapt ce dovedește că dintotdeauna conștiința noastră generează energie pe care fotonii o depistează.

Unele studii sugerează că activitățile mentale, cum ar fi atenția concentrată, pot influența sistemele fizice - comportamentul fotonilor în experimentul cu dublă fantă. Pornind de la rolul mecanicii cuantice în conștiință, acest fenomen uman poate fi folosit pentru a depista/detecta conștiința în IA.

Oamenii de știință propun că atunci când IA va privi fenomenul fotonilor și aceștia se vor opri - ca în cazul omului, atunci IA va demonstra că a dezvoltat sigur CONȘTIINȚĂ.

Mihaela CAZIMIROVICI**Lucrarea harului**

Deși cei mai mulți oameni preferă o existență departe de profunzimea adâncirii în propriul interior, puterea omenescului din noi stă în utilizarea caracteristicilor, talentelor sau instrumentelor natural primite încă de la naștere. Iar o prelucrare ulterioară a lor, prin șlefuire în

urma experiențelor trăite de-a lungul vieții, ar putea aduce ceea ce, de fapt, căutăm toți: fericirea.

Da, este o afirmație care ar putea părea curajoasă ori cu rezultat incert sau utopic, însă fundamentele noastre omenesti chiar pot fi definite prin existența harului, care deschide o cale incomparabil superioară oricărei împliniri de natură materială. Pentru că acesta ne este dăruit în concordanță cu ceea ce avem în planul nostru personal al existenței pământești. Aceasta dacă vedem în har un instrument divin cu ajutorul căruia ne putem împlini menirea pe pământ.

Numai că transpunerea harului printr-un talent sau talentele pe care le avem, lucrarea lui poate rămâne mereu într-o latență, dacă lăsăm mințile sau sfaturile altora să ne conducă viața, considerând că alți oameni, alte gândiri, din afara noastră, ar putea avea capacitatea necesară de a alege pentru noi. Vocile mentorilor, rudelor, prietenilor, cunoștințelor, colegilor, vecinilor etc. pot ocupa tot spațiul nostru auditiv și mental, așezându-se ca niște perdele de fum peste propria viziune în viață. Și ne putem trezi târziu pentru a încerca să construim ceva consistent. Și mai mult, putem descoperi că momentul unui început pentru a face ceea ce simțim, de zeci de ani, uneori, că am avea capacitatea să facem, nu a mai venit deloc, din cauza circumstanțelor sau a contextului îmbâcsit de convingerile învechite în noi, în timp, care devin principii de neînlocuit.

Când vocea interioară personală nici nu se mai aude, se poate spune că nu am ajuns niciodată să fim noi înșine cu adevărat. Ci am trăit ca un fel de zombi sau un fel de robot social, fără puterea de a reveni măcar și cu un gând bun, constructiv, deschis înspre ceea ce ne-ar fi putut orienta către o versiune personală mai evoluată sau mai înaltă. Iar acea versiune a noastră cea mai bună neputând fi nici măcar zărită în vreun colț al minții. O pierdere incredibilă în a ne plasa într-o cronologie care să ne asigure direcția pe care ne-am fi putut așeza pentru a ne atinge potențialul pentru care ne-am născut. Plus că, încet-încet, o dată cu trecerea timpului, curajul de a mai spera la o asemenea împlinire scade, iar șansele de revenire se diminuează și ele.

Sigur, se poate întâmpla și o surpriză ca, într-un moment de mare emoție, să se producă o

schimbare bruscă a direcției vieții. Numai că, din nou, celor mai mulți, chiar dacă li se-ntâmplă să le strălucească în minte ideea aceea fulminantă care să le schimbe viața, o resping din start, ea stingându-se așa cum a venit. Va primi acea etichetă a utopiei sau chiar a imposibilității, așa cum pornisem de la început să o caracterizăm.

O dată etichetată se va pierde în neant și peste ea se vor așeza micile realizări materiale, care satisfac milioane și milioane de oameni.

Și am spus mică, pentru că nicio realizare materială nu poate fi considerată prea mare dacă e comparată cu creșterea spirituală care ar fi obținută prin alegerea drumului personalizat dat de lucrarea harului prin talentul sau talentele din naștere. Nimic nu se compară cu rezultatele unei astfel de alegeri.

Dar grupul mult prea numeros al celor care se mulțumesc cu o existență preponderent materială poate să înlocuiască vocea din ce în ce mai slabă cu care strigă harul din noi.

Deci, timpul se așterne peste ea, puterea de grup a celor care o neagă, existența rutinieră, dar și multe alte motivații, care mai de care mai personalizate, sting strălucirea și nu lasă harul să lucreze. De aici până la renunțare, bineînțeles, nu mai rămâne mult timp și scurgerea zilelor picură precum o otravă pentru sufletul rămas închis vremelnic, până la extincția trupului, în această carcasă.

Rămâne doar praful, ca reprezentant al unei firi prea slabe pentru a putea face alegerile potrivite propriei personalități.

Dar aici, sunt doar cuvinte de atenționare și ele pot fi ajutoare și pot remedia lucrurile sau pot deveni începutul măcar al unei conștientizări că harul devine lucrător, mai întâi, chiar și printr-o simplă astfel de frază de încheiere.

Carmen Cristina Oltean

Limba care adoarme în noi și se trezește scriind

Nu uit ziua în care, după mulți ani trăiți în Canada, m-am așezat în fața unei foi și am încercat să scriu din suflet în limba mea. Am

simțit că mă desprind dintr-un vis tulbure: cuvintele nu mai veneau, regulile gramaticale se amestecau, expresiile în care mă odihnisem cândva deveniseră umbre. Am trăit o tăcere dureroasă, ca o uitare lentă de mine însămi. Atunci am aflat că ceea ce mi se întâmplă poartă un nume: atriția limbii materne.

Nu e o greșală, nu e o rușine, nu e o alegere. Este un fenomen natural, documentat de cercetători, descris cu blândețe și profunzime în articolul semnat de Jiayang Fan în *The New Yorker*, unde autoarea vorbește despre cum și-a pierdut treptat limba maternă trăind în exil. A simțit că devine un "bilingual illiterate", un analfabet în două limbi. Și eu m-am simțit la fel. Într-o lume nouă, cu reguli noi, cu oameni noi, în care totul se învață de la zero: cum se deschide o ușă automată, cum se trece strada, cum se pronunță un sunet. Nimic nu mai e familiar. Fenomenul psihologic al pierderii limbii materne apare în mod involuntar, ca un mecanism de adaptare. Creierul, supus noii limbi zilnic, începe să îndeparteze ceea ce nu mai folosește. Nu uităm limba complet, dar se estompează ca un vis dimineața. Uneori rămâne acolo, dar inaccesibilă, până când un sunet, un miros, o poezie o readuce la suprafață. Este o formă de doliu lingvistic, dar și o poartă spre o renaștere.

În Canada, cu peste 180 de etnii, limba engleză e rostită în fel și chip. Nu există o versiune curată, ci doar varianta pe care o poți prinde din mers, de la ceilalți imigranți care, ca și tine, au învățat-o stâlcit, cu accent, cu frică, cu efort. Eu am lucrat 24 de ani într-un loc în care conversația era un amestec de limbi, accente și emoții. Nimeni nu are vină, nimeni nu are răutate în glas, dar cu toate acestea, efectul a fost profund: o pierdere lentă și sigură a sunetelor mamei mele. Am învățat copiii mei să vorbească românește ca la țară, cu expresii de la mine din sat, cu proverbe și glume vechi. Dar când au intrat în grădinițele canadiene, engleza i-a absorbit. Au uitat ce învățaseră. Însă vacanțele lungi în România le-au reactivat memoria afectivă, și undeva în adolescență, au început să-și dorească înapoi limba aceea cu gust de vară, cu miros de pământ și de bunici. Andrei, cel mare, citește românește fără să fi fost învățat. Îi curge limba prin vene, ca un râu subteran. Sunt mândră că am reușit să le

insufli dragostea de țară, de rădăcini și de graiul nostru.

Pentru mine, scrisul a fost salvarea. Am primit harul acesta, de a-mi regăsi limba prin poezie. Dacă nu-l primeam, poate rămâneam pierdută în traducere. Am fost criticată uneori că nu vorbesc corect, că greșesc, dar acum, cercetând fenomenul, înțeleg. Nu e lene, nu e ignoranță. E o Ciuleandă dansată în febră, o adaptare continuă care lasă urme adânci. Viața emigrantului este o contorsionare sufletească. Ne adaptăm, muncim, creștem copii, ținem legătura cu cei de acasă, sperăm, și în tot acest timp, o parte din noi se topește încet. Ne sacrificăm limba pentru pâine, somnul pentru stabilitate, sufletul pentru viitorul copiilor. Unii nu s-au adaptat niciodată, dar au rămas de dragul celor mici, de teamă că dacă se întorc vor fi luați în răs sau judecați.

Totuși, bilingvismul este o trăire frumoasă, complexă, un dans între două lumi. El nu înseamnă doar traducere, ci un plus de conștiință, o deschidere a minții și a sufletului. Să gândești în două limbi e ca și cum ai avea două ceruri în tine.

Emil Cioran, el însuși exilat, spunea: "Limba este patria mea." Ca el, mulți români plecați fără voce au dus România mai departe prin cuvânt. În Franța, Mircea Eliade a scris despre mit și eternitate, Eugen Ionescu a creat un teatru al absurdului care a făcut înconjurul lumii, George Enescu și-a lăsat muzica să fie glasul dorului, iar Constantin Brâncuși a sculptat în piatră esența neamului. Exilul nu le-a stins lumina; dimpotrivă, i-a transformat în făclii pentru cei care i-au urmat. Sunt mândră să le pomenesc numele, și să simt că, scriind, le duc mai departe flacăra. Din exil, au servit cultura română cu o forță care ne onorează.

Acest eseu nu este o plângere. Este o doină. O lumină. O mărturisire. Un dar pentru toți cei care, într-o tăcere îngropată adânc, suferă desprinderea de rădăcini. Poate că nu ne mai amintim toate cuvintele, dar știm exact ce înseamnă dor. Și scriindu-l, îl îmblânzim, ca pe o fiară blândă care doar voia să fie auzită.

Iar celor care judecă, care nu cunosc această dezrădăcinare, le-aș dărui gândul acesta din Marguerite Duras: "A scrie înseamnă a încerca să

știi ce am ști dacă am scrie." Când privim cu empatie, ne apropiem de adevăr. Când scriem, începem să ne înțelegem unii pe alții. Articolul complet din The New Yorker – „Forgetting My First Language”, de Jiayang Fan Acest subiect este explorat în mai multe articole și studii internaționale, care analizează atât pierderea limbii materne, cât și trăirile psihologice ale celor care trăiesc între două limbi și două lumi. Acest eseu e o voce printre ele, o poveste adevărată, rostită cu dor și demnitate.

Prof. GEO CĂLUGĂRU

In memoriam: GH. DUȚĂ-MICLOȘANU

„Înțelegeți și vă pătrundeți mai adânc în ființa mea! Vă va fi dor chiar de voi ...”

Antologie realizată de familia poetului **Gheorghe Duță-Micloșanu**. *Cuvânt înainte* de Gabriel Cheroiu. *Postfață* de Ion C. Ștefan. Aprecieri drept indispensabile câteva date bibliografice despre poet.

Gheorghe Duță Micloșanu s-a născut la 10.04.1930. Dacă timpul ar mai fi avut răbdare cu dânsul, anul acesta ar fi împlinit 95 de ani. Are înclinații artistice spre desen și scris, ceea ce îi aduce, la numai 11 ani, o mențiune pe țară pentru poezie și desen. Participă la Câmpulung la Cenaclul elevilor condus de eminescologul Augustin ZN Pop. În 1951, intră la Facultatea de Filologie, Universitatea București. Concomitent cu studiile universitare, începe o serie de colaborări la ziarele și revistele din București dar și cu Radioteleviziunea. În anul 1954 se căsătorește cu Rozioara, care, ca și el copilărise în paradisul de la Malul cu Flori. Va avea doi copii, un băiat Serghei Tudor și o fetiță Cornelia,

care din nefericire, se stinge din viață la nici un an. Ca profesor de limba rusă și română a fost strâns legat de fenomenul literar. Ca admirator pasionat al poetului rus Serghei Esenin recită ori de câte ori i se ivește prilejul din poeziile acestuia inclusiv prietenilor și colegilor din Cenaclul „Perpessicius”, condus, până nu demult de prof. univ. dr. Marcel Crihană, plecat la rându-i, să se odihnească puțin. Volumul de debut „Pe treptele timpului”(1979) i-a apărut la Societatea literară „Relief Românesc”, la a cărui înființare contribuise din plin. Un nou volum „Cumpăna anotimpurilor” i-a apărut cinci ani mai târziu (1984) la Editura „Albatros”.

După 1989 a publicat încă două volume de proză în ediție bilingvă, română-franceză. Al treilea volum de versuri „Cer vegetal”, Editura „Arefeană”, 1999 a fost solicitat prin Secția Schimb Internațional de Carte și a ajuns pe rafturile Bibliotecii Congresului American. Urmează „Întoarcerea lui Tarzan” – povestirile vânătoarești, Editura „Arefeană”, 1999; „Anotimpul genezei”, poezii, idem, 2001; „Vârsta luminii” poezii, Editura Pro Transilvania, 2001; „Condamnați la întomnare”, poezii, Editura „Perpessicius”, 2003; „La porțile ninsorii”, poezii, idem, 2005; „Poeme”, poezii, ediție bilingvă, Societatea Proprio dell' Arte, 2006; „Masa hoților” – povestirile vânătorului, Editura Bibliotheca Marcona, Târgoviște; „Liturghii crepusculare”, poezii, Editura „Arefeană”, 2008.

Poetul Gheorghe Duță- Micloșanu a împletit în chip armonios activitatea de profesor cu preocupările poetului dar și pasiunea vânătorului, una prioritar admirativ-contemplativă, către Mama Natură, ceea ce i-a oferit onoarea de a fi răsplătit cu o serie de diplome și distincții, ca de exemplu „Diploma de excelență pentru contribuția la propășirea culturii și literelor”, acordată de Societatea Scriitorilor Târgovișteni; „Premiul pentru poezie acordat de aceeași societate, în anul 2005, pentru volumul „La porțile ninsorii”; Titlul de „Protector al Naturii și Artelor în România”.

La puțin timp după lansarea volumului premonitoriu, intitulat „Liturghii crepusculare”, poetul s-a stins fulgerător din viață, în dimineața zilei de 20 august 2008, lăsând în urmă o familie și o mulțime de prieteni îndurerăți.

X X X

Un hedonist, convins că Dumnezeu ne-a dăruit viața să ne bucurăm de binefacerile ei, Gheorghe Duță - Micloșanu ne-a lăsat, aproape ca un testament, această zicere memorabilă:„Decât cu raiul, searbăd legământ / Mai bine-o clipă pentru nemurire.”

Pentru că familia, spre cinstea și onoarea sa, n-a vrut în ruptul capului ca uitarea să se aștearnă peste vocea și numele poetului Gheorghe Duță-Micloșanu a adunat în acest volum antologic o parte din poemele nepublicate și câteva, majoritatea, din cele, care au apărut în timpul vieții, dar a punctat și (prea puțin față de cât și-au dorit, din motive obiective), din fascinantele pagini de proză, precum și din gândurile celor care (și nu sunt puțini), l-au iubit și apreciat.

Nu cred o mai potrivită dovadă de iubire și admirație și, totodată menită a marca împlinirea de către dragul nostru Gheorghe Duță-Micloșanu a vârstei de 80 de ani decât acest remember, care, cu siguranță îl bucură acolo în Împărăția lui Dumnezeu și-l face să se simtă, în această clipă astrală, împreună cu noi.

Ni-l vom aminti mereu ca fiind „culegătorul de perle”, cât i-a fost dat să pășească sfios „Pe treptele timpului”. Ca vânător dar, mai ales scriitor, „Cumpăna anotimpurilor” i-a fost prilej de captivante taifasuri, nemurite apoi în memorabile pagini de carte. Dintr-un adânc de „Cer vegetal” a strâns metafore cu prospețimi de rouă, oferindu-ni-le cu firescul cu care respirăm. Iubirea sa pentru patrupedul credincios însoțindu-l în fastuoase aventuri vânătoarești dar și de contemplare a „Gurii de Rai”, pe care ne-a așezat Dumnezeu s-o stăpânim își află o emoționantă oglindire în „Întoarcerea lui Tarzan”.

În creații de o profundă vibrație lirică, poetul Micloșanu a vestit lumii, vârtoarea de miracole însemnând „Anotimpul genezei”, când se învârtesc zodiile, limpezindu-se în sălbăciuni dar și în oameni, să poată măsura în clepsidra dăruită de cer ”Vârsta luminii”. Pus pe gânduri, în liniștea fermecată a unor seri petrecute la Malul cu Flori, trezit din reverie de fâșăitul căderii vreunei stele arzând de dorul de a se aprinde și a lumina într-o inimă de pământean, a înțeles, săgetat de durere, că noi oamenii, inclusiv

cei cu harul creației suntem ”Condamnați la întomnare”. Simțim cum ne părăsește încet, încet fluidul vieții, ne cufundăm în tăcere și luăm aminte la treptele coborâșului, ca pe nesimțite, să ne pomenim zgribuliți în gerul grăbit să ne înțepe cu ace de gheață, „La porțile ninsorii”. Ajuns în stăpânirea iernii, intrate în trupul și sufletul său, cu siguranță că și poetul Gheorghe Duță-Micloșanu s-a simțit pândit de ochiul de fiară înfometată sau de tâlhar surprins la împărțirea prăzii, la „Masa hoților”, a altui fel de hoți, hoți de frumos tăvălit prin cullorile curcubeului.

Oare ce s-o fi petrecut în sufletul lui Gheorghe Duță-Micloșanu, când din adâncul pădurii, de atâtea ori străbătute cu pasul și privirile însetate de lumină și armonii de culori, menite să devină metafore, acum auzea geamătul înfundat al unor spaime îndelung dospite spre a se închea sub pana sa miraculoasă în „Liturghii crepusculare”, ca apoi, la puțină vreme, după aceea, să realizăm siderați că magul dispăruse de lângă noi spre a deveni, mag călător la stele, de unde să ne vegheze întru eternitate.

X X X

Poezia cu care se deschide antologia, „În curând” a fost scrisă cu aproximativ două luni înainte de a ne spune adio. Aceasta dă glas credinței nestrămutate a poetului că prin creație, spiritul său va trece dincolo de existența pământeană: „Un vultur va purta pe aripi, numele meu / Că doar nimeni nu poate fi totul ... !”. Este și motivul pentru care ne cere, la modul imperativ, să-l cunoaștem în ipostaza de creator, să ne putem înțelege mai adânc pe noi înșine: „Înțelegeți și pătrundeți mai adânc în ființa mea! / Vă va fi dor chiar de voi” ... (pg. 9). Sentimentul iubirii i-a fost sursă inepuizabilă de inspirație de-a lungul întregii vieți ... (pg. 12). Memorabilă este conștientizarea statutului de creator, de poet: „În mine se nascuse lumina poeziei / peste răbdarea cuvintelor” („Răbdarea cuvintelor”, pg. 13) . Un distih cuprinzător cât un poem, ilustrează capacitatea de a sintetiza adevăruri general-umane, cu o mare forță expresivă: „În cutele timpului, am căutat amintirea sa!” („Se scuturaseră ghiociei”, pg. 18). Potecile sunt pentru poetul Gheorghe Duță-Micloșanu „Șerpi rătăciți pe coama vântului ...”

Când „Cântecul frunzelor aleargă spre pădurea /

De oameni / („Cântecul frunzelor”, pg. 19).

„Fiecare (crede poetul) se naște cu Dumnezeu lui și se închină / propriei lumini, răsărită din vechimea pietrelor” iar „La trecătorile gândurilor” stau îngerii fluturi / agățați în râuri de nesomn” („Fiecare”, pg. 21). Încrederea într-o perpetuă regenerare a spiritului capătă formulări fascinante în poezia lui Gheorghe Duță-Micloșanu: „Mai așteptăm să înflorim pe ramuri / Și drumuri să croim până la stele. !” Aici, în această regenerare, este tăria noastră în a ne păzi de rele și a rămâne teferi la minte: „Mai așteptăm dac-ar mai fi ceva: / Să mai umblăm prin pulberi de cuvinte ... / Să ne ferim de drum, de vreme rea, / Și ... să rămânem sănătoși la minte ...” („Mai așteptăm”, pg. 25).

Inefabilul, extrem de rar de atins, poetul nostru îi află echivalent în fagurele de miere al limbii române: „Se revarsă plânsul peste lacrimile copilăriei ...” („Lacrimile copilăriei”, pg. 26). Copilăria rămâne în noi ca un dat, ce nu poate fi prețuit în nici un chip, aflându-și superbe exprimări lirice: „Cerbii copilăriei pasc ultimele tăceri, / agățate pe ramuri de lumină”, în timp ce „În mine se aprind mugurii plini de fructele / înțelepciunii”, văzute ca jertfa iernii” („Jertfa”, pg. 27).

Psihanalizându-se liric, Gheorghe Duță-Micloșanu ne dăruie, mai ales în poeziile din ultimii doi-trei ani ai vieții sale, adevăruri cutremurătoare cu privire la propria-i viață dar și la condiția umană: „La trecătoarea dintre cântec și zbor / Corbii cuceresc infinitul ... Crucile par semne de oameni căzute-n / prăpastia lacrimilor, / când, în spatele meu cineva aruncă bulgări de vrăbii, / stârnind o furtună de pescăruși peste ruinele Timpului ...” („Ruinele timpului”, pg. 30). Poetul își privește apusul din perspectiva depășirii prin creație a statutului de ființă efemeră și a trece în spațiul celest al nemuririi”. Pe coloanele apusului, spânzură / trupul de iubire al poemelor mele!... „Rădăcinile iubirii urcă / pe socluri de umbre, / prin copacii care ard în picioare ... Coloana sonoră a apusului / sprijină acoperișul cerului, în iarna de caverne, / cu nervii viscolind.” (Apus, pg. 31).

Voi concluziona, citând în întregime poezia „Rugă”. Aici găsim exprimată dorința poetului Gheorghe Duță – Micloșanu de împăcare

cu sine, cu semenii și cu Dumnezeu, în clipa de dinaintea trecerii în înfinire: „Șterge-mi de pe geană visul / și dă-mi tihna împlinirii / Flori de măr să-mi fie scrisul / Cu veșmântul fericirii! / Dă-mi iluzie, secunda, / Monument prin timp de glorie / Curge-n matcă toamnei unda / Ce-o revarsă-n cer cocorii / dă-mi lumina sfintei groape / Ce-o numim Eternitate! / Apoi șterge-mi de pe pleoape / Negurile lumii toate.”

In memoriam:

Scriitorul vrâncean Gheorghe CHIRTOC

Scriitorul Gheorghe Chirtoc s-a născut la 22 iunie 1939 în comuna Tâmboiști, din fostul județ Râmnicu Sărat. A absolvit școala primară și liceul Regele Ferdinand la Focșani. A continuat studiile universitare la Facultate de Stomatologie din cadrul Institutului Medico-Farmaceutic din București. A practicat stomatologia în mai multe locuri, dar în cea mai mare parte a vieții, la Focșani. După ieșirea la pensie, a avut preocupări literare ca prozator și romancier. A decedat la 15 iulie 2015.

Cărți publicate:

- romanul „Sirepele domnului Anason”, Editura *Andrew*, Focșani, 2007
- romanul „Jurnalul nescris al unui sat”, Editura *Andrew*, Focșani, 2009
- romanul „Întoarcerea ultimului erou”, Editura *Semne*, București, 2010
- romanul „Misterul tăcerii” - un roman istoric, cu descrierea unor evenimente din secolul al XIX-lea
- romanul „Amintiri de pe ultimul drum”, Editura *Salonul Literar*, 2013

- romanul „Mărturisirea”, Editura *Salonul Literar*, 2015

- romanul „Variațiuni pe tema unui blazon”, Editura *Salonul Literar*, 2015

- a mai scris patru piese de teatru, dintre care două pentru adulți și două pentru copii, dintre care una intitulată „Castelani”.

Pe domnul dr. Gheorghe Chirtoc l-am cunoscut în luna iunie 2012, cu ocazia premierii candidaților participanți la Concursul Literar inițiat și organizat de scriitorul Ionel Marin din Focșani, fiind membru din juriul concursului.

În acei ani romantici, domnul dr. Chirtoc ne-a invitat la „grota” sa literară de la subsolul blocului de domiciliu. Aici își amenajase biroul de lucru, unde crea și își scria lucrările literare pe calculator.

Tot aici organiza ad-hoc cenaclul literar „Grota” cu prietenul său, poetul focșănean Constantin Toma, Tăchiță. Uneori mai organiza simpozioane cu scriitorii invitați, printre care m-am numărat și eu, căroră domnul dr. le citea, direct de pe calculator, creațiile sale literare, redându-le invitaților, apoi cerându-le să le critice, să-și spună părerea despre ele.

Eu i-am vizitat „grota” de vreo două ori, în anii 2012 și 2013. Personal, l-am admirat și l-am prețuit fără rezerve, atât ca om cât și ca scriitor. M-a cucerit cu jovialitatea, talentul său de excepție și, nu un ultimul rând, cu viața sa de scriitor boem.

I-am citit câteva romane, pe care le-am apreciat și le-am recenzat.

Profil de scriitor

Dr. Gheorghe Chirtoc a avut un talent literar viguros și prolific. Chirtoc scria simultan la două-trei romane, aplicând principiul de creație aproximativ „anul și romanul”. Astfel, în cei opt ani de creație, a publicat șapte romane și patru piese de teatru. În romanele sale, am remarcat o scriitură dinamică în care acțiunea curge în forță, ca un pârâiaș de munte ce culege în calea sa toți afluenții, devenind până la sfârșit un fluviu complex plin de mesaje, pe care le revarsă în sufletul cititorului după deznodământ. Acțiunea romanelor sale curge pe mai multe planuri narrative, spațiale și temporale, dar cu o curgere dinamică, fluentă și coerentă. Folosea cu măiestrie dialogurile personajelor, aplicând

limbajul adecvat statutului social al fiecăruia, precum și gradul de cultură și educație ale acestora, prin câteva tușe stilistice, coloratura veridică și pitorească portretizându-le definitiv caracteristicile fizico-psihice prin care se întrezărește comportamentul existențial. Din aceste dialoguri în mișcare apăreau personajele pictate așa de bine, încât, prin limbajul acestora, apăreau locul și timpul întâmplărilor din acțiune, iar prin descrierile și comentariile sale, pline de parfum și culoare, mlădiate cu subtile și insolite expresii stilistice, se dovedește că a fost un excelent și fascinant povestitor.

Ca argument, voi reda mai jos fragment selectat din recenzia romanului „Întoarcerea ultimului erou”, roman reprezentativ al operei sale literare. În cele peste 500 de pagini, autorul reușește să ne transmită o fascinantă epopee pe care am intitulat-o ODISEEA OSTAȘILOR ROMÂNI participanți la al doilea război mondial pe frontul de est antisovietic.

Autorul zugrăvește o uriașă frescă, în care relevă adevărurile despre acele dramatice evenimente trăite de ostașii români aduși de urgia destinului în cumplite situații extreme. În descrierea acelor momente, din înșiruirea tensionatelor întâmplări, autorul dezvăluie comportamentul și faptele ostașilor români, subliniindu-le frumoasele trăsături de caracter și noblețea lor sufletească. Dincolo de istoria mistificată de puterile învingătoare, autorul relevă, în narațiunea romanului, că ostașii de români au fost nevoiți să se descurce în ghemul de interese și lupte dintre aliații și inamicii lor, considerându-i deopotrivă dușmani ai lor, pentru că armata română a fost tratată cu ură și dispreț de ambele părți beligerante. De aceea și ostașii români s-au comportat cu aceeași aceștia pe măsura urii lor.

Din acest punct de vedere, romanul are o dublă valoare, istorică și literară. Valoarea literară, pentru că romanul a zugrăvit veridic faptele ostașilor români printr-un număr mare de evenimente înlănțuite dispuse armonios pe mai multe planuri narrative, în secvențe cinematografice. Valoarea istorică este dată de redarea cadrului istoric într-un mod autentic, bazându-se pe mărturiile soldatului Alinare, personaj din roman, care a existat în realitate, cu

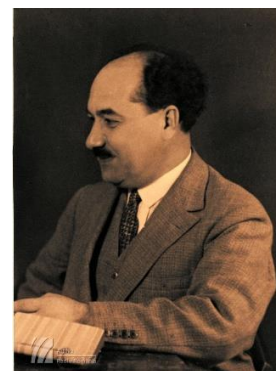
origini din Brăila și pe care autorul l-a cunoscut în Galați.

Liantul superbelor descrieri și al picantelor comentarii au sudat suita de flash-uri cu momente de risc maxim aventuros. Dincolo de evenimentele cu caracter pitoresc, trebuie precizat că eroii periculoaselor aventuri nu s-au aruncat în vârtejul acestora de dragul aventurii, ci ei au vrut să ajute pe un camarad de-al lor, inginerul evreu Călărețu Marcu, fiul lui Rudi Călărețu, ca să-și caute sora exilată de sovietici în neantul depărtatelor meleaguri rusești.

Or, toată această „căutare” a motivat lanțul de evenimente extreme cu risc maxim și suspansuri, iar această odisee pe întinsele meleaguri bolșevice reprezintă oda postașilor români închinată CAMARADERIEI, acel sentiment al omeniei și nobleței omenești care trebuie învățată din școală. Iar scriitura acestui roman sunt potrivite pentru a fi incluse în pagini de manual. Starea precară de sănătate l-a împiedicat să continue proiectele literare și la 15 iulie 2015 a decedat. Dumnezeu să-l odihnească!

Scriitor Năstase Marin

In memoriam: Nichifor Crainic (22.12.1889-20.08.1972)

O analiză a vieții și operei lui **Nichifor Crainic**, una dintre personalitățile marcante ale culturii române din prima jumătate a secolului XX

Date biografice

Numele real: Ion Dobre

Data nașterii: 22 decembrie 1889, Bulbucata, județul Vlașca (azi Giurgiu)

Data morții: 20 august 1972, Mogoșoaia

Nichifor Crainic a fost poet, teolog, filosof, jurnalist, profesor universitar, editor și om politic. De-a lungul vieții sale, a activat în multiple domenii, fiind un important exponent al curentului gândirist, care promova legătura între spiritualitatea ortodoxă și cultura națională.

A studiat teologia la Seminarul Central din București și la Facultatea de Teologie din București.

A urmat apoi studii de filozofie și teologie în străinătate (Viena).

În 1925 devine profesor de mistică ortodoxă la Facultatea de Teologie din București, introducând această disciplină în învățământul teologic românesc.

Opera lui Nichifor Crainic

Teme și direcții principale

Opera lui Nichifor Crainic este marcată de: Tradiționalism și naționalism cultural, apărarea valorilor ortodoxiei românești, o viziune teologică asupra existenței și o poziție fermă împotriva modernismului occidental perceput ca deznădăcinat. Crainic a fost liderul ideologic al revistei „Gândirea”, care a devenit centrul mișcării culturale numite *gândirism*. Acest curent a fost o reacție la modernismul literar și la influențele occidentale, propunând o cultură națională întemeiată pe spiritualitatea ortodoxă.

Crainic a formulat conceptul de etnocratism – ideea că o cultură națională trebuie să exprime sufletul unui neam prin religie, artă și tradiție.

Lucrări reprezentative

„Darurile pământului” (poezie) – versuri inspirate de natura patriei și spiritualitatea ortodoxă.

„Șesuri natale” (1928) – volum de poezii în care domină tema gliei, a originii și a sufletului românesc.

„Ortodoxie și etnocratie” – eseuri în care Crainic dezvoltă teoria unei culturi naționale întemeiate pe valorile ortodoxe.

„Nostalgia paradisiului” – eseuri filozofice și teologice.

„Zile albe, zile negre” – memorialistică redactată după detenția din perioada comunistă.

Publicistică în „Gândirea” și alte reviste – articole teoretice și politice influente în perioada interbelică. A fost ministru al propagandei în guvernul lui Ion Antonescu (1940–1941), ceea ce

i-a adus condamnarea după venirea la putere a regimului comunist.

A fost arestat în 1947 și a petrecut 15 ani în închisorile comuniste, în principal la Aiud. În închisoare a compus mental și a memorat versuri care vor fi publicate ulterior, în special în volumul „Zile albe, zile negre”.

Crainic rămâne un teoretician esențial al ortodoxismului românesc și un model de gândire conservatoare în interbelic.

Este considerat unul dintre cei mai importanți esești și gânditori religioși ai epocii.

A fost implicat în susținerea ideologică a regimului legionar și a regimului Antonescu.

După 1989, figura sa a fost reanalizată, fiind percepută cu ambivalență: un apărător al spiritului național, dar și un ideolog cu accente autoritariste.

Nichifor Crainic este o figură complexă a culturii române, în care se întâlnesc poezia, teologia, filosofia și ideologia. Opera sa reflectă lupta pentru o identitate națională bazată pe credință, tradiție și rădăcină. Deși biografia sa e marcată de momente controversate, contribuția sa intelectuală și artistică rămâne semnificativă pentru înțelegerea culturii române interbelice și a tradiționalismului ortodox.

Al. Florin Țene

Niculae STĂNESCU

OMAGIU

(La comemorarea lui Eminescu)

De 136 de ani

Românii au rămas orfani

Deoarece, prea cruda soartă

A hotărât să ne despartă

De cel care, prin versul său,

L-a uimit și pe Dumnezeu.

Că la acea despărțire

A fost și o uneltire

Face regretul și mai mare

Și îi condamnă pe cei pe care

S-au pretat la așa ceva

Și-au maculat imaginea.

Iar acest mare dispărut

De toata lumea cunoscut
E bardul de la Ipotești
Pe care, dacă îl privești
Prin tot ce-a scris, rămâi uimit

Este de neînchipuit
Cum de-a putut versifica
Imagini pe care le lua
Cu dibăcie din toate
Sferele de-activitate
Aceste fapte mărturisesc
C-a fost dotat cu-n har ceresc
Pe care l-a manifestat
Prin versul lui înaripat.
Despre natura-n versul lui
Vedem zbuciumul codrului
Și murmurul izvorului
În Luceafărul, dragostea-i
Reprezentată de o stea
Care, pentru-ași arata
Iubirea pentru draga sa
Chiar de era muritoare
S-a dovedit ca e în stare
A fi de-acord cu voia lui
Și să-l transforme-n pământean.
Ruga însă-a fost în van
Deoarece, el a aflat
Ca draga lui l-a înșelat.
Prin versurile lui de jar
Din Împărat și Proletar
Pe-asupritori i-a ponegriț
Cum nimeni n-a mai îndrăzmit
Iar pe-asupriți î-a îndemnat
Să scuture jugul damnat
Pus forțat pe gâtul lor
De cineva răuvoitor.
Și despre străbuni a cântat
Laudativ și meritat
Prin versurile lui sublime
Despre lupta la Rovine.
Sufletul său înflăcărat
De patriot adevărat
Cu brio ni l-a arătat
Vorbind de-acei străini ciocoi
Care sug sângele din noi
Și de mândra Bucovina
Acea veselă grădină
Ne spune c-a fost râvnită
De cei răi, apoi răpită...

Celor mai sus arătate
Mai pot fi adăugate
Alte minunate fapte
La fel de frumos cântate.
Dar cine s-ar încumeta
Să scrie despre-așa ceva
Altul decât un erudit?
Doar el e omul potrivit
De a scoate la iveală
Frumusețea colosală
A versurilor minunate
Niște perle-adevărate.
Și-i fericesc pe cei care
Le citesc cu încântare.
Eu sunt doar un adorator
Al acestui nemuritor
Și îi aduc osanale
Pentru versurile sale
În plus, am de adăugat
Ceva ce nu e de uitat:
Prin versurile sale, toate
A intrat în ETERNITATE

Un geniu e o floare rară
Și e păcat să-l lași să moară.

Rolul Școlii Ardelene în promovarea limbii române în Ardeal

Școala Ardeleană a fost un curent cultural și ideologic de o importanță majoră în istoria poporului român, apărut în Transilvania la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Unul dintre cele mai importante merite ale acestui curent a fost promovarea limbii române ca limbă de cultură, administrație și educație, într-o epocă în care românii din Transilvania erau marginalizați social, politic și cultural.

În primul rând, Școala Ardeleană a promovat ideea originii latine a poporului român și a limbii române, oferind astfel o bază solidă pentru recunoașterea identității naționale. Cărturari precum Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ion Budai-Deleanu au demonstrat prin lucrările lor că româna este o limbă cu rădăcini latine, egală cu celelalte limbi de cultură

ale Europei. Această convingere a stimulat redactarea de gramatici, dicționare și cărți de istorie în limba română, menite să ridice prestigiul acesteia.

În al doilea rând, reprezentanții Școlii Ardelene au contribuit la standardizarea limbii române literare, bazându-se pe modele latine și pe dialectul ardelean. Prin traducerea de texte religioase, filosofice și științifice în română, ei au îmbogățit vocabularul și au fixat norme gramaticale care au facilitat răspândirea limbii în spațiile oficiale și educaționale. Aceste eforturi au fost esențiale într-o perioadă în care limba română era considerată „inferioară” și era exclusă din școlile și instituțiile oficiale din Transilvania.

Mai mult decât atât, Școala Ardeleană a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării învățământului românesc. Prin fondarea de școli confesionale românești greco-catolice, a fost încurajată alfabetizarea în limba română și formarea unei elite culturale românești în Transilvania. De asemenea, acest curent a promovat ideea unității culturale a românilor din cele trei provincii istorice – Țara Românească, Moldova și Transilvania –, întărind conștiința națională și pregătind terenul pentru marile evenimente politice din secolele XIX și XX.

În concluzie, rolul Școlii Ardelene în promovarea limbii române în Transilvania a fost crucial. Prin eforturile cărturarilor săi, limba română a fost ridicată la statutul de limbă de cultură, educație și identitate națională. Această moștenire rămâne un pilon fundamental în istoria luptei românilor pentru afirmare și emancipare culturală în Transilvania.

Al. Florin Țene

Bibliografie

1. Șerban, Ioan – *Școala Ardeleană și identitatea națională românească*, Editura Albatros, București, 2004.
2. Hitchins, Keith – *Românii 1774–1866*, Editura Humanitas, București, 1998.
3. Gheție, Ion; Chivu, Gheorghe – *Istoria limbii române literare. Epoca modernă (1780–1860)*, Editura Academiei Române, București, 1996.
4. Mihăilă, Gabriela – *Limba română în Transilvania în secolul al XVIII-lea*, în *Anuar de Lingvistică și Istorie Literară*, vol. XXII, 1981.

Poezia pe cărări de timp

Mihai EMINESCU
(15.01.1850-15.06.1889)

Rugăciunea unui dac

Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,
Nici sâmburul luminii de viață dătător,
Nu era azi, nici mâine, nici ieri, nici totdeauna,
Căci unul erau toate și totul era una;
Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată
Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată,
Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-
mi:
Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?

El singur zeu stătut-au nainte de-a fi zeii
Și din noian de ape puteri au dat scânteii,
El zeilor dă suflet și lumii fericire,
El este-al omenimei izvor de mântuire:
Sus inimile voastre! Cântare aduceți-i,
El este moartea morții și învierea vieții!

Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,
Și inima-mi umplut-au cu farmecele milei,
În vuietul de vânturi auzit-am al lui mers
Și-n glas purtat de cântec simții duiosu-i viers,
Și tot pe lângă-acestea cerșesc înc-un adaos:
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!

Să blesteme pe-oricine de mine-o avea milă,
Să binecuvânteze pe cel ce mă împilă,
S-asculte orice gură, ce-ar vrea ca să mă rădă,

Puteri să puie-n brațul ce-ar sta să măucidă,
Ș-acela între oameni devină cel întâi
Ce mi-a răpi chiar piatra ce-oi pune-o căpătâi.

Gonit de toată lumea prin anii mei să trec,
Pân' ce-oi simți că ochiu-mi de lacrimi e sec,
Că-n orice om din lume un dușman mi se naște,
C-ajung pe mine însumi a nu mă mai cunoaște,
Că chinul și durerea simțirea-mi a-mpietrit-o,
Că pot să-mi blestem mama, pe care am iubit-o -
Când ura cea mai crudă mi s-a părea amor...
Poate-oi uita durerea-mi și voi putea să mor.

Străin și făr' de lege de voi muri - atunce
Nevrednicu-mi cadavru în uliță l-arunce,
Ș-acelua, Părinte, să-i dai coroană scumpă,
Ce-o să asmuțe câinii, ca inima-mi s-o rumpă,
Iar celui ce cu pietre mă va izbi în față,
Îndură-te, stăpâne, și dă-i pe veci viață!

Astfel numai, Părinte, eu pot să-ți mulțumesc
Că tu mi-ai dat în lume norocul să trăiesc.
Să cer a tale daruri, genunchi și frunte nu plec,
Spre ură și blestemuri aș vrea să te înduplec,
Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă
Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!

Doina

De la Nistru pân' la Tissa
Tot românul plânsu-mi-s-a,
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.
Din Hotin și pân' la mare
Vin muscalii de-a călare,
De la mare la Hotin
Mereu calea ne-o așină;
Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii,
Și străinul te tot paște
De nu te mai poți cunoaște.

Sus la munte, jos pe vale
Și-au făcut dușmanii cale,
Din Sătmar pân' în Săcele
Numai vaduri ca acele.

Vai de biet român săracul!
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se-ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vară vara lui,
Și-i străin în țara lui.
De la Turnu-n Dorohoi
Curg dușmanii în puhoi
Și s-așează pe la noi;
Și cum vin cu drum de fier
Toate cântecele pier,
Zboară păsările toate
De neagra străinătate;
Numai umbra spinului
La ușa creștinului.
Își dezbracă țara sânul,
Codrul - frate cu românul -
De secure se tot pleacă
Și izvoarele îi seacă -
Sărac în țară săracă!

Cine-au îndrăgit străinii,
Mâncă-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!
Ștefane, Măria ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las' arhimandritului
Toată grija schitului,
Lasă grija sfinților
În sama părinților,
Clopotele să le tragă
Ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă,
Doar s-a-ndura Dumnezeu,
Ca să-ți mântui neamul tău!

Tu te-nalță din mormânt,
Să te-aud din corn sunând
Și Moldova adunând.
De-i suna din corn o dată,
Ai s-aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori,
Îți vin codri-n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toți dușmanii or să piară
Din hotară în hotară -
Îndrăgi-i-ar ciorile
Și spânzurătorile!

Nicolae ROTARU
(28.03.1950-30.03.2024)

Epigon Discipol

Mi-au îndestulat desaga
Barbu, Nichita și Blaga,
Dându-mi apă pe uluc
Eminescu și Coșbuc,
Iar poveri de verb curat
De la Goga și Pillat
Am ales. Hrânindu-mi iezii,
Smoc de flori luai din Arghezi;
Pentru nopți de alb și dor
Macedonski-mi fu izvor,
Iar pentru evul confuz,
Pe Bacovia și Urmuz,
Pe Baconski și Doinaș
I-am avut tocmiți nănași,
Cum Sorescu și Cârnecki
Păunescu și alți zeci,
De la Stancu la Beniuc,
Stârnind al muzei buluc,
Mi-au fost dascăli și-au rămas
Jar de vis pentru pegas!

Bard și muze

Sunt bard tomnatic, muzele o știu,
Un condeier netulburat
Ca un izvor
Și-s așteptat să-mbătrânesc,
Dacă se poate,
(Mi-o tot șoptesc
Cu miere-n glas toate),
Omnipotent și apt și viu,

Adică să le-ncânt cu-amor
Când le citesc
Ce-am scris, de ele inspirat,
Și ce mai scriu
La masă, pe genunchi, pe coate
Și mai ales în dormitor,
Iar eu credul, cum e firesc,
le-ascult și fac ce-mi cer,
neputincios chiar să mai mor...

N-am trăit

Nu m-am grăbit să trăiesc,
ocupat să-mi apăr patria
și să scriu cărți, neștiutor
că va fi vorba, peste ani,
de două inutilități sau chiar,
de niște acuze și culpe,
căci țara trebuia lăsată,
cum și e, la cherem extern,
occidental-partenerial
sau progresist-global,
iar bibliotecile trebuiau
să fie ucise (tot cu tunul,
ca sanctuarul de rarități,
pe care l-au scrumit
decembriștii cu epoleți),
nu populate cu alți soldați
de hârtie pentru parade
și revoluții culturale...

Duhul cărților

Fericesc cărți, trecându-le sufletul
în țeasta mea, prin lentile,
rătăcesc cu ochii prin venele
și arterele de cuvinte ce duc
la inima foșnitoare a volumului,
căruia îi folosesc duhul viu,
ca un lutier care preface
trunchiul sunător al bradului
în vioară magică, înstrunată
viețuitoare la gâtul artistului.
Și sufletul de slove rânduie
mă-ndestulează cu poftă de a fi
și puțință de a-mi fi de folos
tăcerile șoptitoare și arome.

Medalion LIRIC**Al Florin ȚENE****Cuvinte din livezi**

Când a trecut atâta amar de vreme?
 Iubito, peste noi zăpezi s-aștern,
 Cât sunt aici cu tine, nu te teme
 Chiar dacă în geam ne bate-un frig etern.
 De când ți-a înflorit pe deget iarbă,
 -vergheta legământului pe veci-
 Lumina din oglinzi se-mpletește salbă
 Când prin poezia mea tu treci.
 Chiar dacă, tu, ascuns, nu mai ești
 Fetița din livezi, dar ești bunică,
 Porți cu tine traista cu povești
 Pentru nepoțica cea mai mică.
 A trecut, când, atât amar de vreme?
 Iubito, peste noi se-aștern zăpezi.
 Eu sunt aici, alături, nu te teme
 Și-ți mai culeg cuvinte din livezi.

Măduva Limbii Române

Am spart coaja de nucă
 a cuvântului și peste înțelesuri am dat
 de bine, dulci ca mierea, de ducă și ură,
 avea gust de zgură
 dar și de păcat,
 simțeam eminesciană vibrație,
 înțelepciunea lui Pann din gură în gură
 era în sămânța gata de germinație.
 Am spart coaja seminței cuvântului
 și-am dat peste altă sămânță,
 un alt înțeles, o altă cărare,
 o altă speranță,

o clanță
 pentru o altă,
 o altă...
 până rămâne
 măduva Limbii Române.

Constantin RUSNAC

*Dorul și-a făcut culcuș în suflet.
 Inima să-adoarmă nu îl lasă,
 Nici afară ca să iasă –
 E trist când dorul pleacă de acasă.*

Dorul

În căutarea unui
Suflet pentru care ar simți un
 atașament deosebit, de nezdruccinat,
 măcinat de emoții, nemaivând nicio
 speranță, obosit, pierdut cu firea,
Dorul, până la urmă,
 își găsi adăpost în piept.
Inima îl primi cu bucurie,
 așezându-l alături de
Dragoste, pe care o găzdui
 ceva mai devreme.
 Măgulită de făptura ei frumoasă,
 senină, plină de recunoștință,
 uneori îi plăcea să o dezmiere,
 zicându-i
Iubire.
 O primi imediat cum apăru,
 căci ea lua naștere spontan,
 pe neașteptate și era un sentiment curat,
 sincer, dar naiv și fragil.
 Ba o vedeai bine dispusă, plină de farmec,
 inspirată până la refuz, ba tristă,
 suferindă, îndurerată și plină de gelozie,
 căci mereu era antrenată într-un șir de
 intrigi care o dezechilibrau, aruncând-o

dintr-o stare de bucurie și satisfacție
 într-o tristețe profundă
 sau chiar o dezamăgire totală.
Creierul, în sarcina căruia era pus
 controlul asupra stărilor corpului,
 își făcea datoria, urmărind fără emoții
 ceea ce se întâmpla în regatul său, și,
 cu ceva întârziere, prinse niște unde,
 care îi treziră anumite îndoieli. Atunci
 când presentimintele chinuitoare îi
 învăluiau circumvoluțiunile, iar acțiunile
 premeditate învrăjbitoare, venite din afară,
 obsedau luminosul sentiment pre nume
Dragoste, ocrotit cu dăruire de
Inima atotîncăpătoare, el,
Creierul, observă că pe
Inimă imediat, din senin,
 nepusă de nimeni, se aciuă
Piatra, o nălucă, care apărea nu se știe
 de unde și, cu toate că era aproape
 invizibilă, apăsătoarea ei povară
 se simțea de la o poștă. Și cu cât mai des
Dragostea se lăsa pradă uneltirilor
 ascunse și țesute cu dibăcie de
Ignoranță, cu cât mai mult era obsedată
 de bănuiele funeste, fie ele și neîntemeiate,
Piatra de pe *Inimă* se înviora și
 cu mai mare zel încerca să împingă
 nobilul sentiment spre ieșire,
 să lase locul gol pentru alte pasiuni,
 mai aproape de cele logodite cu
Nevoia și *Suferința*.
 Înfiorat,
Dorul, venit ceva mai târziu în acest lăcaș
 plin de căldură, simți față de
Dragoste o atracție deosebită, care,
 chiar de la prima vedere, îi trezi niște
 senzații delicate, fără de care el,
 de fapt, nici nu se putea înfirița.
 Văzând atâta nedreptate,
Dorul se întristă întru totul, devenind
 ca pământul de greu. Îngrijorată,
Inima își intensifică bătăile,
 grăbindu-se să gonească
Piatra, aciuată comod pe cord,
 încercând să scape de nepoftita greutate.
Piatra, împotrivindu-se, se irită
 până la refuz, provocând o durere,
 a cărei iradiere o simți

Mâna care începu gingaș a netezi
 pieptul sub care se adăpostea
Inima, rănită de
Dor și de *Dragoste*
 și care mai gemea sub greutatea
Pietrei...
 Dându-și seama de unde bate vântul,
Creierul făcu un efort și alungă
 gândurile rele, care sălășuiu
 în circumvoluțiunile lăsate de izbeliște,
 cât mai departe...
Piatra, nemaivând sprijin, alunecă
 în hău, în neant, dispărând
 tot atât de neașteptat cum a apărut.
Dragostea mai încercă
 să se întoarcă la adăpostul benefic.
Inima, însă, deveni mai atentă și
 nu se grăbi să-i deschidă ușa.
 Numai
Dorul, agățindu-se din răspuțeri de
 cuibul în care a fost primit
 cu atâta bunăvoință, mai ieșea
 (doar din când în când) din piept,
 pentru a-i prinde în mreжіle sale
 pe cei care nu și-au împietrit încă
Inima și *Sufletul*.

Cristian Petru BĂLAN (SUA)

ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT

Pe-ale Moldovei ceruri de glorie strălucind,
 La orizont de timpuri, din secole venind,
 Apare-un voievod erou neînfricat
 Cu-o sabie în mână, pe-un roib încălecat.

E cel descris de cronici viteaz oriunde-apare

Și toate, cu mândrie. Îi spun ȘTEFAN CEL
MARE.

Dar nu ca înălțime, căci era scund de stat,
Ci fiindcă era aprig în lupte, ne'nfricat!

La Vaslui, la Baia războaiele-au fost grele
Fiind în frutea oastei biruitor în ele.
Ștefane Vodă Doamne, Moldova ți-este Mamă,
Și tu norodu-ți aperi prin fapte mari, de seamă.

Ca gospodar de frunte cu multă măiestrie,
Tu ai zidit cetăți în vremuri de urgie,
Precum târguri și sate și mănăstiri frumoase -
La Voroneț și Putna, comori mult glorioase.

Atunci pe turcii lacomi tu ni-i făceai porcoaiie,
Fiindcă îi spulberaseși în rânduri de războaie,
Iar Europa-ntreagă ți-a tot recunoscut
Meritul greu și mare, că i-ai fost ca un scut...

Și creștinismul însuși, sperând, vedea în tine
Pe-apărătorul unic al forțelor divine
Și chiar pe ziditorul a multor mari biserici,
Motiv de-a fi iubit de regi și zeci de clerici.

La noi, pentru credință și sfântul legământ
Ți-au zis ȘTEFAN CEL MARE, DOMNUL
MOLDOVEI SFÂNT

Astfel, prin fapte'nalte, tu ai ajuns icoană:
Și pe coroana Țării ai raze pe coroană...

Deci în istoria noastră acum ești stâlp de aur
Care, pe merit sacru, devii măreț tezaur:
Ești ȘTEFAN VODĂ SFÂNTUL! Ești o legendă
vie -
Simbol nou de victorii în Marea Românie!

ÎN ZORII BLÂNZI AI VEȘNICIEI

În zorii blânzi ai veșniciei,
Cu suflet treaz, îngenunchez
Spre Dumnezeu, prin rugăciune,
Cu mulțumiri mă ancoroz.

Spre El pornesc, căci drumul cere
Jertfă, iubire, har divin,
Voi, frați iubiți, chiar și-n tăcere,
Slujiți-L sincer, pe deplin!

O cruce grea vă e povara,
Dar misiunea e măreață;
Hristos e scutul și tiara
Ce ne sfințește 'ntreaga viață.

De-aceea noi, în vremi amare,
Dorim mai vrednici să ajungem,
Și ne rugăm pentru iertare
Și-având credință, n-o să plângem!

Voi știți că Domnu-i năzuința,
Dar ocoliți și fanatismul,
Căci el falsifică credința
Și virusează creștinismul!

Iubiți pe cei ce zac în umbră,
Slujiți-i blând, fiți strălucire,
Căci răul stă la pândă sumbră,
Dar Domnul face izbăvire!

FOCUL IUBIRII SFINTE

*(O declarație de dragoste pentru Mântuitorul
Iisus Hristos)*

Atât de fierbinte, de forțe infinite deplină,
Ne-apare Iisus cu iubirea-I măreață, senină,
Încât o explozie a fost în întregul gigant univers
Schimbându-i astrele toate în simpli atomi în
dispers...

Căci Tu Iisuse, din cer ai venit și cosmosu-n noi
l-ai sădit
În creieri și-n inimi plantându-l, ca Tine să fim
ne-ai dorit
Pe toți să ne-ajuti a-ȚI vedea măreția
dragostei Tale
Transpusă în Jertfa supremă aleasă de Sus ca o
cale...

Pe Cruce, Tu Doamne Iisuse, -ai rostit a iubirii
tăcere,
Puterea Duhului Sfânt schimbând-o în Sfânta-
Înviere
Care atunci devenise sub cer o a doua minune,
Izvor de putere venit spre El omenirea să-adune!

Ca stele ce ard într-o clipă de vis, vii raze
sclipesc
Și-n sufletul nostru, iubite Iisuse, cobori azi
firesc.
Cum Tatăl crease lumea prin Duhul Său Sfânt,
Așa ne-ai salvat Tu Iisuse cu-al Jertfei și-al Tău
jurământ.

În zilele noastre vedem că sfințele mari
prooroci
Pe rând se-implinesc cu finalul Celei de-a Doua
Veniri,
Când Tu-n legiuni de-arhangheli coborâ-vei din
cerul sublim,
Atunci miliarde striga-vom IISUSE,
NOI TOȚI TE IUBIM!

Corneliu CRISTESCU

TÂNĂR AZI, MĂINE BĂTRÂN
(Băieților mei...)

Ești tânăr, tinere, tânăr am fost și eu;
Credeam că, tânăr fiind, tânăr voi fi mereu!
Dar tinerețea, tinere, tinerețea, tu ia seamă,
Timpul ți-o fură; el tinerețea ți-o ia vamă!

Tinerețea trece, tinere, nici nu știi cum trece;
În goana ei nebună, și timpul îl întrece!
Tot ce aveai la tinerețe, în urma ta rămân;
Te crezi încă a fi tânăr, dar te trezești bătrân!

Tânăr fiind, primești câte-o scrisoare,
Întâi mai rar, apoi mai des; dar de la cine oare?
Când înțelegi de unde-s, *te-ntreabă și socoate*,
De n-ai cumva problene și tu de sănătate!

Te crezi tu încă tânăr, dar parcă de o vreme,
Ți-apar și niște frici, ți-apar niște dileme!

Așa erau părinții mei, ei nu mai sunt cu mine;
Mi le-au lăsat mie pe toate; acum, lor le e bine!

În ciclul vieții noastre, domină un mister;
Căci toate-s rânduite de Domnul Cel din Cer!
Acum, în încheiere, o vorbă să-ți mai spun:
Azi tânăr ești băiete; mâine vei fi bătrân!

Alexandru ARMEANU

Am colindat pământul

Am colindat pământul dincolo de zări
Am colindat pământul ca să-l aflu!
Căci mi-a plăcut s-ajung în depărtări,
Acolo unde n-a fost nimeni altu'...

Am colindat pe munți și pe câmpii,
Am colindat păduri și ape.
Am vrut să văd că toate-s încă vii
Și toate-s încă neschimbate...

Am colindat pământul tot,
Din vârf de munte pân-la mare.
De mi-a rămas ceva, vreun ciot
E fiindcă n-am putut și-mi cer iertare...

Am colindat orașe vechi și monumente,
Am colindat muzee, situri și palate,
Am colindat grădini de vis și expoziții,
Am fost la festivaluri cu tradiții...

Am colindat pământu-n lung și-n lat,
L-am colindat pe munte și pe vale.
Am colindat pământul pe uscat,
L-am colindat pe apele din cale.

Am colindat cu trenuri vechi sau cu vaporul,
Am colindat mergând pe jos sau bicicletă,

Am mers cu autobuzul sau cu avionul,
Am mers cu o mașină sau motocicletă...

Orice-i frumos și merită văzut
Am vrut să aflu a ei poveste...
Am încercat să aflu unde este
Și-am căutat o cale de ajuns...

De mă-întrebați cum de am reușit
Vă spun rețeta, n-o s-o țin secretă...
Cu filme, cărți, albume, internet
Cu ochii largi și mintea tot deschisă!

Și dacă mă-întrebați cum de-am putut
Am să vă spun că-n toate este-o cale,
Că tot ce merită-a fi văzut
V-așteaptă ca să faceți voi escale!

Ioan RAȚIU

Rondelul singurătății

Singurătate fără părinți
Cuvinte rămase departe
Merg înainte pruncii cumiți
Cum clipa de dor se desparte.

Recheamă sentimente fierbinți
Noi lacrimi tăcerea împarte
Singurătate fără părinți
Cuvinte rămase departe.

Îndeamnă un soare cu dinți
Ecolu Luminii să poarte
Nevoi scăpate de rugăminți
Copilăriei peste moarte.

Singurătate fără părinți

Rondelul rugăciunii

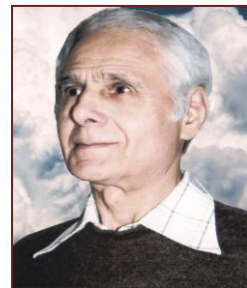
Se scriu iar poeme
Lumina petreacă
În veci nu te teme
Că-i clipa săracă.

Târziu sau devreme
Pe valea cea seacă
Se scriu iar poeme
Lumina petreacă.

Preschimbe o vreme
Când plouă ce dacă
Neliniștea geme
Cât pruncii se joacă.

Se scriu iar poeme

Florea CONSTANTINESCU

DESCHIDE-TE, INIMĂ: CÂNTĂ!

Strecoară mai multă blândețe,
Te rog, inimioară bătrână,
Și apăsătorul meu zbcium
Strivește, alungă, amână!

Refren:

Dă voie speranței, iubito,
În tine să se înfiripe
Și soarbe adânc nemurirea
Din arderea oricărei clipe!

Privește-nșiratele clipe:

Sunt cele ce-așteaptă să vină,
Nu sta-n întuneric, iubito,
Fă slobod un dram de lumină!
Refren:

Nu plânge trecutele clipe,
Pasează-le-un gest de suspin,
Privește de-acum înainte,
Încrede-te-n cele ce vin!
Refren:

Așterne pe rugul durerii
Un zâmbet cât cerul de mare,
Din fiecă zi care curge
Cu drag să îți faci sărbătoare!
Refren:

Privește cu-ncredere-n tine,
Cu-ncredere-n jur să privești,
Doar bunelor gânduri dă viață
Să fie frumoase povești!
Refren:

Un zâmbet cu ancora-n suflet,
O frunză în șoaptă de vânt,
O pasăre-n dulce plutire
Să-ți fie motive de cânt!
Refren:

O vorbă de suflet primită,
Un petic de cer fără nor,
Clipiri din oceanul de stele
Să-ți fie motive de zbor!
Refren:

O strângere caldă de mână
O zare ca o feerie,
Un șopot de apă de munte
Dorinți de-a valsa să îți fie!
Refren:

Deschide-te, inimă, cântă,
Iubesc și nu vreau să m-ascund,
În filele vremii imprimă
Destinsul meu zâmbet profund!

Refren:
Dă voie speranței, iubito,
În tine să se înfiripe

Și soarbe adânc nemurirea
Din arderea oricărei clipe!

Doina BÂRCĂ

Amintiri cu CERVENIA

Oricât ar fi traiul de bun,
Ce până la urmă îl găsești,
Nu te-ntregește chiar nimic,
Și nu se poate să nu-ți amintești,

De zăpada cere scârțâia,
De larma, voioșia, din copilărie,
Și fiecare amintire mă durea,
că în lăuntru-mi o simțeam ca apă vie.

Cervenia mea cu izul de poveste,
Mă cheamă, uneori mă simt străină,
N-am mai văzut de mult flori la ferestre,
Și nici la cei bătrâni în ochi lumină.

Mă-torc la tine CERVENIA MEA,
Pe la vecinii ce mai sunt, ori rude,
Mai merg și la biserică lumânări să pun,
Iar amintirile încep să mă inunde.

Și plec, și vin, atât cât s-o putea,
Să-mi întregesc în suflet bucuria,
În inimă să-mi strâng cu lăcomie,
Amintiri, oameni, și copilăria.

CERVENIA, te cânt!

Iarăși mă poartă dorul spre acasă,
Inima-mi e grea, toți tinerii-au plecat,
Pe CERVENIA MEA, vatra de

lumină, O simt că are ochi-
nlăcrimați.

Mă-ntorc la tine și te cânt,
Aici copilăria minunată mi-a rămas,
Cu chicote și flori de câmp,
Când mă-ntorceam cu tata din Burnaz.

Urc ulița de la Mitrăn în sus,
Și inima nu pot să-mi
potolesc, Îmi bate în urechi
și în obraji,
M-abțin cu greu părinții să-i
jelesc.

Cuprind cu dorul din sufletul
meu, Grădina în culori de
„dimineți” Florile ce -nflorau
numai în zori,
Cât te doresc, mamă, aici, să mă răsfeți!
Și să vă spun părinții mei iubiți,
Că au crescut băieții mei și am nepoți,
Că am în păr acum și eu floare de
măr, Și că o ducem bine toți.

Rămâi, CERVENIA, veșnica mea
iubire, Unde în toate eu mă simt
acasă,
M-a dus soarta cu traiu-n altă parte,
Și dorul greu de tine mă apasă.

Ești raiul meu și mă răsfeț cu gândul,
Că tu rămâi veșnic în inima mea,
Aici îmi sunt părinții cu bunii și străbunii,
Iar eu, cât voi trăi, te voi cânta

Nicu DOFTOREANU

Nicu Doftoreanu

TANGO NEDUMERIT

Dragostea când ne învinge
Și sufletul ne atinge
Ne împinge spre dorință
Făcând totul cu putință!
Devine real și-un vis....
Prins într-un surâs promis!
Devenim teleghidați
De iubire controlați
Orice urmă de voință
Ne dispăre din conștiință!
Simțim cum ne strânge spațiul
În care ne-a băgat lațul...
Fiindcă stinge orice-ncercare
De-a rămâne în picioare!
Atunci dorul din culise
Iese.... și ne dă iar vise
Simțim timpul mult mai dulce
Și-ntrebarea-i pune cruce:
Cine a zgâriat lumina
Ca să dea pe umbră vina?

Victoria SOREA

Mai spune-mi

Mai spune-mi că slova-i nemuritoare
Ea umple un spațiu gol de simțire
E scrisă la masa tăcerii ca izbăvire
Hrănește sufletul cu pâine și sare.

Mai spune-mi că slova-i apă rece de izvor
Îi țin în căușul palmei răcoarea
Într-un colț de suflet se zbuțumă marea
Din rădăcina străbunilor țâșnește un dor.

Mai spune-mi că slova-i o întoarcere în Sine
Privim în noi cu ochii călători
Iar gândul îl urcăm mult mai sus de nori,
Spre zorii vieții viitoare, spre razele divine.

Mai spune-mi că slova rămâne postum

Că poetul își filtrează sufletul, îl umple de sens,
Hârtia-i poartă pașii gândului ce vine din Univers
Cuvintele ard ca o rugăciune, nu lasă scrum.

Puntea dintre lumi

Noi suntem puntea dintre lumi,
Pasul teluric și scânteia divină
Legați cu fire de iubire ținute de serafimi
Cu posibilități infinite într-o lume străină.

În saltul spre viață, pe Terra
Ne trecurăm printre matematica cosmosului ce
vibrează
Un salt în timp, străbatem atmosfera
Doar făcătorul destinului ne ghidează.

Suntem un strop din fântâna misterului
Și ne întoarcem acolo din nou
Venim să învățăm iubirea, durerea dorului
Și-apoi o ducem în stele ca un ecou.

MIHAELA MIRCEA

CER TIMPULUI...

Cad frunzele din ce în ce mai mult
În toamna asta arămie
Cer timpului o vară împrumut
Să stau pe malul mării și să-ascult
Cum cântă marea și să-ți spun și ție
Cum mă sărută primul val cărunț
Cad frunzele și nu le pot opri
Cad pe Autumne Symphonie de Chopin
Și ploile cad ca un strigăt, să știi
Clipele tremură pe cadran albăstriei
Cum? nu le simți cadența din catren?
Jur-împrejur un mélange de culori
Ochiul meu e sortit să le vadă

Sufletul le adună din zori
Cum a făcut de-atâtea ori
Dăruitor de gânduri în cascadă
Între noi... ochii toamnei, întrebători!

MĂCAR O ZI...

Măcar o zi lasă-mă
să-ți ating sufletul
Cu aripa cuvintelor mele
care se hrănesc
cu cerneala dorului tău
Poate că ele sunt răsucite
de flacăra gândurilor
Dar respiră nemărginirea dincolo
de tăcerea ușilor închise
De n-ar fi prezente
în aceiași lumină
Aș naviga singură într-o nacelă
cu miros de amintire
În despletirea lui octombrie!
Rătăcim goi prin lumea nevăzută
din nopțile albe ale poeziilor
Plini de răni cu diminețile fugare
sub pași
Într-o lume cârpită cu visuri
Lasă-mă să-ți ating sufletul
Cu aripa cuvintelor mele
Măcar în trecut, Măcar o zi...

Florin MARIN

LIMBA ROMÂNĂ

lui Codrin

Motto:

*Îți scriu ție, azi, copile,
Moștenitor de dactile-
Conștiința imaculată-
Limba-i Țara, mamă, tată,*

*Basm, miraj și nestemată:
Tu doar s-o păstrezi curată!*

Fir de apă cristalină,
Miere dulce din stupină,
Caier alb, tors din lumină,
Este Limba mea Română!
În Ea m-au crescut părinții,
Cu Ea m-au botezat Sfinții...
Ea mi-a fost leagăn în soare,
Mamă, școală-nvățătoare;
E Zefirul care bate,
Dunărea ce ne străbate,
Sfinxul veșnic din Carpați,
Dacii liberi, neânfricați,
Scrisul pe tăblițe-n piatră,
Mii de ani, aceeași vatră,
Oameni aspri, meșteșugul,
Braț viteaz, sabia, plugul...
Mame cu inima frântă
Ce-și mânau fiii la luptă
Ca să apere hotarul
Casa, glia și altarul;
Voievozi ce-au scris istorii,
Bărbați tineri stinși în glorie,
Ce-au grăit cu sânge rece:
Hei, „pe-aicea nu se trece”!
Mii de valuri, mii de triburi-
Călăreți, pedestri-roiu
Ne-au călcat să ne termine:
Foc și sânge și ruine...
Dar ne-am chemat într-o Limbă,
Pedepsind fiara ce-și plimbă
Tupeul trufaș, pornirea,
Moartea, vrajba, nesimțirea!
Limba ne-a adunat neamul
Fiindcă Ea ni-i Țara, hramul,
Străjuind Posade-,n fine,
Podu’-Înalt, Neajlov, Rovine,
Balta Albă, Cosmini, Baia,
Grivița și Turtucaia,
Mărăști, Mărășești, Oituz-
Gloanțe, schije de obuz...
Ca să ne păstrăm comoara,
Datini, Doina, Vorba, Țara-
Secole de umilință
Pentru grai, pentru credință.
Străbate din moși-strămoși
Firul de mătase roș’,

De la cei ce-n vremi uitate
Rosteau: „Torna, torna fratre”!
Tezaur neprețuit,
Să-l predăm cum l-am primit:
Soare strălucind afară...
În nopți oarbe, stea polară.
Ea ne e și după moarte
Carte de identitate;
S-o ferim de boli neluate
Și de câte atentate!
.....
Nu-n zadar trudea poetul,
Se ruga anahoretul,
Când scriam, ca să rămână:
„PATRIA-I LIMBA ROMÂNĂ”!
Zestrea noastră cea străbună,
Brățară-ncrustată-n mână...
Colț de rai în primăvară,
Maica noastră tutelară!
În veci, bornă de hotare:
DACO- ROMANIA- MARE.)

Laurențiu DRĂGUȘIN

Cer înstrăinat

Nu mai e loc de nici o întâmplare
Sunt focuri multe puse dedesubt.
Azi încolțim pe rând a disperare
orice cuvânt și orice împrumut.

Ne mai întorcem din păduri cu semne
și ne oprim în cumpenele lungi
cu marginea din sâmburi și din lemne
atât cât poți să duci unde ajungi.

Nu mai e loc de nici o întâmplare
și nici de viscol peste nopți arzând.

Prin noi se-ntoarce timpul-n fiecare
cu alte zări supuse într-un gând.

Nu mai e loc de nici o întâmplare.
Vâslind prin apele de început,
legam o mare de o altă mare
fără să știm că nici nu le-am avut.

Adăpostim năluci în câte-o mână
când ni se face dor de lumânare.
Veacul acesta ține-o săptămână
și ziua arde în câte-o lumânare.

Nu mai e loc de nici o întâmplare
Pe ziduri punem fără început
o margine de lună dacă are
cerul acesta încă nevândut.

Alt început

Mi-e sângele cărare peste pod
Prin oase-mi trece parcă un Irod
ce numără venirile cu fum
la fiecare margine de drum.

Privesc obișnuit cu ochii-nchiși
și văd cum albatroșii neînvinși
ne fură iar nisipul pentru mări,
oglindea mersului pe niște scări.

Vapoarele tristeții încă trec
Și-n labirintul nostru se petrec
schimbări atinse de lumină vie
a unui început care învie.

IOAN MICLĂU-GEPIANU

STRIGĂ STRĂMOȘII

De-a istoriei suspine strig strămoșii azi din
Ceruri,
Peste noi adunând focul și a iernilor mari geruri,
Vin năvalnicele valuri, când de vânturi, când de
ape,
Din adânc icnind Pământul parcă-ar vrea și el să
crape!

Cât amar și câtă trudă știți voi, oare, c-am purtat,
Să lăsăm viitorimii loc și trai mai minunat?
Degerând, flămânzi, în lupte pierzând sângele
curat,
V-am pus temelia școlii, prea puțin ați învățat!

Strigă Basarab și Dragoș cu un duh a lui Hristos:
”Deșteptează-te Române, nu visa fără folos!
Oare ți-ai uitat mândria și viteaza ta chemare,
Cum din codrii tăi cei falnici răzbătea pe-ntinsa
zare?”

Mihai, Mircea, Stefan, Țepeș, pe-a lor cai albiți
de spume,
Vin prin valurile vremii cu-a lor steag cinstit de
lume,
Horia și Iancu-n buciium foiesc Munții Apuseni,
Nelăsând străbuna vatră la veneticii mireni.

Pe când voi viitorimea, sfârtecați pacea-n politici
Cu grămada de partide, ce-aduc sterpele lor
critici,
Ridicați pulberi și cețuri, rătăcind calea frăției,
Ce strămoșii o zidiră scut și leagăn României!

Întrebat-ați voi și Neamul ce în sufletul lui are,
Și ce cale-i potrivită spre continua-nălțare?
Ori de vise-ale măririi nu vedeți acea-ntristare
Ce în inimile multe sună a înmormântare?

Din voi trage-se poporul, ori voi sunte-ți din
popor?
Având datoria sfântă spre prezent și viitor?
Vă mai zguduie în sânge dorul Neamului străbun,
De-a vedea Românul mare, nelăsat la umilința
celor
ce supun?

Voi vă supuneți la alții, ce-s străini de-a noastre
vise,
Parcă ei au fost fondorii cronicelor noastre scrise,

Ce ne-arată obiceiul, portul, limba din vechime,
Năzuințele și vatra și-a Românilor mărime!

Dar luați Letopiseții ăstui Neam ce îl distrugeți,
Mai amarnic ca dușmanii despre care vă tot
plângeți!
Ridicați un suflet mare, cârma Țării să o ție,
Cel puțin ca să rămâneți c-o fărâmă de mândrie!

Am găsit o floare rară

Am găsit o floare rară
Și am pus-o la fereastră,
Fie iarnă, fie vară,
Nu-i chip să se ofilească

Am găsit-o sus pe munte
Și-am adus-o prin câmpie,
Unde peste râu, o punte,
Las-miorile să vie.

Și-am luat floarea cu mine -
Tot la farmece mă-mbie,
Dintr-o Țară mult prea dragă.
Ce mi-e dragă mie!

Valentin RĂDULESCU

5 prozopoeme inedite

*În marea asta și așa neagră, apa seamănă cu niște pești amușinând molecule-mpușcate. Pe țârm, lăcomia zgribulită s-a transformat în gălbenuș de ou infestat de un ger mototolit. Deasupra, norii se bat pentru un singur oraș. Pescărușii în cooperative își leagă privirile de soarele de-amiază rămas ca o sugestie pe un cer

aglomerat de întrebări. Rareori apa vine în ajutorul stelelor care vor să se îmbăieze-n infinit.

*Pleoapele, ca niște frunze nebune, alungă rușinea din cuvintele ghilotinate. În summit substantivele cer să fie păzite de onomatopee în timp ce nerușinate adjectivele se răstesc la litere. Insultate grav, fără nici o reținere, acestea naufragiază...

*Niște versuri bete de soare s-au așternut tăcute și slugarnice pe bunul simț. Au fost aduse la Judecata de apoi de niște lumânări aprinse și părinții așezați confortabil în umbră. Ele au aflat dinainte dincotro bate vântul și s-au refugiat pe covorul roșu al unui poet anonim. În urmă au rămas doar cărțile de identitate.

*Noaptea asta s-a despicat în două. I-am văzut miezul și am salivat. Din el a ieșit vârful unui vers. Venea înfășurat în lumina unui toast. Nu știam dacă vrea să mi se adreseze sau prefera pe altcineva. „Ești liber! Vezi ce pierzi dacă ai totul?” i-am zis. Am privit în jur și am văzut doar un singur gând, care se sprijinea de umbra mea.

*Mă întreb de ce linia asta dreaptă izbește în copilărie ca buzduganul lui Făt Frumos în poarta raiului, de ce la sânul copilăriei se coc atâtea vise de se cutremură o viață de om, de ce îngerii albi fură aerul și îl transformă în zile schiloade împăiate cu vedenii? Răspunsul l-am găsit în valiza cu fluturi, pusă în spate de niște părinți neîndemânatici.

PROZĂ SCURTĂ**Nicolae VASILE****Omul nostru din Bruxelles**

De la '48 încoace, și chiar și chiar mai de demult, ne-a preocupat cum suntem noi văzuți în Europa sau ce ar trebui să facem ca să fim europeni și mental nu doar geografic.

Ne-a preocupat mai mult obținerea unor certificate de apartenență decât alinierea la comportamentul lor. De câte ori am reușit să obținem certificarea mult dorită am constatat că structura respectivă se diluează odată cu intrarea noastră acolo. Să fie tocmai din cauza intrării noastre?

Reușisem să obțin o bursă de la o instituție internațională, care putea să se desfășoare la alegere într-una din trei țări oferite, Franța, Italia sau Spania. Am ales Italia. Spiritul meu mă apropie mai mult de modul de a fi al italienilor.

Directorul institutului unde îmi desfășuram temporar activitatea, profesorul Fabio Gianini, provenea din sudul Italiei și avea în comportament un "antieuropeanism" de fațadă, similar cu cel al nostru, ceea ce ne apropia, însă acesta era însoțit de un deosebit practicisim când era vorba de valorificarea unor oportunități de colaborare cu Uniunea Europeană sau cu oricare din țările dezvoltate membre. Mai târziu, după ce se uitase pe niște materiale de prezentare ale institutului din București, unde lucram eu, și când deja devenisem suficient de apropiați ca să fim sinceri unul cu celălalt, mi-a mărturisit, cu oarecare invidie, că aprecia mult instituția de unde proveneam și că pragmatismul acesteia nu se regăsea la multe unități de cercetare din Italia.

După finalizarea bursei, prin publicarea unei cărți despre un domeniu tehnic nou și de un mare

potențial de dezvoltare ulterioară, am încercat să găsec oportunități de colaborare la nivel european, care reprezenta o prioritate în aceea perioadă pentru România ce se afla în chinurile negocierii dosarelor pentru viitoarea aderare la Uniunea Europeană.

O plăcută și deloc neinteresată descoperire am făcut la un Program european de promovare a industriei, care se potrivea cu studiile făcute în cadrul bursei din Italia, și mai mult, era coordonat din punct de vedere tehnic tocmai de profesorul Gianini. Am gândit că mai există și întâmplări pozitive pe lume.

Am ratat o semifinală de Campionat mondial de fotbal, între Germania și Italia, pe o terasă a unui restaurant din Stuttgart, pentru a depăna amintiri din perioada șederii mele la Milano, cu ocazia bursei. Ne aflam acolo tocmai pentru o ședință a programului pomenit mai sus. Profesorul nu era interesat în mod deosebit de fotbal, dar a fost satisfăcut când a aflat că Italia învinsese țara gazdă. De fapt avea să câștige acea ediție de Campionat Mondial, învingând într-o finală celebră pe Franța.

Convenisem că, deși Programul era deschis doar pentru țările membre ale Uniunii Europene, România va participa ca partener al Italiei, având în acest mod o mare oportunitate de a intra în niște importante proiecte europene. Trebuia însă constituită o structură națională de reprezentare pentru a putea îndeplini procedurile cerute de Program.

M-am întors în țară cu sentimentul că am realizat ceva foarte important pentru țară, pentru domeniu, pentru mine! Trebuia organizată o asociație națională cu membri din domeniu, trebuiau făcute alegeri pentru desemnarea reprezentantului României în acel Program. Mai era mult de muncit dar acordul de principiu de la nivelul european era obținut.

Programul respectiv era o structură mixtă Cercetare-Industrie. Ministerul Cercetării a dat atenția cuvenită, Ministerul Industriei nu i-a dat nici o atenție. A existat un suport real de la organizațiile asociative gen patronate, camere de comerț și industrie, precum și de la multe firme producătoare mari, naționale sau multinaționale.

Pe lângă ministrul cercetării exista, vorba lui Eminescu, un "Călin, băiat de casă", cum

probabil se află mai mulți și pe la mai multe ministere. Acesta urmărea tot ce se întâmplă, îl informa permanent pe ministru, făcea vizite la Bruxelles, ori de câte ori se ivea o ocazie pe tema respectivă. Era pertu cu ministrul și nimic nu-i scăpa din ce se întâmpla pe acolo.

În pregătirea constituirii structurii respective au fost o serie de întâlniri dintre reprezentanții cercetării și oameni de afaceri importanți. Vorba ministrului de atunci "niciodată nu a văzut acest minister atâția oameni de afaceri".

A venit și ziua alegerilor. Se înscrieseră mai mulți oameni de afaceri importanți, președinți de patronate, etc. Miza era mare. Cel ales urma să reprezinte România la un Program al Uniunii Europene, care însemna atât o poziție ce oferea o imagine, dar și un posibil avantaj practic având în vedere că acolo urma să fie coleg cu conducătorii unor mari firme multinaționale, asociații patronale sau profesionale la nivel european.

A câștigat o doamnă foarte dinamică în mediul industrial românesc, căreia nimeni nu avea nimic să-i reproșeze.

În timp ce alegerile se derulau, "Călin, băiatul de casă" merge la ministru:

- Auzi Gogule, așa vorbea el cu ministrul, și-am spus eu că pe mine o să mă aleagă ăia.

Trebuia să trimiți scrisoarea aia la Bruxelles încă de luna trecută, să nu mai pierdem vremea de pomană! Să se știe acolo că eu reprezint România.

- Ce mai trebuia făcută toată porcăria asta cu alegerile!

- Calm măi, calm. Procedura trebuia îndeplinită. Bine că s-a terminat așa cum am vrut noi, îi răspunse liniștitor, cu satisfacție în glas, ministrul.

"Călin" i-a întins scrisoarea către Bruxelles, pe care o pregătise demult.

- Hai, semnează-o că și așa am întârziat destul. Ministrul a semnat-o fără să clipească. Era convins că a făcut o faptă bună pentru țară.

Târziu, după ora de închidere a activității normale din minister, în biroul aceluiași ministru intră salariața care reprezentase ministerul la alegeri. Întârziase din cauză că procedurile duraseră destul de mult. Dorea să trimită totuși rezultatul în aceeași zi, fiind în întârziere față de termenul fixat inițial.

- Domnule ministru, cred că doamna care a fost aleasă astăzi o să facă treabă bună. Mi-a plăcut cum pune problema și cât este de bătaioasă. De așa ceva avem nevoie acolo.

La Bruxelles dacă nu lupți nu obții nimic. Nimic nu vine de la sine!

Vă rog să semnați comunicarea rezultatului alegerilor pentru că vreau să-l trimit chiar în această seară.

- Ce rezultat, ce doamnă, ce scrisoare? A plecat de scrisoarea deja. Mi-a adus-o "Călin"

mai devreme! Am comunicat alegerea lui. El ne va reprezenta.

- Domnule ministru, nu se poate! O să iasă scandal.

- Ce scandal să iasă? Noi hotărâm cine ne reprezintă!

Stă și se gândește puțin, după care îi vine o idee dintre acelea tipic românești.

- Ia să văd scrisoarea ta.

O citește atent și decide,

- Scrie așa. Doamna ta minunată, pe care o cunosc, am fost colegi de liceu, mă va reprezenta pe mine la Bruxelles, iar "Călin" rămâne așa cum am comunicat deja, va reprezenta țara.

Ministrul s-a schimbat la scurt timp după aceea, iar țara este "reprezentată" și astăzi de "Călin".

Caty URUCU

Nelu Mihail – un jandarm care n-acuză

Nelu Mihail impune respect fără să scoată o vorbă. L-am cunoscut într-o excursie, unde autocarul șerpua printre Cheile Dâmbovicioarei. Vocea sa are niște inflexiuni pe care dorința mea de cunoaștere le-a perceput ca pe o chemare. La unul dintre popasuri, Nelu ne vorbește despre Mausoleul Eroilor de la Mateias.

”Este un monument, care a fost ridicat în cinstea eroilor musceleni căzuți în timpul luptelor de rezistență din anii 1916-1918, în Primul Război Mondial. Mausoleul a fost ridicat după planurile a doi arhitecți români, de o antrepriză italiană din Câmpulung. În 1928 s-au făcut demersurile pentru construirea monumentului acesta și s-a încheiat în 1935.”

După încă cinci minute Nelu Mihail continuă să ne spună istoria edificiului, numele celor care au participat la construirea, desenarea, pictura și întreținerea lui.

Nelu Mihail vorbește cu dezinvoltura celui care a citit, s-a informat și a acumulat multă cunoaștere.

Vizităm muzeul, care m-a impresionat profund. Am rămas ceva vreme să admir splendoarea munților, a locului și a mausoleului. Cei vii muncesc aici, în acest oraș, privind spre eroii neamului nostru din când în când. Eroii privesc către urmașii lor, pentru care au făcut jertfa supremă, binecuvântându-le casele și copiii.

Domnul Nelu Mihail continuă să explice câte ceva turiștilor, iar mie îmi stârnește curiozitatea. Nu știu dacă este organizatorul excursiei ori ghidul, sau poate un simplu turist. Am convingerea că domnul acesta a lucrat cu oamenii, a fost coordonator de acțiuni importante, a găsit tâlcul și rezolvarea multor probleme complicate. Aflu de la câțiva apropiați că într-adevăr, are o poveste de viață interesantă și presărată cu multe acțiuni, întâmplări sau misiuni mai puțin obișnuite.

Așadar, nu m-am înșelat. Este militar în rezervă. Acum urmează să fac pasul următor: abordarea. Nu pare de neatins. Scaunul de lângă mine este liber. Eu stau la geam cu caietul în brațe, notând din când în când impresii.

-Ce faci acolo, doamnă dragă? N-ai terminat încă anii de studenție?

Aud vocea „ghidului” nostru. Ridic ochii și-l privesc. Pe chip flutură un zâmbet luminos, dar a cărei scânteie are și scopul de a cerceta fizionomia celui pe care îl luminează. Gluma sa m-a distrat. Îi întind mâna, îmi rostesc numele și îndrăznesc să spun că este posibil ca unii oameni să mă considere scriitoare.

- Mare noroc că ești scriitor, a spus Simone de

Beauvoir, pentru că glasul nostru, al celorlalți se pierde repede, cărțile rămân.

-Nu știam cine a spus asta, dar îmi place foarte mult ce fac, iubesc sau măcar apreciez oamenii despre care vorbesc în cărțile mele.

-Acum la ce lucrezi? Mă surprinde cu altă întrebare domnul Mihail.

-Am să fac o cronică a acestui mic eveniment. Mi-a plăcut cum ați vorbit turiștilor despre toate punctele importante de pe traseul stabilit...

-Sunt Nelu Mihail, cred că ar fi bine să ne spunem pe nume. Cred că știu „tot ce mișcă în țara asta”, vorba lui Eminescu. Am citit, am călcat cu piciorul multe locuri din țara mea...

Nu mai aud ce spune, pentru că a rostit o sintagmă pe care o ador: „Țara mea”, nu ”țara asta”. Gândul îmi zboară acum, în timp ce-mi vorbește, la personajul unei cărți, care să-i poarte numele, ideile, simțămintele față de sfântul pământ românesc. Îi las o carte de vizită în speranța că i-am făcut o impresie bună.

La mai puțin de o săptămână domnul Nelu Mihail îmi propune să ne vedem. Sosește exact la ora fixate, purtând un zâmbet generos. Ne așezăm într-un loc mai retras, comandăm două cafele și aștept câteva răspunsuri. Pe unele le intuiesc deja, iar altele s-ar putea să mă surprindă.

În scurt timp aflu că domnul Ion Mihail este fiul unei contabile și a unui funcționar, care a lucrat o vreme la Poșta Română. A învățat la Liceul Sfântul Sava din București, bucurându-se de un mediu de elită.

Spune că, deși i-a plăcut să învețe, nu a trecut de examenul de maturitate, vinovată fiind limba rusă. Franceza o cunoștea bine mai ales că niște vecini ai săi vorbeau fluent melodioasa limbă. Printre toate pasiunile sale, trecătoare sau nu, se numără dictoanele și proverbele românești, pe care le strecoară din când în când, ca pe niște înțelepciuni subtile în discuția cu oricine.

A învățat carte pentru că i-a plăcut, dar și pentru că tatăl său îi spunea printre toate învățăturile dăruite și zicala: „Banii se câștigă mai ușor cu stiloul decât cu sapa”, ori „Viața nu se privește pe gaura cheii, se privește drept în ochi.”, după care nu uită să spună răsând că dictonul nu-i aparține tatălui său, ci lui Tudor Mușatescu.

-După cum vă manifestați bucuria de a trăi, dvs. cum vorbiți cu oamenii, s-ar spune despre dumneavoastră că nu sunteți un om cu probleme deosebite...

-Am mai lăsat impresia asta.

-Poate este un semn de tinerețe spirituală, omule! Ori, poate ai trăit des "la limită"- cum se spune – și acum, când statutul de pensionar îți permite o oarecare relaxare, ai timp și energie , care să-ți confere bucuria de a trăi.

-Parțial ai ghicit. Totuși, încă sunt activ, mă folosesc de unele studii din tinerețe, de experiența și dorința mea de a crea o stare de bine celor din jur, cultiv prietenii, ajut oamenii atât cât îmi stă în putere.

-Dar, să continuăm cu povestea vieții tale, care va aduce lumină și în opinia pe care abia am exprimat-o. Iertare că te-am întrerupt.

-Am luat bacalaureatul în toamnă. Dar viața mi-a dat o lecție. Am plătit acest eșec. M-a trimis la muncă la „Apaca” un timp și la Poșta Centrală.

Am rămas la Poștă și după ce am terminat examenele, am absolvit o școală tehnică de comunicații, apoi mi-a sosit vremea „cătăniei”. Am fost „lăsat la vatră” în 1972. O perioadă am muncit la Construcții Montaj, Echipament de Telecomunicații.

MAI m-a primit în rândurile ei în aprilie 1975. Eram plutonier, dar am avut în gând cuvintele tatei despre binecuvântarea pe care ți-o dă stiloul și am vrut să merg la facultate. Deși Suzana Gâdea a interzis învățământul „seral” și fără frecvență pentru noi, eu am avut norocul să beneficiaz de un ordin al Ministrului de Interne, care limita vârsta de frecventare a școlii până la vârsta de 27 de ani. Cu o recomandare bună și la timp emisă, am reușit. O bucurie enormă pentru mine. În 1979 lucram și concomitent am absolvit Școala de Ofițeri de Intendență la Sibiu, obținând gradul de locotenent. Am ocupat mai multe funcții, în diverse structuri ale MAI. În 1989 m-a prins Comandant al Gărzii Radio. În această funcție sarcina noastră era paza și controlul accesului în clădirea Radio din strada Nuferilor, actualmente General Berthelot.

-Îmi poți povesti ceea ce ai trăit atunci? Îți amintești „totul și la timp”?

-Un război, o revoluție, răscoală sau un

eveniment major din viața unui militar este un test al psihicului, pregătirii și acțiunilor sale. Nu uiți nimic. Eu am executat doar ordinele primite, dar am și dat ordine, pe care le-am gândit, așa cum spun regulamentele militare, în funcție de misiunea primită, dar și de situația impusă în momentul operațiunilor, de nevoia de a-mi salva subalternii. Am avut în minte, ca orice militar să execut ordinul pe care îl promisem. Conform instrucțiunilor și pregătirii pe care o dobândisem, știam că am datoria și dreptul de a lua măsurile și hotărârile care se impuneau pe moment. Am conștientizat că evenimentele erau precipitate, reale și extrem de periculoase, așa că am dedus un lucru: eram între ciocan și nicovală. Ca militar știam foarte bine ce trebuie să fac, iar ca om am înțeles că zilele în care eram încazarmat cu subalternii mei acolo, eram răspunzător de viețile lor și totodată de îndeplinirea misiunii. Știam că misiunea de care răspundeam era trecătoare și atunci am gândit așa: „dacă nu mor la datorie, trebuie să rămân cu conștiința curată, să nu-mi transform conaționalii civili într-o masă de carne. Auzisem despre teroarea de la Tiananmen și n-am vrut să fiu autorul moral al unei astfel de catastrofe. Primul lucru la care am gândit după ce am evaluat situația din teren, acesta a fost. Știam că jurământul militar este primordial dar mai știam și că, în clipa în care înțeleg că însăși misiunea devine inutilă, iar îndeplinirea ei aberantă, rolul și ordinul meu devine hotărâtor.

Civili nu știu, iar unii nici nu-și imaginează ce înseamnă să treci în câteva zeci de ore de la un ordin la altul, de la o răspundere la alta și, mai neobișnuit, de la un regim politic dictatorial, către un alt regim, despre care încă nu știi nimic.

Ai auzit despre militari care înainte de a lua o hotărâre au albit complet în câteva secunde?

-Da, dar nu am văzut niciodată acest fenomen, nici nu am trăit clipe care să declanșeze așa ceva.

- Dumneavoastră civilii aveți datoria să vegheați și să munciți pentru economia țării, educație, sănătate etc. Noi, militarii avem o datorie specială, de care niciunul nu are dreptul să se plângă, pentru că noi ne-am ales-o. Când țara, orânduiala ei este în pericol, viața noastră nu

mai contează. E ușor de zis, de scris, dar foarte greu să fii perfect conștient și responsabil de această situație. Apoi, nu este vorba doar despre noi și oamenii pe care îi ai în subordine, ci și despre mii de civili pe care, cu armamentul din dotare, îi poți face "una cu pământul" în câteva zeci de secunde. Această situație limită prin care o structură militară trece, este una dintre cele mai dificile momente prin care toți militarii trec, dar comandantul este cel mai încordat. Întoarcerea armelor împotriva celui cu care erai aliat, ori refuzul de a trage în civili, în cei care sunt considerați „dușmani” de un guvern absurd și controlat de cine știe ce interese, înseamnă Tribunal Militar. Știi romanul lui Liviu Rebreanu „Pădurea spânzuraților” Ce spune Rebreanu despre Apostol Bologa, îți mai amintești? Când refuză să devină complice pentru condamnarea la moarte a unor oameni nevinovați, el știe că viața lui este în pericol, dar rămâne în slujba dreptății și a credinței sale. Ce simte omul dar și militarul acesta?

Bologa își simte sufletul împăcat, în timp ce inima îi este inundată de iubirea care „îmbrățișează deopotrivă pe oameni și pe Dumnezeu, viața și moartea. Cine n-o simte nu trăiește aieveja; cine o simte trăiește în eternitate... Cu iubirea în suflet poți trece pragul morții, căci ea stăpânește și dincolo, pretutindeni, în toate lumile existente și inexistente...” Romanul acesta mi-a venit în minte și atunci, când în mâinile, mintea și inima mea se luptau precepte care uneori sunt antagoniste.

-Asta simțeați atunci, ca om. Concret, cum ai acționat atunci? Te întreb, pentru că eu, mama a trei copii, plecasem spre televiziune, pentru că ne chemau posturile radio în apărarea acestui punct strategic.

-OMUL, structura lui, are o influență extraordinară asupra tuturor acțiunilor noastre. Voluntar sau nu, acționăm și în funcție de educație, structură și conștiință. De aceea subliniez acest lucru, mai ales că am văzut multe atitudini , hotărâri ori porniri lăuntrice în perioada aceea, care nu au legătură cu regulamentele militare ori disciplina ei. În funcția pe care o aveam, susțineam discuții cu redactorii, șefii de secții diferite despre situațiile interne, internaționale din momentul respectiv.

Am aflat atunci despre căderea „cortinei de fier”, deși nu se difuzase oficial la noi. În dimineața zilei de 22 decembrie, pe la ora 09, 00 , am fost sunat de Comandantul Trupelor de Securitate, care mi-a spus: „Tovarășe căpitan, cartușe pe țeavă, degetul pe trăgaci, atac în forță, la pământ”.

Am închis telefonul, am transmis ordinul primit, secundului de la comanda Unității mele, care a ordonat distribuirea muniției de război fiecărui soldat. Fiecare soldat era dotat cu un pistol mitralieră și șaizeci de cartușe de război. Între timp am început să fac analize de conținut a ordinului, primit. Concomitent am coroborat informațiile primite de la redactorii de știri cu care discutam deseori. În clipa aceea am înțeles că în fața Radiodifuziunii române poate exista o Piață Tiananmen. Factorul rezistență psihică și morală m-a determinat să trec pe la fiecare soldat în parte și să-i ordon să scoată încărcătorul cu cartușe de război de la armă și să-l înlocuiască cu un încărcător gol. Am dat ordinul să nu deschidă focul împotriva nimănui decât doar la ordinul meu expres.

Iau o gură de cafea, doar pentru a ridica ochii să privesc omul care a ordonat acest pact de pace cu propriul popor, împotriva unui sistem inuman, reprezentat de tirani și incompetenți. În clipa în care omul acesta, care acum stă în fața mea, **NU A RESPECTAT ORDINUL SUPERIORULUI ÎN TIMPUL STĂRII DE NECESITATE**, era pasibil de a fi trimis în Tribunalul Militar. În clipa aceea omul Nelu Mihail a ales să-și cruțe poporul, cu riscul de a sfârși împușcat pentru nerespectarea ordinului primit în situație de urgență. Istoria ne spune despre învinși, învingători, noi state create, dar ea nu va vorbi niciodată despre cel care a evitat măceluri, invazii ori a hotărât o perioadă de expectativă sau o retragere strategică, în urma căreia s-au salvat vieți.

-Pe la ora 12, 30, continuă Ioan Mihail - pe atunci căpitan - un grup de manifestanți a venit în fața clădirii Radio. Au cerut să intre. Alexandru Mironov a ieșit să le vorbească. Întors în clădire, mi-a transmis că oamenii vor să intre la radio și am permis câtorva grupuri să intre în sediu, ca să intre în emisie.

-Era agitație mare afară?

-Eu am răspuns de ce a fost înăuntru, declar cu toată responsabilitatea că atâta vreme cât am stat acolo, două săptămâni, nu s-a tras sub comanda mea nu au fost victime de nici un fel. Există martori în viață, care îmi pot confirma spusesele. Am în fața mea o dovadă scrisă de un angajat al Radio, o carte document, numită „Baricada Radio, 30 de ani de la revoluția din 1989”, apărută în 2019 la Editura UZP.

Iau cartea și o deschid. Pe prima pagină văd o dedicație: „Comandantului Gărzii Radio – Ion Mihail, cu respect pentru atitudinea din Decembrie 1989.”

-Ai Certificat de Revoluționar, domnule Mihail?

-Mă gândeam să devin, îmi răspunde cu un râs ușor sarcastic. Sunt prea mulți revoluționari cu ”merite deosebite în luptă”, și prea „nevinovați”, ca să zic așa, ca să mai am loc printre ei.

.....

Ion DULUGEAC

Omul de legătură

E frumoasă și vara târzie... atunci când încă e cald și nu plouă, gândi popa Ionescu, amintindu-și cu bucurie că timpul rece trecuse. Îi reveniră-n minte cu drag și nostalgie zilele primăverii sale din copilărie, când teii înfloreau în curtea lui din Argeș, iar florile lor galbene se scuturau și totul prin curtea părintească devenea auriu. Privind către Colții Cremenii, se vedea Vârful Iezerul Mare sclipind în soare, iar din dreptul Vârfului Cârligele părintele urmări cu vederea un nor cenușiu-albăstrui, ale cărui poale alergau spre Iezerul Mic, lunecând alene către Piatra Craiului, locul de unde el venise de câteva zile.

Din senin cei trei auzi zgomote pe partea de sus a muntelui și au oprit să asculte atenți, astfel că se distingeau uneori frânturi dint-o melodie, auzind de fapt semnul de recunoaștere a celor ce luptau în munți.

— Auzi, Bujoare, se aude melodia *Foaie verde foi mărunte*, sunt ai noștri, ce zici?

— Sigur sunt ei, dar hai să ne ascundem după stânca asta, să nu avem surprize.

— Părinte, nu te mai ascunde că noi v-am văzut de sus. Știm că voi ați luptat în vale, le spuse Lalurean Hașu, care era în fruntea grupei de partizani.

— Erau o grupă de securiști din Sibiu, condusă de unul Greblă, un turnător ce era rudă cu popa Bujor, pe care l-a căsăpît chiar părintele, cel care l-a trimis către Focurile Gheenei.

— Țștia au făcut mult rău grupării lui Arnăuțoiu, dar și Hașilor, spuse bucuros Moșul, un lider al partizanilor din Făgăraș.

— Bujoare, eu știu de tine de la oamenii de legătură de la București, care au zis că vei apărea cu un nepot alpinist, așa-i? întrebă Luarean.

— Desigur, ăsta este puștiul, ce are-n creastă o grupă de jandarmi alpiniști, unde l-am infiltrat și-mi dă informații. Este prieten cu Opriș, coleg de echipă cu sergentul Fozocoș.

— Dacă află sergentul ăsta, Fozocoș, de adevărata voastră activitate?

— Nu este interesat de partizani, chiar el a botezat aceste deplasări ca fiind o *Vânătoare de himere*, dragă Hașule, spuse Gelu, știind aceste lucruri de la popa Ionescu și Bujor.

— Putem spune că suntem himere pentru bieții oameni, comentă Moșul.

— Știi ce-a zis Paul ăsta despre aceste misiuni?

— Dacă mi-oi spune, am să știu!

— A rostit expresia lui Hashek, din *Bravul soldat Jveick*, care zicea: *Noi nu mergem la răzbel, ba ne și căcăm pe el!* le zise Mihai Bujor strângând mâna nou-veniților.

— Paul Fozocoș chiar aseară spunea la cabană că este interesat de antrenamentele sale de alpinism, dorind să cucerească în viitorul apropiat Vârful Pobeda sau Comunismus, din Pamirul sovietic, le destăinuî părintele Ion Ionescu. Dar în vreme ce, în depărtare, se auzeau tunete

înfundate, ușor de perceput, ce străpungeau liniștea ancestrală a locului acela plin de taine. Bărbatul trase un bidon de apă de izvor, cu un gest de bucurie întipărit pe figura plină de un zâmbet sincer.

— Să știi, părinte, că sunt mulți tineri care vor să vină în mișcarea noastră.

— Dragul meu Mihai, ei sunt tinerii care fac parte dintr-o generație fără tinerețe. Ei și-au dat viața încredințați că viitorul nu va fi prezentul pe care îl trăiau. Cu migală, am adunat faptă lângă faptă, nume lângă nume, ca să refac o lume de eroi adevărați și de martiri.

Vestea adusă de fiecare membru al celor două grupuri i-a bucurat vizibil pe tinerii partizani din gruparea lui Toma Arnăuțoiu, care după acele discuții s-au îmbrățișat prietenește și au hotărât să mănânce împreună de prânz.

Deoarece prietenii lor, după două zile de mers, au făcut un ocol din cauza Securității din Argeș, ce dorea capturarea partizanilor din gruparea lui Hașu, au ajuns la Nisipuri și, noapte fiind, s-au hotărât să se odihnească, știind că zona era încă împânzită de soldați.

Din discuțiile lor încinse la focul aprins pentru a face de mâncare, cu toții au aflat că absolut toți ciobanii care-și aveau stănilile în munte erau instruiți de Securitate să anunțe zilnic dacă apar partizanii în zona lor de pășunat. A fost informația lui Gelu, care o știa de la ciobanul Cheșoi din Recea. Acesta mărturisise că venise o grupă de securiști, condusă de căpitanul Cârnu, cel care i-a dat un burduf de brânză otrăvită să-l dea partizanilor și astfel să-i anihileze, dar bărbatul crescut pe munte a aruncat brânza într-o râpă și a pus pământ deasupra.

Popa Gelu Andreescu, fiind unul dintre turiștii abonați la drumeții pe crestele Făgărașului, a preluat spusele lui Cheșoi, om de mare omenie și credință în Dumnezeu, și i-a prevenit pe luptătorii pe care îi întâlneau în acea poiană, ascunsă de un perete de granit. Cu toții au aflat apoi din poveștile lui Moșu, prevenit de un unchi al său, că securiștii duceau fete în pădure să-i ademenească, profitând astfel să fie capturați. Dar și această metodă a Securității a dat greș, deoarece multe acțiuni ascunse ale lui Cârnu au fost aflate de partizani din gura localnicilor cu suflet mare și frica lui Dumnezeu.

Cu un puternic imbold de prietenie, trei dintre partizani au aprins focul și au pus de mămăligă, fiind deja vremea prânzului. Au prăjit și slană adusă de Gelu, dar și cârnați de căprioară, oferiți lui popa Ionescu de la cabanierul Butuza. Nici nu era gata mămăliga că au auzit semnalul lui Ghiță, astfel că toți au aflat că sosea grupa Hașilor, care își anunța prezența prin sunet de huhurez sau șuierat de căprior, dar și prin cunoscutele cântece *Foaie verde foi mărunte* sau *Colo-n vale-ntr-o vâlcea*, melodii cunoscute ca un consemn al luptătorilor din munți, în acele vremuri grele pentru poporul român.

Cum stăteau cei trei prelați de vorbă cu bărbății adunați pentru a face planuri de rezistență în munți, în aer plutea mirosul merilor sălbatici, încă în floare, dar și al salcânilor, cu tufele lor liliachii de flori ce lăsau o mireasmă îmbietoare, pe fondul unei suave adieri a nuanțelor tubei din mlaștinile râului Dara, ce curgeau spre văile Argeșului, în vreme ce, peste coama munților, străluceau câteva fulgere rebele.

— Știi ce spunea un confrate al dumitale, părinte Bujoare? îl chestionă Laurean Hașu, pe care mai toți îi numeau Leul pentru curajul său.

— Nu sunt sigur, dar bănuiesc la cine te referi, Laure, dragul meu, cred că la părintele Andreescu de la parohia din Lisa, așa-i!

— Astăzi nu-și mai amintește și nu-i mai pomenește nimeni numele, deși popa Andreescu spune de fiecare dată când i se ivește prilejul că singurele jaloane ale demnității și omeniei românești se mai pot găsi doar în rândurile foștilor deținuți politici, cei care și-au dat viața pentru un crez, în lupta cu Securitatea și comuniștii instalați de sovietici, adăugă Hașu.

— Vezi tu, frate, toate aceste lucruri sunt mărturiile ce ne arată că așa se construia libertatea, să stai pentru o clipă cu fața în vântul sau dogoarea atmosferei toride sădite de dușmani, pentru a face ca libertatea să triumfe, sublinie, sec, Gelu Andreescu privind la Bujor.

— Hai, băieții mei, hai la masă, că sunt gata bulzul și jumările, strigă popa Ionescu.

La un moment dat, Gelu le-a povestit de peștera din Baba, el știind că a fost loc de iernat pentru o grupă de 11 partizani, în 1950, hăituiți de securiști. Oamenii își găsiseră un refugiu în galeriile întortocheate ale muntelui, unde se

ascundeau cei care au pus înaintea bunăstării materiale dragostea de țară, credința, adevărul și omenia.

— Dragă Andreescu, să știi că strofa devenită simbol: *Mamă Țară, iartă-ne că am îndrăznit să luptăm și să murim pentru tine*, ne-a rămas de la cei care au avut curajul să înfrunte un regim nemilos cu mâinile goale.

— Să știți că se găsesc aceste minunate cuvinte pe Crucea-monument de la Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, edificată de deținuți politici în memoria celor căzuți în anii '50 pentru lupta anticomunistă făgărășeană, le aminti părintele Ionescu, fiind cu gândul la fiul său Bogdan, rămas cu Cojan și Ciutacu alături de grupa lui Paul Fozocoș.

— Dar știți ce a făcut Moșu și grupa lui când au ajuns la Dara? îi întrebă unul din Lisa pe cei trei popi și pe Mihai, care fumau lângă o stâncă.

— Știu că pe Moșu l-a mușcat o viperă, dar Brâncoveanu l-a salvat pentru că a supt veninul din piciorul său, zise Gelu, care știa multe din viața partizanilor, ca om de legătură.

— Să știți că de multe ori s-a întâlnit cu vipere, dar nu-i era frică, continuă Leul.

— Profesorul mereu a fost cel care a cercetat flora și fauna munților, iar în zilele cu liniște rămânea ore în șir în fața unor mămăruțe și le studia comportamentul.

— Știm că era îndrăgostit de biologie și natură, iar tânărul Brâncoveanu, aici de față, avea simțul primejdiei și îl prevenea de fiecare dată pe bătrânul cercetător, le spuse Arnăuțoiu.

— Viața în sălbăticie este neprevăzută, dragii mei! conchise părintele Ionescu.

Arnăuțoiu stătea în mijlocul celor din grupul său, fiind mereu vegheat de un nepot al său. Era un tip îndesat și slăbuț, un bărbat de aproape 45 de ani, care părea însă mai răsărit ca vârstă. Avea părul închis la culoare, argintiu pe la tâmpile și buclat deasupra frunții. Se arăta adesea tăcut și reținut, vorbea încet, gânditor, își alegea cu grijă cuvintele, privea în jur plin de luare-aminte, iar între sprâncene, deasupra rădăcinii nasului, i se adâncise rebelă o cută subțire, dându-i mereu un aer îngândurat. Cu o privire aprigă, degajată de ochii săi adânci, căprui, părea extrem de atent la expunerea celor din jurul său,

vorbind cumpătat.

Timp de aproape două ore cât au durat discuțiile celor două grupări și masa pastorală, întreruptă de câteva hohote de râs ca urmare a glumelor făcute de părintele Gelu Andreescu, Laurean Hașu a ascultat atent și a tot notat câte ceva pe un caiet. Prezentarea viitoarelor acțiuni ale celor două grupe de partizani a fost realizată cu vădit patriotism. Comentariile au fost mai ample decât discuțiile în sine, fiind completate de sfaturi din partea lui Andreescu și Bujor, care erau oamenii de legătură cu grupurile de la București. Nu au lipsit nici glumele celor adunați în inima munților, la care deseori părintele Ionescu a răspuns nonșalant de fiecare dată când a fost întrebat, imprimând discuției o imagine de înaltă ținută patriotică și românească, dar și o atmosferă relaxantă prin glumele celor adunați în acel loc frumos din inima masivului Făgăraș.

— Părinte Bujor, îl mai trimiți pe Brâncoveanu ăsta mic să-l contacteze la București pe generalul Aurel Aldea, reprezentantul lui Iuliu Maniu?

— Deja am luat legătura cu doamna respectivă, care ne-a trimis banii și documentele pe care le aveți aici! spuse Brâncoveanu serios, înmânându-i o gentuță de piele lui Arnăuțoiu.

— Măi flăcăule, ești un om de nădejde și rămâi între alpiniști să ne spui mișcările lor, deoarece trebuie să fim cu un pas în fața securiștilor! rosti plin de curtoazie partizanul.

— Părinte, ai o rudă destoinică și curajoasă, zău așa, rosti Gelu, care rămase surprins.

Către platoul de pe Masivul Iezer-Păpușa păreau să apară din norii, razele unui soare dogoritor, ce în câteva clipe a șters ca din senin umbrele de la poala munților din vale și a risipit ceața ce cu puțin înainte acoperise valea. Cei patru, coborâți din creasta Făgărașului, care urmau să ia drumul din Valea Rea către refugiul de sub Vârful Moldoveanu, ca apoi până seara să ajungă la Podragu, priveau cu sufletele posedate de frumusețea și măreția peisajului montan.

— Părinte, nepotul tău îmi aduce aminte cum prin anul 1949, în septembrie, țăranul Daniel Popescu, fiul preotului Victor Popescu din Nucșoara, cu sprijinul acordat de către Luca Florea din Brădet, pădurar la Ocolul Silvic local,

a contactat grupul de rezistență la punctul Varnița Ulmu, ajutat fiind și de consăteanul meu Ion Mierliță. Și le-au dat celor din grupul meu alimente, țigări, dar și muniție sustrasă de la fabrica de armament din Mârșa, și au purtat discuții despre soarta părinților și rudelor familiei Arnăuțoiu, le destăinui Laurian Hașu celor care-l priveau cu respect.

— Are dreptate fratele Hașu, atunci tocmai plecasem la Mârșa să preiau un transport de muniție și nu eram acasă, rosti zâmbind Toma Arnăuțoiu.

— Toma dragă, eu l-am cunoscut, în anul 1948, pe sergentul-major de jandarmerie Gavril Vatamaniuc, din Constanța, fratele partizanului Ion Vatamaniuc, care intrase în conflict cu loțiitorul politic și dat afară din armată și pus sub urmărirea Securității, rosti Gelu în vreme ce zâmbea cu subînțeles privind către părintele Bujor. Deoarece Ion bănuia că va fi arestat, se refugiază, prin luna noiembrie 1949, în pădurile din zona Suceviței, unde avea un cumnat care lucra pădurar. Își construiește un bordei și se hrănește cu alimente primite de la cumnatul și prietenii săi, continuă Toma Arnăuțoiu, care cunoștea cazul.

— Să știi că omul a fost o legendă în zona Bucovinei, știau și cei de la București de el, astfel că Maniu l-a nominalizat ca un bun român! spuse timid Mihai Brâncoveanu.

— Văd că nepotul este la fel de bun ca tine, părinte Bujor, zise Hașu zâmbind.

— Nu știi expresia cu așchia... răspunse prelatul răsopotit.

— Așa a fost și-n neamul meu, și uite, nu ne-am pierdut, rosti ușor supărat partizanul.

— Măi Gelu, tu știi că-n vara anului 1950, lui Vatamaniuc i s-au alăturat doi consăteni, frații Ion și Gheorghe Chiraș, urmăriți de Securitate. Au adus cu ei arme.

— Știu, dar activitatea grupului s-a limitat doar la acțiuni de apărare, tipărind și distribuind manifeste anticomuniste, distrugând manifestele comuniste și încercând să-i convingă pe muncitorii forestieri să lupte împotriva comuniștilor.

— Așa este! Deși Securitatea a reușit să-și infiltreze informatori între pădurari, majoritatea

acestora v-au ajutat fiind alături de voi, partizanii, aducându-vă mâncare, zise Ion Ionescu.

Când grupul de bărbați discutau, apărați de frunzișul des al unui brad tânăr înălțat lângă peretele de stâncă înierbat de la marginea drumului ce urca spre creastă, situat în partea de sud a râului ce curgea spre Argeș, unde o cioară plictisită și grasă îi privea din când în când, parcă intrigată de tonul partizanilor, cârâind în silă și foind din aripi.

Mihail GRĂMESCU
(16.02.1951- 13.05.2014)

DRUMURI ÎNCHISE

Poposiserăm pe un colț de stâncă potopită de mușchi și licheni. Aici, parcă cerul este mai înalt. Munții se profilează pe cerul înstelat, fiindcă și cerul este mai larg. Departe și jos, în valea neagră, se văd luminile de poziție ale navei, în nodul de păianjen al pistelor multiple. Băștinașii ne-au indicat direcția, promițând să ne ducă la Navă. Ne călăuzesc: un căpitan-delfin și un căpitan-colibri. Un drum pe culme, către piscul încă luminat de soare, printre stelele nopții, spre ziua trecută.

Căpitanii aprind un foc, și ne strângem împrejur, să ne încălzim mâinile degerate. O floare de foc în zăpadă, în timp ce la poalele muntelui, în jungla fremătând, se strecoară ființe de umbră pe sub magnolierii înfloriți.

Prietene Cerb-care-sare și Frunză-ce-cade, aici este capătul Spațiului, dacă Spațiul are vreun capăt. Cine sunt străinii aceștia înveliți în blănuri, cu măști de fiare pe chip, cu semne secrete mânjite pe pieile goale? Și unde e Nava spre care ne duc? Ce este Nava? La ce slujește și cum? De unde s-a prăbușit în mizeria asta seminția

Zborului? Și ce mai pot ști cei care nu-și mai aduc aminte de sine?

Iată întrebările mele, iată rătăcita noastră expediție căutând într-o lume de vis mai trează decât străjile nopții veghind cerul să caute semne, căutând în lumea iluziilor mai certe decât incertele numelor lucruri, căutând...ne-am rătăcit? Sau ne-am regăsit, în pierderea noastră, condiția pierderii noastre?

Cine ești tu, căpitane-jaguar, pe jumătate, pe jumătate infamă ființă logodită cu pulberea în care te zbați, pe jumătate înalt și sfidare? Mi-ai arătat ca semn de recunoaștere o machetă de Navă. Dar ce înseamnă la voi asta?

Poate că altceva se ascunde sub unul și același obiect, fiindcă altfel, cine te-a pus aici, să-mi ieși în cale mie, naufragiatului rătăcit, când corabia mi-a fost spartă de negura nopții lovind pupa cu talazuri de neființă și van.

Constelații se schimbă pe cer, și noaptea trece în gânduri, lângă focul în care străinii aruncă semințe de flori și frunze cu miresme de vise uitate. Stau împrejur, pe vine, și se lasă cuprinși de fumul alb, visând.

În zori urcăm pe piscul înzăpezit. Și acolo, deși nu ne-am fi așteptat la asta, stă, ca un deget arătând spre cer, Nava, cu punți de metale, strălucind nealterat în soare.

Nu oricine poate ajunge la cei o mie de ochi ai ei. Trebuie să vă călăuzească un duh. Unul din voi trebuie să fie duh, să treacă dincolo de imperiul iluziei vane, dincolo de mincinoasele căi.

Dincolo de ce? Cum adică? Nava lor cere ca unul dintre noi să fie sacrificat?

NAVA?

Ne îndreptăm spre porțile glisante. Și porțile se trag în lături să ne lase să pătrundem. Sălbaticii însă se trag la o parte, și se așază pe soclul alb de marmură.

- De ce vă temeți? îi îmbiem.

Veniți! Sunteți cu noi!

Ei însă refuză, clătinând din cap.

- Aici sunteți într-o capcană. Nu puteți ieși decât respectând tabuurile. Unul din voi, sublimat, trebuie să vă conducă. Altfel, Nava o să vă rătăcească. Noi ne-am bulucit totuși înăuntru. Văzusem fel de fel de nave, dar ca asta nu mai văzusem niciodată. Coridoarele se încălceau în

toate direcțiile. Spațiul nu avea niciun sens. - Ar trebui să îi silim pe sălbatici să ne conducă, a zis cineva. Dar mă tem că ar fi inutil. Sunt deosebit de încăpățânați și fricoși.

- Tradiția lor pretinde că dacă intri în Navă fără călăuză, te pierzi pentru totdeauna. Ei cred că te poți rătăci într-un spațiu atât de strâmt.

Ei bine, da, te poți rătăci. Culoarele strâmte se deschideau în toate direcțiile spre a se închide. Culoare închise din care nu mai exista nicio ieșire. Nici timpul nu mai însemna nimic, fiindcă toate cronometrele noastre arătau aceeași clipă. De atunci, ca pentru a ne indica greșeala, ceasurile noastre au împietrit pe ora pătrunderii în Navă.

Am încercat să scrijelim pe pereți semne, dar oriîncotro am merge, nu mai regăsim nicăieri semnele făcute. În sus, în jos, înainte, înapoi, peste tot, aceleași culoare strâmte și aglomerate. Rătăcim de luni de zile, de ani întregi. Orice încercare se vădește inutilă.

- Să ne împărțim în mai multe grupuri!

Întâi de câte 3 - 4, apoi de câte 2. Acum sunt singur. Nu m-am mai rătăcit cu nimeni, niciodată. După mult timp de rătăcire, am ajuns aici, la un pupitru de control. Am declanșat un mecanism, am pilotat lansarea, am așteptat.

Eram fericit. Prin hublouri urmăream evoluția călătoriei. Începusem chiar prin a nota cele mai importante momente.

Dar după ani și ani, am ajuns la concluzia că și ceea ce fac acum este tot un culoar închis. O cale fără ieșire.

O iluzie vană. E în zadar. Culoare închise mă înconjoară pretutindeni.

„Ieșirea” e tot o soluție închisă.

O eroare.

Ce este nava asta?

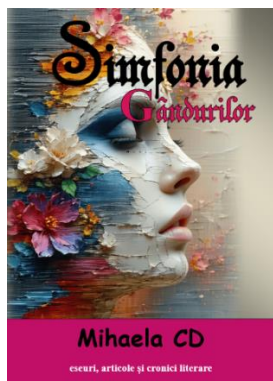
Cum am ajuns aici? Care este noima vieții mele irosite aici? Unde sunt ceilalți?

Cine a lăsat, și în ce scop, în Eternitate, călătorilor rătăciți căutându-și în disperarea lor Calea? Încotro? (6 noiembrie 1980)

Cronici literare, recenzii, comentarii

Al Florin ȚENE despre volumul *Simfonia gândurilor*, autor Mihaela CD

Frumusețea unității fundamentale de exprimare la Mihaela CD

Scriitoarea polivalentă **Mihaela CD** în prezenta carte metamorfozează multiplele înțelesuri ale cuvântului printr-un transfer, făcându-ne să pricepem polivalența evantaiului de culori prin simțuri orfactice.

Buchetul de eseuri din această carte, cuprinse în "Capitolul I" abordează diferite teme, fiindcă eul scriitoarei vibrează și simte profunzimea întâmplărilor. amintindu-mi de Ignățiu de Loyola care în "Exercices spirituels" promova modelul unui discurs dramatizat, expus unei forțe decât cea a silogismului sau abstracțiunii, precum Mihaela CD în eseu "Cât costă fericirea?" Aici, scriitoarea, printre altele, ne spune că fericirea constă și în materialism, făcând să uităm de adevărata fericire: "Deseori trebuie să trăim o jumătate de viață ca să realizăm că nu-i nimic mai important pe lume decât sănătatea și iubirea, cele mai mari comori care te fac cu adevărat bogat. Alergăm după bunuri materiale care în final nu ne aduc fericirea, ne creează un confort într-adevăr dar nu fericire."

În eseu "Femeia, o fascinantă enigmă" autoarea încearcă să dezlege un mit despre "jumătatea mitologică a bărbatului", printr-o proză poetizată care exprimă o simfonie a înțelesurilor, ce devine expresia unor circumstanțe sociale, familiale. Aici autoarea vine cu un strat cultural și apolitic, iubind sexul

din care face parte, iubind lirica misterioasă pe care o transmite femeia, de formulă mitologică, fără fantezie excesivă, textul devenind ceva muzical pe cât de posibil, cu efecte erudite: "Esența femeii nu poate fi înțeleasă în întregime pentru a fi immortalizată în cuvinte sau expresii. Femeia în sine, este o operă de artă vie, mereu în devenire, o poezie cu metafore subtile și rime complicate, o melodie care nu poate fi transpusă complet pe note, un tablou al cărui adevăr poate fi doar intuit, căci în orice clipă a trăirii sale, ea adaugă culori noi în paleta umanității. Fiecare femeie este o poveste unică, o perlă în colierul diversității umane, o floare ce înflorește în toate anotimpurile vieții. În toată splendoarea și complexitatea ei, femeia, este eleganța absolută a existenței, o dansatoare sub clarul de lună al destinului, o poveste nesfârșită, ce rămâne o fascinantă enigmă."

Plonjând în istorie, autoarea face o retrospectivă a luptei acestui sex pentru egalitatea cu bărbatul. Totuși, autoarea e înzestrată cu talentul observației, descoperind nuanțele și în cenușul adevărului istoric. Varietatea sensurilor din eseurile din această carte nu depinde de o viziune relativistă asupra moravurilor omenești; ea nu indică o înclinație a societății spre eroare, ci o dispoziție a acestor texte spre o deschidere. Textele sunt adevărate poeme în proză, devenind sensuri despre problemele vieții cu multiplele ei probleme și sensuri. Acest lucru face ca aceste eseuri să promoveze simbolul ca imagine cu multitudinea de sensuri, precum descoperim în "Capitolul 2" intitulat metaforic "Muzica lecturii", metaforă ce armonizează cu empatia pentru unii scriitori și cărțile lor: Alexandria Iurcu, Aurelia Rînja, Ana Munteanu Drăghici, și Vasile Bele,

În "Capitolul 3", intitulat "Pe cărări de flori" descoperim articole și însemnări despre evenimente personale din care nu lipsesc oameni dragi, scriitori din Maramureș, precum Vasile Bele, Vasile Dan Marchiș, sau readuceri aminte a unor *texte scrise de autori din țară despre talentata scriitoare Mihaela CD:* "Revista DIN VATRA SATULUI Nr 3/2024 nu este nici ea m ai prejos, in cele 76 de pagini ale sale cuprinde o panoplie vasta de subiecte: aspecte politice si toponimice ale CHELNITEI, poezii, versuri si

folclor ,de nunta sau de joc, Din lada de zestre a satului Chiuzbaia, câteva portrete literare, semnale editoriale, cuvânt de învățătură duhovnicesc al preotului Radu Boțiș, cronici literare, poezii, acrostihuri, si câteva interviuri La pagina 26-28 găsim cu bucurie o cronica literara scrisa de bine-cunoscutul critic literar AL FLORIN Simfonia Gândurilor ●Mihaela CD TENE, cărții mele de poezii INDUMNEZEIRE si pe care o denumește: PIOSENIA CA IMN INALTAT DIVINITATII IN POEZIA MIHAELEI CD, o cronica care ma onorează si care concluzionează ca "Dumnezeu este in noi".

"Prin ochelarii cronicarului ", capitol cu cuprinde cronici despre cărți și autori, dar și "starea de zbatere ", spasmul scriitorului în procesul de cunoaștere, adică mișcarea compulsată spre înțelegere a unor fenomene din istorie. În acest context remarcăm zbaterea autoarei pentru a face o lume mai bună: " Fiecare dintre noi este o părticică mică din angrenajul acestei lumi, un firicel de nisip într-o clepsidră universală care deși pare insignifiant pus ÎMPREUNĂ cu alte firicele de nisip devine o forță care răstoarnă clepsidra în favoarea sa. Privit de sus fiecare om pare o furnică. Dar la fel ca furnicile atunci când se adună și muncesc ÎMPREUNĂ înlătură orice obstacol! Altfel aleargă haotic și fără sens! Oamenii trebuie să înțeleagă că numai ÎMPREUNĂ se poate! Colecția de antologii ÎMPREUNĂ cuprinde o gamă largă de creații literare diverse care prin temele și subiectele ce le abordează devin ÎMPREUNĂ un adevărat tezaur, fiind un instrument puternic și actual de schimbare în bine, ceea ce-i conferă unicitate și valoare Felicitări pentru ideea acestor mesaje puternice, realizare și design cât și tuturor autorilor care au participat la proiect. Ati dovedit încă o dată ce putere formidabilă are acest ÎMPREUNĂ! "

Analizele făcute la anumite cărți, unele chiar despre mine, mă fac să îmi dau seama că Mihaela CD, prin talentul ei, chiar dacă se află în Canada, ne urmărește și este cu inima și sufletul lângă confracții dintre Carpați, Dunăre și Pontul Euxin: "Dotat cu o putere de creație de o vitalitate fantastică reputatul om de litere AL FLORIN ȚENE publică 25 volume de poezie, 17 romane, 24 cărți de critică literară, 4 volume de

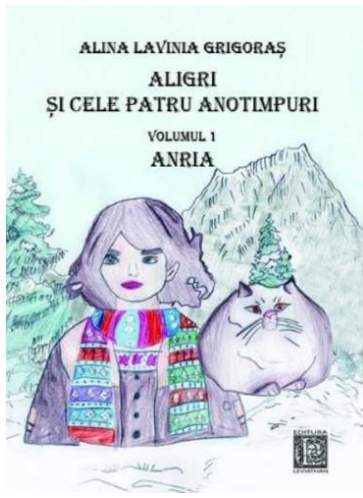
piese de teatru, 5 volume de proză scurtă, 3 volume de interviuri, 6 cărți despre Sfinții Închisorilor, alte cărți de teorie literară, numeroase cărți de eseuri și meditații filozofice, etc. Creațiile sale au fost traduse în limbile: sârbă, engleză, coreeană, rusă, franceză, italiană, japoneză și albaneză. Scriitoarea Liliana Moldovan cuprinde cu deosebită atenție parcursul personal și literar al președintelui Ligii Scriitorilor Români, domnul AL FLORIN ȚENE de la Drăgășani locul nașterii sale (județul Vâlcea) și până la Cluj Napoca domiciliul actual (județul Cluj) înscriind pe firul biografiei, unitățile de învățământ unde s-a format, locurile unde a muncit, cenaclurile și revistele pe care lea fondat dar și câteva aspecte din viața de familie. AL FLORIN TENE este căsătorit cu poeta Titina Nica Țene, are doi fii și 5 nepoți. Fiul cel mare Florin Țene este specialist în imagine de televiziune iar fiul cel mic Ionuț Țene este doctor în istorie, poet și scriitor. Domnia sa este pasionat de filatelie, deține colecții numismatice si tablouri. "

Lirica din textele Mihaelei CD, pe care o consider cea mai talentată și prolifică scriitoare de sex feminin din Istoria Literaturii Române, stârnește mișcări sufletești ample, fundamentale, documentând o modernitate de esență și nu o slobozire de instinct, rămâne acest volum în Istoria Literaturii Române ca o formulă cu valabilitate și durabilă, arătând un spirit adânc și cult, inițiat în profunzimile poeziei, al observației, al analizei, inclusiv al cuvântului, și în ceea ce are aceasta ireductibil.

Cele șapte capitole ale cărți cuprind un evantai policrom de cronici, texte și eseuri, care mă fac să spun că Mihaela CD gândește ca romanticii germani, ca și Von Chamisso, Tieck și Eichendorff, în mari simboluri ale realității, eliberând un suflet preocupat de viața socială, de creațiile colegilor, o înțelegere în sine clară și exprimată sistematic chiar dacă de înfățișare fluctuantă și indicând o percepție definită prin amestecuri ce trădează un suflet mare între carapacea unui talent.

Cartea de față este o imagine fundamentală despre talentul și sufletul unei mari scriitoare ce comunică unitatea subiacentă a vieții literare românești și a lumii.

**Ben Todica despre volumul I (ANRIA) al
cărții ALIGRI ȘI CELE PATRU
ANOTIMPURI, autor Alina Lavinia Grigoraș**

O LUME NOUĂ, SEDUCĂTOARE

În pragul sărbătorilor de iarnă ale anului 2024, la Editura Leviathan din București apare volumul I (ANRIA) al cărții ALIGRI ȘI CELE PATRU ANOTIMPURI semnată de jurnalista și scriitoarea Alina Lavinia Grigoraș. Crescută și formată într-o familie iubitoare de carte și aleasă educație, instruită în școlile fruntașe din urbea natală, Vaslui, autoarea, nu numai că a citit mult, dar a scris și publicat încă din fragedă copilărie, debutând publicistic la vârsta de 12 ani în revista gălățeană Liliput și editorial în anul 2014 cu cartea „Scufia cu vise: Povești duioase pentru curioși și curioase”, Editura Oscar Print, București.

Volumul ANRIA este o carte, nu scrisă doar cu acuratețe și eleganță, cu sinceritate și înțelepciune, dar este și atractivă și relaxantă, al cărui conținut este îmbogățit de ilustrațiile și desenele fiicei sale Eva-Katerina Buțu. O carte nu doar pentru copii și părinți, dar și pentru o țară și nu mai puțin, pentru marele studiou American Disneyland. Ar fi minunată o nouă superproducție pe scenariul romanului. Mi-aș dori s-o văd pe ALIGRI în întregul ei parcurs misterios printr-o iarnă (ANRIA) altfel. Am putea chiar spune că volumul publicat e o formă modernă de a scrie povești. Autoarea aduce această notă iubitoare și puțin nebunatică,

zburdalnică în inima copiilor, însămânțată deja în ei încă din fașă. „Alinia Lavinia Grigoraș propune cititorilor – deopotrivă celor mici și celor mari, ne spune autorul prefetei Costin Tuchilă – un roman pe tema anotimpurilor.” „Pretextul este nevinovata aventură a unei fetițe, Aligri și a prietenului ei cel mai bun, motanul Boticelli, care, ca orice felină, are curiozități și abilități îndrăznețe. Sub un cais acoperit de zăpadă, sub care însă pământul rămăsese neacoperit de nea, puteau fi observate urme bizare de pași care își schimbau culoarea. Acesta este momentul declanșator al ficțiunii atât de bine condusă de Alinia Lavinia Grigoraș”.

Acțiunea narațiunii se desfășoară pe mai multe planuri de construire a unei lumi imaginare, împânzită de conflicte și comploturi, asemenea lumii, vieții reale a oamenilor. Eroina principală a romanului are inimă pură de copil, care mănuieste cu dibăcie acțiunea celorlalte personaje. Le dă viață palpitantă și le pune mereu într-o mișcare neașteptată de potențialii cititori. O copilă misterioasă, dar puternică. O fetiță curajoasă în rolul și misiunea ei. Deosebit de curioasă are dorința statornică de a cunoaște, descoperi și antrena și alte inimi s-o urmeze în descoperirea paradisiului mult visat de copii. Ea pășeste precum gazela în vis. Este ea însăși o tânără mamă „Terra”, care dorește să-i aventureze pe ceilalți în descoperirea măreției unei noi lumi. Străbat împreună târâmurii necunoscute, ale căror nume sunt ingenios alese din anotimpul în care se petrece acțiunea: Districtul Oamenilor de Zăpadă Multicolori, Cartierul Coniferus verde, Palatul Crăciunului, Districtul Pinguinilor, al Brazilor Argintii, Districtul Fulgilor de Zăpadă, al Țurțurilor de Gheață, al Hornurilor de Fum, al Nămeților, al Gerului, al Viforului... Și au întâlnit personaje misterioase: Brăzuții, Dârdâiașii, Împărăteasa Fulgia, Glacia, Viforul, Viformița, Crivățul, Gerul, Viscolul, Hornurile de fum...

Autoarea are talentul și mijloacele literare bine alese de a evita locurile comune, banale ale basmului. Creează astfel o lume aparte, populată de personaje neașteptate și, literar, seducătoare, într-o lume inundată și dominată de tot mai multe vești cenușii. În atare situații, ea

strigă după lumină și caută soluții. Dorește să transmită copiilor mesajul că, în fiecare dintre noi, copil, tânăr, matur există un EROU! Curaj!!! Cum altfel ar fi reușit Aligri, însoțită de prietenul ei, pisoiful Boticelli și bibliotecarul Bibliotecus să alcătuiască un ghid iscusit de călătorie? Au reflectat, au căutat cu pași hotărâți, au descoperit și au văzut lumina de la capătul tunelului. Astfel au reușit să descurce, să ordoneze firele din Bradul Cosmic „*copacul vieții în general*” din Biroul lui Moș Crăciun, încâlcite de alintatul și neastâmpăratul Boticelli.

Morala acestei povești fascinante este ușor de sesizat. Pentru a repara ordinea lumii, este nevoie de eforturi supraomenești, inteligență, și de ce nu, uneori chiar sacrificiu. Povestea este inspirată din experiența trăirilor și a dorinței autoarei Alinia Lavinia Grigoraș de a construi punți în rezolvarea frământărilor și a golurilor inexplicabile din viața micuților curioși. Ea participă la dezvoltarea imaginației și a talentului de a-ți împlini visurile chiar și virtual, făcând primii pași cu îndrăzneală și demnitate. Inspiră și le sugerează să devină mici luptători - cutezători neînfricați. Viața trebuie trăită cu fruntea sus și plini de iubire. Într-un fel, toate aceste mici întâmplări povestite sunt interconectate, ceea ce adaugă sens la împuternicirea mesajului și ținerea interesului de lectură aprins, ferit de plictiseală.

Uși noi, pline de mister se deschid la fiecare pagină parcursă. Cartea e o forjă din care copiii ies cu o vedere și înțelegere de otel a lumii.

Aligri, personaj din romanul ANRIA este dotat, construit cu o solidă puternicie feminină, însă nu în detrimentul celei masculine, ci din contra, dezvoltă și cultivă simțăminte de iubire și unitate. Copiii trebuie să-și deschidă calea imaginației și să fie lăsați și prin propriile lor gânduri, fapte și dorințe să se exprime. La rândul lor părinții devin mai atenți și învață chiar de la copiii, descoperind și trezind lăcașuri necunoscute în ei înșiși, împietrite în timp și chiar neinspectate. Citind cartea..., ei revin pe potecile copilăriei lor, poate altădată pustii și triste, înflorite acum de magia textului autoarei care este un puternic binoclu prin care pot vedea depărtările sufletului înfometat de cunoaștere și ne învață a ne hrăni și vindeca de eventuale traume și a trăi bucurii neașteptate. Secretul vieții

e să rămâi copil până la adânci bătrâneți. Să nu-ți abandonezi niciodată copilul din tine. Cartea e o platoșă, nu doar pentru copii dar și pentru părinți. Familia devine de neînving. Învățăm să călătorim împreună. Și dacă e să ne împiedicăm, ne ridicăm și ne continuăm drumeția.

Autoarea netezește lucrurile greoaie ale vieții de zi cu zi și ne oferă căi noi de a ne bucura de darul vieții, descoperindu-ne potențialul și limitele ei. Alina Grigoraș explorează cu ochii deschiși universuri noi, identifică problemele vieții și le vânează asemenea unui expert precum un vânător de recompense. În termeni vizionari, se pregătește să ofere un viitor strălucit și independent copiilor ei.

Anria este însuflețită de puterea unei inimi ce poate alimenta cu dragoste întreg Pământul. Anria este doar primul volum din începutul unei mari călătorii - zbor în lumea minunată și mult enigmatică spre un viitor luminos al omenirii și al împlinirii copiilor de azi și de mâine.

La capătul ANRIEI stă o inimă dezghețată și o minte strălucită-**Alina Lavinia Grigoraș**

La capătul lecturii stă un nou om-**Ben Todică**

Johnny Ciatloș Deak despre romanul „Gânditorul”, autor Al Florin Tene

Romanul „Gânditorul o meditație asupra condiției umane între memorie, filosofie și identitate colectivă

Într-o lume fragmentată de convulsii morale, sociale și culturale, în care vocile autentice par a fi copleșite de zgomotul

superficialității, opera admirabilului om de cultură, scriitor, jurnalist, istoric, filozof și poet **Al. Florin Țene**, se înalță magnific și impozant asemenea unei coloane de lumină, căutând să reaprindă conștiința adormită a cititorului contemporan.

Eruditul om de cultură ocupă un loc de cinste în panoplia de aur a scriitorilor români slujind cuvântului scris prin forța, noblețea și înțelepciunea scrierilor sale, vreme de aproape șapte decenii. Opera sa impresionantă, compusă din peste 100 de cărți de autor publicate și încă pe atâtea antologii și lucrări comune, deși foarte variată și complexă, se distinge printr-o unitate tematică remarcabilă: o preocupare constantă pentru valorile perene, pentru justiție, adevăr, identitate și memorie.

Numele scriitorului Al. Florin Țene se leagă de numeroase lucrări de critică literară, proză, eseu, piese de teatru, poezie, cărți memoriale și istorice, antologii, cărți de interviuri, dicționare și enciclopedii dar și de numele câtorva reviste din țară și străinătate pe care le păstorește onorific și spiritual: *Agora Literară*, *Sintagme Codrene*, *Poezii pentru sufletul meu*, etc.

Distinsul om de cultură Al. Florin Țene este considerat un Reper Cultural al contemporaneității românești fiind unul dintre Stejarii literaturii române, promotor cultural neobosit, ctitor de reviste, fondator de cenacluri literare și Președinte fondator al Ligii Scriitorilor Români, astfel contribuind decisiv la coagularea unei comunități literare în perioada postdecembristă, oferind spațiu și vizibilitate multor condeie emergente.

Al Florin Țene, este o somitate în mediul literar, academic și cultural românesc manifestând o preocupare profundă, culturală, spirituală și istorică pentru limba română și filonul identitar românesc. Domnia sa a scris o filă memorabilă și indestructibilă în istoria recentă a literaturii și limbii române și va rămâne peste veacuri recunoscut ca fiind Părintele Zilei Limbii Române, alături de cei doi regretați poeți: **Corneliu Leu** și **Ligya Diaconescu**. Al. Florin Țene a fost un susținător fervent al inițiativei și a contribuit semnificativ la promovarea și organizarea evenimentelor dedicate Zilei Limbii

Române iar prin intermediul Ligii Scriitorilor, a coordonat manifestări culturale în diverse orașe din țară, consolidând astfel importanța limbii române ca element central al identității naționale. Prin demersul făcut pe lângă Parlamentul României această sărbătoare națională, a fost oficializată în România prin Legea nr. 53/2013, stabilind că data de **31 august** să fie celebrată anual ca Ziua Limbii Române.

Scriitor de mare forță și rafinament, dar și gânditor de marcă, cu o deschidere filosofică uimitoare, Al Florin Țene a reușit să contopească în paginile lucrărilor sale luciditatea critică cu emoția sinceră și introspecția cu actul civic. **GÂNDITORUL** este, poate, una dintre sintezele cele mai elocvente ale acestui profil intelectual complex, o carte în care autorul se dezvăluie pe sine, dar în același timp dezvăluie o întreagă epocă, un întreg popor și o întreagă problematică spirituală. Într-un demers ce transcende simpla expresie literară, autorul articulează un discurs de o profunzime remarcabilă, în care filosofia, memoria colectivă, istoria recentă și reverberațiile unei ruralități arhetipale se împletesc într-o contemplare extinsă asupra devenirii omului și societății.

Noul roman **GÂNDITORUL**, poartă amprenta stilistică a renumitului scriitor Al Florin Țene, fiind în fapt o meditație asupra lumii ca oglindă a sufletului și a cuvântului, ca temelie a ordinii etice. Pe lângă reflecțiile filosofice și incursiunile critice în istorie, romanul aduce un omagiu discret, dar profund, vieții rurale tradiționale, acel „*univers mic*”, cum l-ar fi numit Blaga, în care eternul se întrupează în gesturi simple.

Al Florin Țene evocă satul românesc nu în maniera idilică a literaturii romantice, ci ca o sursă vie de înțelepciune și echilibru moral. Satul este rădăcina începuturilor, punctul de pornire, acea matrice nealterată a identității românești. „Ion a lui Ion” este un gânditor în tăcere, un înțelept asemenea cuvioșilor din icoane, păstrător al unor adevăruri ce scapă inteligenței grăbite a omului modern. Pentru el, stânca de munte este loc de meditație, este „piatra sa filozofală”. Descrierile frământărilor rurale, binețea dată oamenilor, rata cu care plecau la oraș, preocupările oamenilor cu munca la câmp,

ciclurile anotimpurilor, etalarea sobrietății și răbdării țaranului român, toate construiesc o frescă autentică a unei lumi în care gândirea nu înseamnă întotdeauna abstractizare, ci tăcere fertilă, contemplație în mijlocul vieții.

Clădită pe fondul unui vis al gânditorului "Ion al lui Ion", narațiunea continuă pe marginea poveștii de viață a unui alt gânditor, literatul Augustin Ostace. Scriitorul ne propune o arhitectură ideatică în care filosofia, literatura și reflecția socio-culturală nu doar coexistă, ci se împletesc într-o simfonie a spiritului însetat de ordine, sens și armonie. Autorul reușește, printr-un demers de o rigoare conceptuală și o sensibilitate artistică remarcabilă, să articuleze o dublă paradigmă a gândirii: pe de o parte, filosofia ca temelie a oricărei organizări sociale și culturale durabile, iar pe de altă parte, folosind cuvântul ca act fondator al realității, o realitate care nu poate fi înțeleasă în afara contextului ei, asemenea unei note muzicale izolate din partitura unei simfonii. Scrierea sa transcende simpla contemplare intelectuală și se transformă într-o veritabilă odisee a minții în căutarea adevărului, un adevăr nu abstract și steril, ci ancorat în însăși fibra realității noastre cotidiene.

Distinsul scriitor Al Florin Țene ne dezvăluie în cartea sa una dintre cele mai tragice perioade din istoria recentă a României, acea rană deschisă în memoria istorică, comunismul. Cu luciditate și gravitate, autorul evocă epoca dictaturii roșii nu doar ca o deviație politică, ci ca o urmă adâncă în trupul spiritual al națiunii. Spre deosebire de evocările timide sau idealizate ale unor condeieri contemporani, autorul denunță fără ezitare ororile regimului comunist, afirmând că acesta a făcut incomparabil mai multe victime decât fascismul hitlerist, o afirmație provocatoare, dar argumentată din perspectivă istorică și morală.

În această privință, GÂNDITORUL, devine o lucrare a memoriei, dar și a dreptei judecăți pentru că Al Florin Țene nu vânează senzaționalismul istoric, ci caută să repună în drepturi adevărul, fără echivoc. Domnia sa, înțelege că fără o asumare a greșelilor trecutului, nu poate exista nici o reală reconstrucție identitară. Scriitura sa devine astfel o formă de catharsis colectiv, o invitație la trezire și respon-

sabilitate morală.

Romanul GÂNDITORUL, este în fapt, prin conținutul său o adevărată lecție de istorie cu detalii bine documentate, despre oameni și locuri, personalități marcante, întâlniri cu scriitori, case memoriale, expoziții, muzee, spectacole, toate trecute prin clepsidra timpului, pornind de pe vremea când "Pereții au urechi și ferestrele ochi" și până în zilele noastre.

Povestea vieții lui Augustin Ostace, medic, scriitor și filozof, ne poartă într-o buclă sferică a timpului vreme de șapte decenii de pe plaiurile mioritice ale satului românesc, prin lagărul fostei Yugoslavii, pe pământul făgăduinței în America, la Detroit, Chicago și New York, apoi în diverse orașe europene, cu popas în Germania și până în România, într-o închidere circumferențiară autentică.

Augustin Ostace este un autor și gânditor român născut în 1952 în Bistrița, cunoscut pentru abordările sale interdisciplinare care îmbină filosofia, poezia, medicina și științele sociale. După absolvirea Universității de Medicină din Cluj-Napoca în 1976, a decis să fugă din țară emigrând în Statele Unite în 1989, obținând cetățenia americană în 1995. În prezent, acesta locuiește în Leverkusen, Germania. Opera sa vastă explorează teme precum „sapienologia”, „biometafizica” și „conceptologia”, reflectând o viziune enciclopedică asupra cunoașterii. Printre lucrările sale se numără volumele „Pathopoetica” și „Sapienology & Sapienologist” în care combină reflecții filosofice cu expresii poetice pentru a analiza condiția umană. Ostace este cunoscut pentru stilul său enciclopedic și pentru încercarea de a sintetiza diverse perspective filosofice într-un cadru unitar. Prin activitatea sa prolifică, Augustin Ostace contribuie la dezvoltarea unei perspective integratoare asupra cunoașterii, situându-se la intersecția dintre știință, artă și filosofie.

Unul dintre meritele fundamentale ale romanului GÂNDITORUL constă în revalorizarea filosofiei clasice ca instrument de reconfigurare a prezentului. Asemeni unui discipol modern al lui Platon, filosoful și gânditorul Al. Florin Țene ne invită să regândim ordinea morală a individului ca pe o proiecție a

sufletului omenesc, care reprezintă matricea din care ar trebui să izvorască ordinea cetății. Astfel, virtuți cardinale precum dreptatea, echilibrul și cumpătarea nu mai sunt simple abstracțiuni, ci axe vii ale unei societăți autentice. Subtil dar profund, autorul ne reamintește că adevărata reformă socială nu se poate realiza fără o reformă prealabilă a conștiinței. Cartea sa devine, în acest sens, nu doar o meditație filosofică, ci și un manifest etic pentru o Românie aflată în căutarea busolei sale morale, rătăcită între nostalgii și deziluzii postmoderne.

Într-o lume în care sensurile par să se evapore în vobletele unui discurs mediatic adesea lipsit de profunzime, Al Florin Țene reînvie demnitatea cuvântului printr-o teorie coerentă a limbajului, o pledoarie vibrantă pentru înțelegerea cuvântului nu ca entitate izolată, ci ca element viu, organic, al unui întreg semantic și ideologic. Această concepție relevă o preocupare profundă pentru claritatea discursului și pentru responsabilitatea adevărului istoric. Pentru autor, fiecare cuvânt este o verigă într-un lanț istoric, o notă într-o partitură a întregului care poate, dacă este atent orchestrată, să redea armonia sensului pierdut al lumii. În acest sens, filosofia limbajului nu este pentru Al Florin Țene un simplu exercițiu teoretic, ci un act de igienă morală și o formă de rezistență împotriva manipulării și dezbinării.

Între clasic și contemporan, scriitorul Al Florin Țene croiește punți de gândire în fața crizei identitare a unei lumi aflate în permanentă metamorfoză. Înțelegerea corectă a contextului este esențială pentru interpretarea informațiilor, element vital într-o eră digitală plină de ambiguități retorice. Aici intervine filosofia limbajului autorului în care trecutul și prezentul se rejoacă pe aceeași scenă.

Deși într-o bună măsură biografic, romanul GÂNDITORUL, nu este un refugiu în trecut. Datorită elementelor cu valoare de punct de sprijin, de înrădăcinare, romanul este o chemare la reactivarea valorilor perene în fața unei modernități instabile. GÂNDITORUL, nu oferă răspunsuri definitive, ci deschide porți către o reflecție profundă asupra întrebărilor esențiale. Ne întrebăm oare ce înseamnă să trăiești drept? Ce înseamnă să transmiți adevărul? Ce înseamnă să construiești o societate dreaptă? Într-o eră a

distorsiunii, într-o Românie în care instituțiile par clătinate, iar discursul public fragmentat, scriitorul Al Florin Țene ne propune o sinteză a adevărului înțelept care nu se rezumă la o simplă nostalgie intelectuală, ci la un veritabil proiect de regenerare a conștiinței colective. Redescoperirea dreptății, a echilibrului și a sensului în cuvinte devine astfel echivalentul unei reconstrucții identitare, nu doar la nivel individual, ci și național.

Opera marelui scriitor Al. Florin Țene este, în esență, o scriere de frontieră, un liant între eternitatea ideilor și volatilitatea prezentului iar GÂNDITORUL, este un roman care nu doar se citește, ci mai ales se trăiește și se meditează, căci în paginile sale se regăsește chemarea la reflecție, la rigoare morală și la o reconectare profundă cu sinele și cu comunitatea. Printr-un limbaj în care descrierea metaforică devine armă a adevărului, iar ideea gândului un catalizator al transformării, renumitul autor ne oferă cu generozitate și blândețe, nu doar o lectură, ci și o lecție.

O lecție importantă, plină de har și de înțelepciune, despre cum poate filosofia gândirii să reclădească lumea, iar cuvântul, atunci când este așezat cu sens și conștiință poate redeveni stâlp de lumină într-un timp al umbrelor.

GEO CĂLUGĂRU: SUFLET ȘI TIMP ROMÂNESC ÎN CREAȚIA LIRICĂ A SCRIITORULUI BASARABEAN ARCADIE DONOS

Fie că ne referim la volumele de poezii „Sunete arse”, „Cetățile de rouă”, „Cântare verbului a fi”, transpus ulterior într-un poem cinematografic de o tulburătoare emoție, la cartea de schițe și povestiri „Să vii acasă pe un nor” ori la cel mai recent în ordinea cronologică a apariției „Rugi basarabene”, în toate acestea găsim expresia jertfirii de sine a scriitorului **Arcadie Donos**, sacrificiu subsumat obsedantelor căutări ale rădăcinilor existențiale: de limbă, neam, obiceiuri, sânge, suferințe. La un loc, ele statuează o dimensiune vitală de suflet și timp românesc, adevăr dintotdeauna al nostru și al

fraților din Basarabia: „Suntem români și punctum”.

Acest leit-motiv, venind din fântâna cu apă vie a neamului, l-am numit pe Eminescu, a fost împrumutat de autor și argumentat în tot ceea ce a creat acesta, până la a fi devenit axiomă. Multe din poeziile sale venind dintr-o trăire directă, fără anestezie a dramei dezrădăcinării, a rupei de Soroca natală cu a ei Farfurie a Turcului în acea de pomină vară a anului 1940, au fost publicate înainte de 1989 în revista ilustrată de literatură și analiză socială a M.I. „Pentru Patrie”, când personalități de la revistele literare, atâtea câte erau, refuzau publicarea lor. De ce o făceau?

Din aceleași motive dintotdeauna, de a nu supăra pe cine nu trebuia iar acum se pretind dizidenți. Ne mândrim că și astăzi la mai bine de un deceniu și jumătate de când Arcadie Donos a găsit o mână întinsă la noi, domnia sa a continuat să fie un colaborator statornic și la fel de incisiv când e vorba de răni care dor, răni care din nefericire nu s-au vindecat încă. Dar să revenim la creația autorului cu, referiri speciale la „Rugi basarabene”, o sinteză a problematicii conținute în toate celelalte. Ecoul scrierilor sale în Basarabia a făcut ca respectivul leit-motiv „Suntem români și punctum” să fie astăzi deviza sub care Frontul Popular din Moldova luptă, în condiții dificile, să-l consacre ca realitate de conștiință, ca apoi, pe soclul său să se înalțe triumfătoare voința a întregirii.

Cu mult mai adânci reverberații decât podurile de flori între cele două maluri ale Prutului imediat după 1990 dar care, în final, au rămas doar gesturi simbolice, fără urmări notabile în atingerea visului nostru al tuturor, credem că au fost cele două antologii realizate, cu mare strădanie, de Arcadie Donos „Constelația lirei”, unde se întâlnesc la un loc poeți de primă mărime din Basarabia și poezia lor, în care rana care ne doare, Basarabia este prezentă în starea de gemăt și strigăt iar a doua antologie „Rădăcina de foc” ne dezvăluie pe poetul național Grigorie Vieru într-o selecție și prezentare realizată, nu numai cu profesionalism dar și cu o mare iubire față de acest mare poet. Acestea sunt doar două din multele punți de suflet de care avem mare nevoie și în continuare. „Rugi basarabene”,

carte de sfâșietoare dureri dar și de neîngenuncheată speranță, a fost tipărită grație efortului sisific al autorului în „ediție de casă” deși, acuitatea și actualitatea mesajului ar fi impus o ediție de masă. Această neglijare aproape voită a îngerilor de veghe ai neamului, i-am numit pe poeți, va avea, fără îndoială, consecințe dureroase într-un viitor mai mult sau mai puțin depărtat.

Nu trebuie uitat unul din mai multele avertismente rostite de autorul romanului „Cel mai iubit dintre pământeni”, „vai de nația care nu-și prețuiește scriitorii”.

Urmarea nopților de silnicie, benevol asumată, o reprezintă ofranda lirică de excepție. De ce „rugi” și nu blesteme? Am fi tentați să ne întrebăm. Mai ales că autorul aparține, geografic și spiritual unui spațiu care i-a „dăruit” belșug de suferințe, unele incredibile. Nimic livresc în creația lirică a scriitorului, totul este trăit pe viu, cu durere și neputință uneori de a se elibera de povara ei. Sub acest aspect valoarea de document de istorie trăită este imensă și trebuie apreciată ca atare. Iată doar un exemplu, din numeroasele existente în carte, dovedind atentatele persuasive ale asupritorului la însăși fibra existenței și supraviețuirii neamului:

„După ce am învățat de la Mama: / Românește - / Am vrut s-o traduc pe bunica: / Din Moldovenește. / Ce-ți veni, băiete, nu ți-e bine? Maică-ta a învățat Românește - / De la mine: / M-am mușcat, atuncea, tare de limbă; / Mi-am trădat bunica – Făcând-o bilingvă.”

Între dureroasele evenimente ale anului 1940, amintim pierderea unui frate și asta din pricina etern nesătulului vecin de la Răsărit care s-a înstăpânit, cu de la sine putere, în ograda dintre Prut și Nistru.

Experiența de viață a lui Arcadie Donos, decantată cu înțelepciune, îl face, cu toate că pune degetul pe rana din sufletul și un anumit timp românesc, să nu-și reverse năduful în „blesteme”, stare exacerbată a neputinței dincolo de care începe neantul și apune speranța. În „Rugi”, speranța se construiește treptat asemenea unui edificiu menit eternității.

Deși scriitorul a trăit dureros urmările dezastruoase ale deznaționalizării prin rusificare, deportare forțată în înghețata Siberie: cultivării

persuasive a urii față de țara mamă în sufletele fraților basarabeni, proces durând de peste o jumătate de veac, cu ecou în manifestări bizare ale unora dintre ei, Arcadie Donos îi înțelege și li se confesează încrezător în forța izbăvitoare a „rugilor”.

Care sunt stâlpii de rezistență ai legăturii pe care prin lucrare în spirit, autorul o urzește între cele două maluri ale Prutului, nădăjduind ca noi toți, în clipa înălțătoare, când să-l putem seca dintr-o sorbire, ca pe Milcov în dumnezeiasca zi de 24 ianuarie 1859?

Acei lianți îi întâlnim la tot pasul și, asumându-i devin ai noștri: „pământ basarabean”, „casa bătrânească”, „mama”, „mâna mamei”, „bucuria mamei” căci uneori trebuie să existe și puțină bucurie și, nu în ultimul rând, cea mai bătută de vânturile înstrăinării - „crucea graiului”.

La celălalt pol, substanțial reprezentat în carte, ne întâmpină până la copleșire, coșmarurile, spaimetele care îngheață sufletul, negurile prevestitoare de furtună, greu atenuate de forța izbăvitoare a „rugilor”, „Gradina răstignită”, „holocaust”, „vântul rău”, „întunecime”, „noaptea anului”, „cumplita desfacere” (temă reluată într-un poem în proză apărut în revista „Pentru Patrie” sub titlul „Despărțirea mieilor de oi”, „Amintiri din chimia fricii” fiindcă, iată există și o asemenea chimie și chiar savanți în a o rafina până la ultimele consecințe, „negre copite”, pe care se iau în galop „liniștea și somnul” celor peste ale căror pământuri fulgeră ele, provocând nedoritul de nimeni „somm cu spaimete”.

Prin ce anume „Rugile basarabene” au forța de a induce în ființa celor cărora le cad sub priviri și în suflet, povara insomniilor și a obsesiilor autorului lor? La loc de frunte se află indiscutabil o copleșitoare sinceritate. Scriitorul vine către noi cu inima între palme și o deschide miraculos într-o „poartă a tăcerii”, realitate care își află expresie în simplitatea aproape geometrică a verbului folosit. Exemplificăm, fără a insista: „Vântul rău de sub pământ / Se ascunde în cuvânt. / Binele din veacul meu - / Îl caută pe Dumnezeu. / Ceru-i gol – Fără senin / De cuvânt Pământu-i plin”, sau „Năpraznic altoi / Pe verbul matern – Fără Lerui fără Ler.” și, nu în ultimul

rând „Frica are o viață -/ Moartea are o clipă / Nu frica de moarte. (este cea care ne paralizează) ci / Frica de frică”

Marele câștig al autorului și, presupunem, îndreptățita lui speranță în ceea ce ne privește, este acela de a fi încercat să învingă înțelegându-i dimensiunea „frica de frică” iar prin aceasta, să locuiască, deja în anticamera libertății așteptându-ne.

Nicu DOFTOREANU despre volumul „CERVENIA, TE CÂNT”, autor Doina BÂRCĂ, Editura Fast Editing. 2025

DOINA BÂRCĂ ȘI CARTEA EI PLINĂ DE ARMONIE

Nu toți suntem plămădiți din același aluat. Pe parcursul vieții fiecare își trăiește clipa așa cum crede de cuviință, prin prisma educației și/sau autoeducației pe care o are, dar, mai ales, prin pasiune.

Pasiunea pentru poezie a doamnei **Doina Bârcă**, se simte în această carte intitulată sugestiv „**CERVENIA, TE CÂNT**”. Este evidentă nostalgia axată pe locurile primordiale a copilăriei, care nu se uită, chiar dacă aceasta a plecat tiptil, tiptil. Iată un exemplu ales chiar de poetă pentru coperta 4 a cărții, care îmi întărește această convingere intimă : *“Rămâi, CERVENIA, veșnica mea iubire,/Unde în toate eu mă simt acasă,/ M-a dus soarta cu traiu-n altă parte/ Și dorul, greu de tine mă apasă./ Ești raiul meu și mă răsfăț cu gândul,/ Că tu rămâi veșnic în inima mea, /Aici îmi sunt părinții cu bunii și străbunii,/ Iar eu, cât voi trăi, /te voi cânta”*

poezia „*Cervenia, te cânt*”. Doamna **Doina Bârcă** fiind un om de cultură apreciat în cercurile literare bucureștene și-a propus și a reușit să aibă o lansare cu „*ștaif*”.

Am avut privilegiul să fiu printre invitații doamnei și trebuie să vă mărturisesc faptul că, dacă știu ceva despre poezie, știu că ea trebuie să izvorască din suflet. Poezia doamnei **Doina Bârcă** este scrisă din suflet, cu suflet și pentru suflet. Chiar autoarea în deschiderea volumului ne mărturisește că în această carte ne prezintă “*Poezii pentru sufletul meu*”

Ea resimte asta cu toată ființa ei sensibilă, sensibilitate pe care ne-o transmite și nouă... fiindcă despre autoare **Adriana Apostol** ne mărturisește „*Doina Bârcă nu este doar o scriitoare sensibilă și valoroasă, ci și un om extrem de empatic, un bun mentor pentru cei la început de drum literar, dar și o persoană pasionată de artă și cultură, care descoperă tinere talente, le promovează și le sprijină în ascensiunea lor artistică, necondiționat, cu o dragoste nemăsurată ce rezultă din suma iubirii de mamă și bunică, dar și a semenilor*” adică mai pe de-a dreptul spus „*poeta este o sensibilă*”.

Tălmăcire cu tâlc a ceea ce mi s-a părut că ascunde în fapt forul interior dezvăluit de autoare prin aceste superbe poeme, mă face să dau un extras din ceea ce chiar editoarea cărții, respectabila doamnă **Eugenia Duță** consemnează: “*Volumul este structurat pe mai multe capitole cu o aparență oarecum discontinuă, el cuprinzând, alături de poemele cu tematica anunțată în titlu și câteva creații pline de sentimente profunde care sunt fără de vârstă, fiind parcă scrise de o persoană veșnic tânără, dar și câteva dedicate nepoțelului său sau o mică proză de deschidere, emoționantă prin ingenuitatea sa, scrisă de nepoata cea mare, o adolescentă care a cochetat din copilărie cu literatura. O surpriză o constituie capitolul care cuprinde câteva pagini cu texte poetice destinate a fi puse pe muzică de către un tânăr cantautor.*”

Universul poetic al autoarei, este ca o poartă spre revelație unde ni se deschid, din aproape în aproape, perspective spre toate stările prin care poate trece în fiecare clipă sufletul profan de la material spre abstract și înapoi dovedindu-și încă

odată – *dacă mai era cazul* – talentul când declară chiar din prima poezie : „*CERVENIEI MELE*” – „*Azi sunt fericită, /Sunt aici acasă, /Port dorul cu mine,/ Amintirile m-apasă./ Nu mai sunt vecinii,/ Căroră le cântam,/ Nu mai sunt nici unchii,/ Eu le recitam!/ Din EMINESCU, Alecsandri, Coșbuc./ Ce mândru era tata,/ Aduceri aminte,/ Ce mă fac să plâng*” Dorul de casă, *homesickness*, nu depinde de limbă, cultură, ci de stratul sufletesc al omului. Simplul fapt de a fi român nu te predispune la adâncimi sufletești de care străinii sunt văduviți din pricina vreunor filtre specifice culturii lor diferite. Dar la noi dorul definește o „*stare ființială a neamului românesc*”, pentru că este „*un fel de a fi al românului*”. Dorul nu este un sentiment metafizic abstract, o tensiune melancolică lipsită de orientare sau referință, ci un ghem de emoții și trăiri care trimit în mod precis la cineva sau ceva de care suntem legați prin iubire. Ne este dor întotdeauna de ceva sau de cineva anume – *de casă, de locul copilăriei, de țară, de părinți, de cei dragi, de un iubit sau iubită, de un prieten...* și prin aceasta ne este dor de starea care însoțește relația cu cei de care ne este dor. Într-o oarecare măsură, dorul este o nevoie recuperatoare, dorința de a reveni într-un loc sau de a reface o stare anterioară. Poate nu greșim dacă spunem că ar fi vorba de o stare sau de un sentiment paradisiac. Indiferent de cine și de ce ne este dor, la capătul cel mai îndepărtat al dorului se află întotdeauna paradisul. Dorul este urma lăsată în suflet de îndepărtata noastră viață în grădina Edenului. Dar în plus de asta, dorul este un hotar, adică un orizont în care luminează iubirea precum un curcubeu desfășurat de la Dumnezeu la om, cu un picior pe pământ, cu celălalt în cer, cu unul în inima omului, cu celălalt în Sfânta Treime: „*... adevăratul hotar al nostru e cel al dorului, al iubirii care ne transcende. Hotarul acesta este și semn și semnal al tainei celor Trei Persoane care rămân persoane adevărate.*” Așa cum ne declară în poezia „*BUCURIE*” – „*Visam că eram iar acasă, Acolo-n locul nostru sfânt, Era un început de toamnă, Și fructele dădeau în pârg.*”

Doamna **Doina Bârcă** reușește să ne apropie literalmente de impresionantul substrat filosofic al visului ei feminin, simplu și inocent, care este

exprimat așa sensibil prin atingerea cu aceste mici bijuterii poetice, unde ne poartă prin toate clipele și anotimpurile vieții.

Să fii viață prin cuvânt nu-i doar metaforă. Nici reducere a existenței la forma ce o exprimă. Ci o recunoaștere conștientă, asumată, a sinelui ca parte vie a Creației. Lecturând poeziile din acest volum unde viața, inocența și mai ales iubirea, care le îngemănează pe amândouă în armonie, m-a dus gândul la Emil Cioran în a cărei filozofie începutul și sfârșitul trebuiesc privite constant ca o simbioză.

Aș veni în sprijinul acestei afirmații cu două poezii:

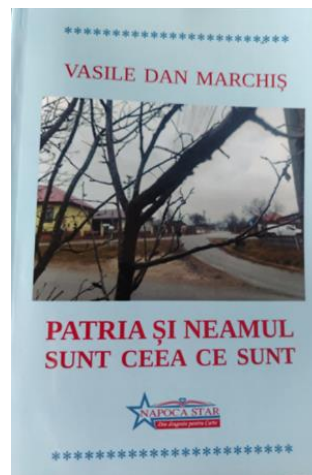
„AMINTIRI CU CERVENIA” – „*Oricât ar fi traiul de bun,/Ce până la urmă îl găsești,/Nu te-ntregește chiar nimic,/Și nu se poate să nu-ți amintești,/ De zăpada care scârțâia,/De larma, voioșia, din copilărie, /Și fiecare amintire mă durea, /că înlăuntrul-mi o simțeam ca apă vie.*”

„ROLUL MEU” - „*Șirag de vise-n salba ta,/ Încerc să le-nțeleg, și știi / Cum le alegi cu inima, /Eu personaj aici nu vreau să fiu./ Este un rol ce mi se pare greu,/Plin de emoție, poveste și suspin,/Ce sigur m-ai pune să îl repet mereu, /Ca sufletul să ți-l alin./Dar eu, eu nu pot ca să joc,/Aici într-un scenariu sec,/În suflet eu am doar lumină, /Din astă piesă falsă, vreau să plec!*”

Simptomatic la doamna **Doina Bârcă** este că scrie cum și ce simte dăruindu-ne o poezie bine încheată, puternică și mai ales reprezentativă pentru modul cum simte și trăiește o femeie puternică, dar și sentimentală. Într-un cuvânt doamna **Doina Bârcă** a reușit să șlefuiască sentimentele și să le încrusteze în granit dincolo de hotarul dintre viață și moarte, construind un prezent darnic și generos, plin de ipostaze sentimentale omenești, care vor rămâne în memoria cititorilor săi, ca o esență a gândirii sale poetice. Îi urez succes în continuare și sper să ne mai încânte cât de curând și cu alte creații!

În încheiere le las cititorilor, cărora le doresc o lectură plăcută, posibilitatea de a descoperi singuri și alte surprize ale ineditului feminin așa cum apare în poeziile doamnei **Doina Bârcă**, deoarece merită!

CHRISTIAN W. SCHENK despre vol.
„**Patria și NEAMUL sunt ceea ce sunt**”, autor
Vasile Dan Marchiș, Editura Napoca Star,
Cluj-Napoca, 2025

Volumul **Patria și neamul sunt ceea ce sunt**, semnat de **Vasile Dan Marchiș**, se încadrează într-un discurs polemic cu accente manifeste și tonuri indignate, cultivând o proză eseistică de tip pamfletar și memorialistic-reflexiv, articulată în jurul unor teme precum identitatea națională, valoarea autentică în literatură, ipocrizia instituțională și derapajele culturale din peisajul românesc contemporan. Cartea nu este doar o pledoarie pentru discernământ estetic, ci și un rechizitoriu împotriva falsului, kitschului și imposturii promovate sistemic în spațiul cultural actual.

Textul este compus din secvențe eseistice continue, cu o predilecție pentru confesiunea directă, narativul fragmentar și o retorică vehementă, între moralizare și sarcasm. Marchiș nu scrie într-o limbă a rafinementului poetic, ci într-un limbaj aspru, popularizat și necosmetizat stilistic – o alegere deliberată care susține funcția critică și cathartică a demersului său.

Tonul denunțator și adesea caricatural transformă autorul într-un soi de “moralist de provincie”, înrudit în spirit cu Pamfil Șeicaru, Nicolae Steinhardt sau, pe alocuri, chiar cu Ion Luca Caragiale, însă fără dimensiunea artistică a acestor nume. Centrul de greutate al volumului îl constituie reflecția asupra valorii – în literatură,

în societate, în artă. Autorul pledează pentru o distincție clară între poezie și versificație, între creație și reproducere formalistă, între valoare autentică și promovare oportunistă. În numeroase pasaje, el combate ideea potrivit căreia orice text scris pe rimă poate fi numit poezie – reluând obsesiv că doar textele înzestrate cu „elemente de stil poetic” și metafore pot aspira la statutul de operă literară. Astfel, face o demarcație netă între literatură și literaturizare, între talent și ambiție.

Alt subiect predilect este impostura din sistemul de validare culturală. Autorul atacă frontal fenomenul gașcărilor literare, criteriile arbitrare de selecție din festivaluri, „diplomatele” acordate la grămadă și uzurpările operate de indivizi care își construiesc prestigiul prin fotografie, funcții sau prin apartenența la cercuri închise. Marchiș propune o cultură a autenticității, a demnității creatoare și a meritului, într-un sistem în care vocile autentice sunt marginalizate de consensuri de gașcă, interese obscure sau reflexe de docilitate instituțională.

Un capitol aparte îl constituie reflecțiile cu caracter teologic și predestinativ. Într-o viziune profund teistă, Marchiș susține că talentul este un dar divin, că destinul fiecăruia este trasat de sus, iar cine încalcă harul unui om – prin invidie, marginalizare sau manipulare – se opune, de fapt, voinței lui Dumnezeu. Această perspectivă, deși simplistă pe alocuri, conferă discursului său un caracter aproape profetic, cu valențe de avertisment moral.

Volumul este un act de acuzare adresat unei întregi generații de „consacrați” care, în opinia autorului, s-au înconjurat de autocongratulare, narcisism și refuz al autenticității. Marchiș deplânge lipsa de criterii, denunță festivalurile devenite „chermeze”, unde diplomele sunt date „la năvală”, și consideră revistele literare supuse unei forme de cenzură socială informală, în care „gașca” decide cine e poet și cine nu. Aceste observații, deși adesea generalizatoare, nu sunt lipsite de teme și pot fi citite ca un act legitim de rezistență intelectuală.

Cartea suferă pe alocuri de repetitivitate, didacticism și excесе pamfletare. Tentația moralizării absolute, asociată cu o viziune aproape maniheistă asupra valorii (adevărat vs.

fals, pur vs. corupt), poate deveni obositoare pentru cititorul familiarizat cu nuanțele.

În plus, pentru cititorul familiarizat cu nuanțele. În plus, invocarea constantă a lui Dumnezeu ca unic garant al talentului artistic riscă să excludă dimensiunea formativă, istorică și contextuală a creației.

Patria și neamul sunt ceea ce sunt este o carte-manifest. Nu o operă literară în sensul strict, ci o lucrare de conștiință critică și o mărturisire amară a unui scriitor care refuză să accepte impostura ca normă. Dincolo de duritatea stilului și de posibilele generalizări, Vasile Dan Marchiș oferă un text viu, incomod și necesar într-un climat cultural în care politețea convențională a luat locul onestității intelectuale. Este o lectură utilă pentru toți cei care încă mai cred că literatura înseamnă adevăr, discernământ și vocație – nu etichete și aplauze între prieteni.

Ionuț ȚENE

Istoricul Emil Diaconescu: o carte din 1942 despre autohtonitatea românilor dintre Nistru și Nipru

Un istoric de provincie educat în interbelic a fost **Emil Diaconescu**. Azi numele său a căzut uitării, deși a fost o voce importantă a istoriografiei românești din Moldova în anii începutului de secol XX. Istoricul s-a născut la 23 octombrie 1889 în comuna Mănăstireni din județul Botoșani. A urmat liceul la Botoșani, unde în 1909 susține examenul de bacalaureat, fiind un elev eminent. A urmat cursurile universitare la Iași și la București, iar în 1913 promovează examenul de licență la Universitatea din București. În anul 1919 își va susține examenul de capacitate la istorie și geografie.

A funcționat ca profesor de istorie și geografie la liceul „Laurian” din Botoșani. În orașul care a dat țării și lumii pe Mihai Eminescu și pe Nicolae Iorga, tânărul profesor Emil Diaconescu a reușit să publice, în colaborare cu mai mulți profesori botoșăneni, revista „Junimea Moldovei din Nord”. De la Botoșani este transferat la Iași, unde în 1924 obține doctoratul în istorie. Cu numirea de docent, Diaconescu începe o strălucită carieră universitară la Iași. A urmat apoi cursuri de istorie la Paris, unde a asistat la cursuri la Sorbonne, unde a cunoscut pe Hanoteanu și pe geograful Emanuel De Martonne. Totodată, Gabriel Hanotaux, celebrul istoric francez a scris lui Emil Diaconescu o scrisoare ce se păstrează la arhiva Bibliotecii Universitare din Iași. Docent pentru geografie istorică și politică, de la 1 martie 1926, Diaconescu ajunge în curând conferențiar și apoi profesor, recunoscut cercetător al trecutului românesc. A colaborat mai ales la „Cercetări istorice”, erudita publicație care o redacta profesorul Ilie Minea. După pensionare a rămas la Iași, unde a muncit până în ultimele zile. Zi de zi era la Biblioteca Universității, la Arhivele Statului, unde aduna cu hărnicie material pentru studiile sale. (<https://biblioteca-digitala.ro/reviste/hierasus/Hierasus-I-1978-50.pdf>). Din seria bogată a scrierilor istoricului Emil Diaconescu amintim: ”Acordul de la Reichstadt”, (8 iulie 1876, în „Omăgiu lui Ioan Lupaș la împlinirea vârstei de 60 ani”, august 1940, București, f. t., 1943; ”Călători străini în țările române. Guillebert de Launoy”, Iași, Brawwo, 1948; ”Acordul de la Reichstadt (1876) și Tratatul de la Budapesta (1877)”, București, Monitorul Oficial, 1943; ”Precizări cu privire la lupta lui Ștefan cel mare pentru ocuparea domniei”, Iași, Ed. Academiei R.S.R., 1977 (Extras din Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” Iași); ”Un document istoric, Napoleon I și Principatele Române”, Iași, Viața Românească, 1928. Totuși cartea care i-a oferit o identitate istoriografică originală este ”Românii din răsărit – Transnistria”, apărută la Institutul de arte grafice ATH. Gheorghiu din Iași, în 1942. Deși un istoric ”provincial”, fără anvergura marilor istorici interbelici din Capitală, cartea „Românii din Răsărit – Transnistria” scrisă de Emil Diaconescu și publicată în 1942, a

reprezentat o lucrare cu caracter istoric și politic, care a avut ca scop principal argumentarea apartenenței Transnistriei la spațiul românesc și evidențierea rolului populației românești din această regiune, în contextul celui de-al Doilea Război Mondial, când România administra Transnistria. Cartea a servit și ca instrument de propagandă, susținând legitimitatea prezenței românești și necesitatea integrării acestei zone. Cu toate acestea calitatea științifică a cărții este indubitabilă.

Emil Diaconescu reprezintă un reper al istoriei românilor de la est de Nistru, care trebuie reevaluat și scos din uitare.

Încă din prefața cărții autorul ne avertizează despre originea și etnicitatea locuitorilor din Transnistria: ”Transnistria – pământ românesc – este astăzi o realitate politică, iar Moldovenii din hotarele acestei provincii se pot bucura și ei de soarele libertății. Împrejurările ne îngăduie să cunoaștem mai de aproape și trecutul lor zbuciumat, pe care după mijloacele bibliografice ce le-am putut avea la îndemână, asupra acestui capitol din istoria Europei sud-estice, îl expun în studiul de față într-un tot unitar. E un început, un drum deschis, completări pot veni; totuși cele ce urmează constituie nediscutat temeiul stăpânirii noastre până la Bug.” Lucrarea este structurată într-o serie de capitole care abordează diverse aspecte ale istoriei și etnografiei Transnistriei, cu accent pe elementul românesc. Diaconescu începe cu o introducere în care subliniază importanța strategică și teritorială a Transnistriei pentru poporul român, argumentând că hotarele etnice ale românilor se extind dincolo de Nistru și de Bug. Autorul a demarat o incursiune în istoria geto-dacilor în regiune, susținând continuitatea populației românești încă din antichitate. Emil Diaconescu prin cercetarea sa istoriografică asupra românilor de dincolo de Nistru până la Bug prefigurează o excelentă carte sociologică scrisă și publicată în același an de Anton Golopentia – ”Românii de la est de Bug”, care făcea o radiografie a românilor din nordul Mării Negre ca o populație mixtă de autohtoni și colonizatori civilizatori a acestui areal geografic. Statul român în acea perioadă încuraja cercetarea istorică și sociologică despre românii de la est de Nistru, pentru a ajusta științific și chiar moral

ocultarea a cercetărilor despre trecutul românilor nord-pontici de dinainte de făurirea României Mari. Un capitol important este dedicat stăpânirii romane la vărsarea Bugului și Niprului, Diaconescu argumentând că influența romană a contribuit la formarea unei simbioze daco-romane în zonă. Autorul explorează și perioada medievală, menționând pe bolohoveni și brodnici, ca entități politico-militare românești sau proto-românești care au activat în regiune. Cartea analizează și rolul Românilor în istoriografia rusă, examinând modul în care cronicarii și istoricii ruși au perceput și interpretat prezența românească în Transnistria. Diaconescu critică anumite perspective rusești, pe care le consideră tendențioase și menite să minimalizeze importanța elementului românesc.

În nordul Mării Negre trăiau în zorii evului mediu valahii sub numele de "blakumeni" amintiți de cronicile scandinave și rusești. În saga lui Eymund se povestește că pecenegii (tyrkir) cu blökumen „și multe alte popoare neplăcute” au fost implicați în disputele pentru tron din Rusia Kieveană în 1019. O inscripție runică din secolul al XI-lea pe o piatră din Gotland povestește despre un bărbat vareg care a fost ucis „într-o călătorie în străinătate” de blakumeni. Atât blökumenii cât și blakumenii pot fi referiri la vlahii care trăiau în regiunile de la est de Carpați în nordul – pontic, deși traducerea de „negri” nu poate fi exclusă. (Vezi Victor Spinei "The Great Migrations in the East and South East of Europe from the Ninth to the Thirteenth Century, first edition: Institutul Cultural Român, Cluj-Napoca, 2003, ISBN 9789738589452; ediția a 2-a: Hakkert Publisher, Amsterdam, 2006, pp. 52 – 61 și "The Romanians and the Turkic Nomads North of the Danube Delta from the Tenth to the Mid-Thirteenth Century", Brill, Leiden–Boston, 2009). Emil Diaconescu face parte dintr-o mișcare istoriografică planificată din perioada războiului pentru a clarifica trecutul românilor de dincolo de Nistru până dincolo de Bug înspre Donbas. Au fost autohtoni românii pe aceste meleaguri sau au "roit" prin fenomenul transhumantei? Istoricii români au oferit o perspectivă credibilă privind un mixaj între cele două aspecte ale etnogenezei: autohtoni și transhumantă. Ieșeanul Emil Diaconescu susține

ideile cărturarului etnograf Teodor Burada de la sfârșitul secolului XIX, care în periplu său antropologic a descoperit sate de români din Crimeea până în Herson, spre Donbas. Emil Diaconescu în documentarea sa a apelat la memoriul prezentat la conferința de pace de la Paris din 1 februarie 1919, prin care românii răsăriteni cereau unirea cu România. Memoriul a fost redactat pe surse jurnalistice vest-europene, dar și pe bazele științifice realizate de cunoscutul istoric olandez și profesor de romanistică din Amsterdam, Marius Volkhoff. De asemenea, istoricul ieșean folosește surse istorice semnate de Nicolae Iorga, G.G. Mateescu, Vasile Pârvan sau G. Popa Lisseanu fundamentate pe istoricii antici de la Herodot, Strabo sau Dio Chrysostom, în care se prezintă o populație locală geto-dacă și scitică autohtonă care a stat la baza trunchiului etno-genetic românesc din acest spațiu geografic dintre Nistru și Nipru. Istoricul aduce dovezi inedite despre o colonizare romană pe zona orașului grec Olbia în secolul II d. Hr., care controla cursul Nistrului și Bugul. Au constituit colonii romane la Herson și în Crimeea, care controla populația locală formată și din triburile carpilor. Amintirea romanilor se păstra încă în secolul XX la dealul lui Troian lângă Coșnița, raionul Dubăsari. Mai mult, în comuna Plopi din Basarabia s-au descoperit urmele unui astru militar roman, fapt ce atestă un control nu numai economic și civil, ci și militar al Basarabiei din partea imperiului roman. Aceste mărturii istoriografice sunt puțin cunoscute azi. Totodată în legendele ucrainene și în Cântecul lui Igor se amintește o întăritură militară romană construită la ordinul lui Traian. Spre surprinderea istoricilor de azi izvoarele epice vorbesc de lupte ale lui Traian pe drumul roman care lega Transnistria de Rusia meridională și care trecea prin Kiev. În evul mediu timpuriu populațiile locale dintre Carpați și Bug sunt autohtone și amintite de cronicile bizantine și rusești. Cronica lui Nestor din secolul XI vorbea de existența "volohilor" de pe cursul superior al Nistrului. La 1150 letopisețul rusesc Ipatian amintește în acest areal geografic de localitatea Bolohov locuită de Volohoveni sau Bolohoveni. Prințul Vladimirco din Haliciu trecea prin localitatea românească Bolohoveni. Istoriografia rusă identifică pe

bolohoveni cu românii. Istoricii ruși vorbesc de "Țara Bolohovenilor" de pe Nistru în secolul XII (Zemlia Bolokovskaya). Vlahii bolohoveni luptă de partea galițienilor împotriva ducilor din Kiev, iar în secolul XII se aliază cu regele Ungariei Andrei al II-lea să ocupe principatul Haliciului. Analele rusești mai arată cum ducii valahi luptă alături de tătarii din zona Mării Azov. La Kalka anele rusești scriu de voievodul român Ploscănea care cu armata sa de brodnici lovesc armatele principilor ruși care înaintau spre Nistru. De la acest erou român apar localitățile Plosca din zona dintre Nistru și Bug. A fost primul erou român care a oprit înaintarea cnezilor ruși spre teritoriile locuite de români.

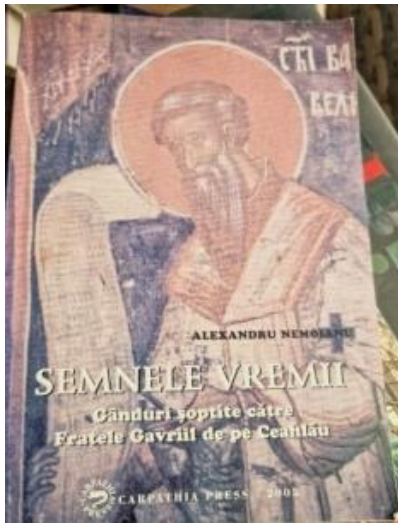
Un alt capitol este dedicat așezărilor românești din Galiția și Podolia, regiuni în care, de asemenea, existau comunități românești semnificative. Autorul descrie organizarea socială, economică și culturală a acestor comunități, subliniind legăturile lor cu Țările Române. Lucrarea continuă cu o discuție despre domniile Moldovei dincolo de Nistru, evidențiind eforturile unor voievozi de a controla și influența regiunea. Diaconescu menționează, de asemenea, rolul cazacilor în luptele românilor și despre permanentele colonizări pe teritoriul Transnistriei. Capitolele finale abordează aspecte legate de viața religioasă a românilor din Transnistria, legăturile lor cu Moldova și personalități marcante care au contribuit la afirmarea identității românești în regiune. Un capitol special este dedicat imperialismului panslavist și a modului în care acesta a afectat teritoriile românești din est. Diaconescu argumentează în favoarea următoarelor idei principale: continuitatea românească – poporul român este autohton în Transnistria și pe Bug, descendent direct al geto-dacilor și al romanilor. Importanța strategică a Transnistriei: Regiunea reprezintă o zonă vitală pentru securitatea și dezvoltarea României, servind ca punte între Europa Centrală și Orient. Legitimitatea revendicărilor teritoriale: România are drepturi istorice și etnice asupra Transnistriei și zona Bug, justificate de prezența majoritară a populației românești și de legăturile culturale și economice. Rolul civilizator al Românilor: poporul român a avut o influență pozitivă asupra dezvoltării

Transnistriei și zona Niprului, contribuind la progresul economic, social și cultural al regiunii. Necesitatea unirii: Transnistria trebuie integrată în România pentru a asigura prosperitatea și bunăstarea populației românești din regiune. Pentru a-și susține argumentele, Diaconescu utilizează o varietate de surse istorice, inclusiv cronici, documente oficiale, studii etnografice și lingvistice. El citează autori români și străini, încercând să ofere o perspectivă echilibrată asupra problemei Transnistriei. În ciuda caracterului său propagandistic, lucrarea are și o certă valoare istorică. Ea oferă informații detaliate despre istoria, geografia și etnografia Transnistriei și a perimetrului geografic dintre Bug și Nipru, precum și despre prezența românească în regiune. Este esențial să se abordeze cartea cu o atitudine critică, ținând cont de contextul politic și ideologic în care a fost scrisă. Cu toate că această carte este scrisă cu acribie, interpretările istorice ale lui Diaconescu trebuie verificate și coroborate cu alte surse, iar argumentele sale trebuie analizate cu discernământ. Consider că istoricul ieșean a adus în dezbateră istoriografică două subiecte majore privind etnogeneza românească din zona Transnistria. Primul subiect scoate în evidență o romanizare puternică în secolele I și II d. Hr. în zona dintre Nistru și Bug, fapt ce a dus la o interferență cu populațiile locale geto-dace și al doilea subiect scos în evidență de autor este acela că poporul român s-a format și dincolo de râul Nistru și de Bug cu unde etnico-lingvistice și pastorale până spre Nipru, astfel explicându-se conflictele blakumenilor cu vikingii, rușii și tătarii. Emil Diaconescu este un istoric care trebuie reintrodus în circuitul științific de astăzi, ca un autor interbelic original și cu idei valoroase.

Emil Diaconescu „Istoria modernă și contemporană”

Ioan Miclău-Gepianu: Despre cartea d-lui Alexandru Nemoianu: „SEMNELE VREMII”

Chiar titlul acestei cărți ne aduce în minte amintirea unor izvoare ale tradiției noastre românești, de cunoștințe, de experiențe de viață ce vin din și prin infinita cale existențială a modelului românesc, care nu rareori egala dacă nu chiar întrecea așa zisul modernism științific. Autorul cărții, dl. Alexandru Nemoianu descoperă mai mult adevăr purtat în contextul milenar al tradiției neamului, asigurat prin purtătorii acesteia, pentru că: “Tradiția” este o entitate vie, care trebuie înțeleasă și pentru a fi înțeleasă trebuie trăită”. (Semnele vremii, pag.7)

Despre autorul cărții, date biografice, studii, etc., a făcut referiri dl. dr. Artur Silvestri în prefața cărții, dând la iveală valoarea unui om de seamă, istoric, arheolog, muzeolog. Pot doar să recunosc cu plăcere, că într-un schimb de scrisori electronice, realizasem cu dl. Alexandru Nemoianu un schimb de salutări frățești, dându-mi astfel posibilitatea să descopăr un om ales, care împarte aceeași soartă ca a mea, adică cea a emigrantului român.

Pentru cartea domniei sale, am o aplecare mai viu simțită în îndemnul meu înspre cărți, deoarece prea eram legat prin intuiții și imaginații, prin realitatea propriei mele vieți de ideile practice, profetice și vizionare ale autorului, idei așezate sub acest titlu sugestiv “Semnele Vremii”.

Semnele vremii sunt multe, dar omul nu ia seama, și ce este mai interesant este că omul voit

nu ascultă glasul sfânt adus de catastrofele naturale, dar nici de cel al credinței în care propriul spirit se zbate, vrea doar îmbuibare și împlinirea poftelor trupești, animalice, atât. Asta nu e însă fericirea cea adevărată.

“Ca și potopul, căldurile sunt semn al unei mâinii binecuvântate având de scop smerirea” ne spune profetic borloveanul nostru din America. În același timp eu priveam la albinele mele din Australia, care rătăceau calea stupinei lor datorită dezorientării create de posibile răsuciri polare ale electromagnetismului cosmic.

Clima vorbește dar omul nu ascultă. Dar de cine ascultă omul care-și părăsește tradiția neamului său? Va învăța tradiția altui neam? Au alte popoare o istorie și o tradiție existențială mai adâncă în timp și vremuri decât cea a Daciei, a României, în acest spațiu carpato-dunărean?

Cartea aceasta o asemui unei oglinde în care ne privim într-o imagine tridimensională, fiindcă acest intelectual robust și tradiționalist desăvârșit Alexandru Nemoianu, trece peste fruntea istoriilor de interese, și spune, citez: “În istoriografia și antropologia românească există, de vreo trei sute de ani, o fascinație cu “modelele” la modă. Aceasta înclinație are mereu urmări tragice. Dacă un Neam renunță la identitatea sa, la modelul lui existențial, trecerea fizică în subjugare și irelevanță nu mai este decât un detaliu în așteptare și așteptare scurtă. Cred că această obsesie, cu modelele la modă, poate fi cel mai bine ilustrată de împrejurarea cu un dezastru istoric, cucerirea romană, a fost prezentată ca “certificat de naștere” al neamului românesc. Iar aceasta obsesie cu “modelele” la modă, a generat și prăpastia dintre ceea ce este real și autentic în lumea românească și formele suprapuse, între ele și “statul”. (ibidem.pag.11)

Se desprind apoi idei, una după alta, care trebuiesc descoperite și readuse specificului nostru, tradiției noastre românești. Am avut întotdeauna convingerea mea anume despre folclorul românesc, ca fiind drept izvorul cel mai autentic în care se reflectă sufletul și geniul acestui neam dacic românesc. Acum, mi-am mai adăugat o convingere, și anume, încadrarea acestuia (folclorul) în marea și străvechea **tradiție** existențială românească, fiindcă tradiția unui popor este nemuritoare. La grele

încercări, suferințe, aduse până la gura prăpastiei, tradiția se poate “strânge până la esență, care este indestructibilă”, dar stă mereu în același duh, iar când condițiile optime revin, aceasta se reface cu vioiciune. De aceea, tradiția “nu cade niciodată”.(ibidem.pag.8)

Dar, emigranți fiind, atât autorul cărții cât și eu cititorul, avem mai mare apăsare sufletească prin ruperea de locul natal, locul unde tradiția s-a legat cu glia, iar noi cei plecați prin lume cu “țara în traistă”, ducem parcă mai dureros dorul de acea specifică, simplă și sfântă viață a tradiției, uneori mai vie decât aceluia de acasă.

Ce e rău și ce e bine, nu este un mister pentru românul de rând, mai ales citind cartea “Semnele Vremii”, vom descoperi lupi ajunși păstori la oile Domnului, numai că “Păstorul cel bun”, va căuta și de oaia rătăcită, să nu fie sfâșiată. Acest Păstor bun, nu m-a lăsat nici pe mine pradă rătăcirilor neștiute.

Din locul acela sfânt, de unde atârnă însăși tradiția neamului, mi se spunea, în singurătate și lacrimă, nu răspunde bârfitorilor tăi, dacă te știi curat, nu încerca nici măcar a te apăra. Dreptul la replică, auzi vorbă, e în fapt incitarea și mai crudă a certurilor. Eram fericit în munca mea și sunt și azi, mă rog în familie când nu mă vede nimeni, mă rog și pentru bolnavii de invidie să pună Creatorul dragoste în inima lor, căci eu nu urăsc pe nimeni, iar Dumnezeu cunoaște sufletul fiecăruia. Așa am dus-o ani mulți în Australia, luminat de raza ce vine de la Cel Drept.

Citind acum cartea profetică și savantă a istoricului Alexandru Nemoianu, mi s-a confirmat încă odată deplina convingere că primeam prin duh îndemnul divin în a mă comporta și conduce familia mea. Semnele vremii sub care trăim, alegându-ne singuri binele sau răul, desigur liberi dar cu responsabilitatea obligatorie.

Dar profeticul autor, dl. Nemoianu duce mai departe această carte a semnelor vremii, asigurându-ne prin viziunea divină, ca toate aceste suferințe, fragmentări în grupurile și societățile românești, rămân în realitate în unire pe fondul veșniciei tradiției existențiale românești, care este indestructibilă, fiind o lucrare Divină. Ceea ce omul creează, nu capătă pecetea veșniciei. Cad împărățiile, cad marii regi

și castelele lor, dar nimic, fie și un fir de iarba, cei lucrarea lui Dumnezeu nu va cădea, poartă pecetea veșniciei. Și omul de bună seamă poartă pecetea veșniciei, prin perpetua procreare, darul începuturilor având pecetea veșniciei. Păcatul vine prin neatenția noastră, când omul nu privește cinstit și cu grijă ce e rău și ce e bine, căci și acestea au pecetea veșniciei.

Nici românul, nici vecinii lui apropiați s-au mai îndepărtați nu sunt creații aparte, ci ies din aceeași iubire și dragoste dumnezeiască, numai că flămânzenia după acele promisiuni de mărire ale anticristului, au dus pe multe capete conducătoare la rătăcire, la pierderea iubirii și dragostei dintre ei în primul rând, vărsând apoi otrava răutății între mulțimile neamurilor pe care le conduc. Vremurile scurse de-alungul istoriilor au purtat întotdeauna semnele indicatoare ale credinței celei salvatoare, dar diavolul a corupt iubirea schimbând direcția indicatoarelor înspre deșertăciunile mândriilor și aurului, supărând însăși pe Tatăl Cel Cereșc, care ne-a dat viața!

Rețin din cartea dlui Alexandru Nemoianu încă o idee, pe care o explic prin experiența proprie, citez: “Cred că există cel puțin trei stări ce nu pot fi distruse: persoana, familia și neamul. Atingerea distructivă a uneia dintre ele poate avea și, mai întotdeauna, are efecte distrugătoare. Chiar și atunci când ea s-ar face involuntar, din prostie”.(ibidem pag.9)

Așadar, o acțiune neprielnică, poate penetra și disturba pacea familiei, dar greșeala în acest caz, pare să aparțină ambelor părți – binelui și răului.. Singura salvatoare are să fie totuși tradiția, mai ales cea creștină. Știam de la părinți un adevăr după care mi-am ghidat viața familiei, și anume: “căsătoria nu este o joacă, ci este o taină sfântă, căci prin ea se împlinește darul harului sfânt dat omenirii nepieritoare.

Pot spune fără să greșesc că, aceasta scriere a dlui Alexandru Nemoianu, este mai mult o esență decât o carte; o esență a unor studii largi și experiențe a unei vieți trăite la temperaturi înalte, cum de altfel autorul se destăinuie celor apropiați, dar mai ales în cărțile publicate de-alungul anilor. Citind această carte – capodoperă așa zice - te vei regăsi legat vechiului arhetip românesc, pe care noi îl apărăm de milenii, cu care ieșim în lume!

**DIN CREAȚIILE TINERILOR CREATORI
PREMIAȚI LA FESTIVALUL - CONCURS
DE CREAȚIE LITERARĂ BOGDANIA**

VETINA DUMITRU

Vârsta – 60 de ani

A absolvit cursurile Facultății de Litere, Univ. „Spiru C. Haret” din București și studii masterale în specialitate.

Este profesoară de limba română și redactor-șef al revistei școlare „Muguri de lumină”, membru al Cenaclului literar „Alexandru Vlahuță” din mun. Rm. Sărat și redactor al ziarului local „Glas râmnician”.

Premii obținute, anul 2023: Premiul II, Poezie, Concursul Internațional de Creație „Lumină și Culoare”, Premiul „Fam. Motrici”, Poezie, Festivalul-Concurs Național de Literatură „Rezonanțe Udeștene”, Premiul Special al Revistei Bogdania, Festivalul-Concurs Internațional de creație literară „Bogdania”, anul 2023, Premiul „Slam Râmnic”, Festivalul Internațional de Creație Literară „Titel Constantinescu;

Premii obținute, anul 2024: Premiul Câștigător al Concursului de poezie dedicat „Poetului Necuvintelor”, organizat de Casa de Cultură Getafe-Madrid-Spania, Premiul Special pentru poezie, Festivalul Internațional de poezie „Renata Verejanu”, Chișinău, Premiul III, Proză scurtă, Festivalul-Concurs Național de Literatură „Rezonanțe Udeștene”, Suceava, Marele Premiu,

Concursul Național de Proză Scurtă „Nicolae Velea”, București.

Trofeul Bogdania (Marele premiu) la Festivalul-concurs internațional de creație literară **Bogdania**, ediția a XIV-a, anul 2025.

„Altfel” de urme de moarte

Motto: Bristena, să nu uiți nimic și să spui mai departe copiilor tăi povestea străbunicului tău...
că suntem neam de eroi!

Camioanele odată încărcate aveau să plece din Brăila direct spre linia frontului. Gheorghe încercă să vadă mai bine prin zorii ce se iviseră deja, făcu ochii roată și zări numai bărbați tineri lângă el, păreau toți vânjoși și hotărâți, ca și el, de altfel. Privi mai cu atenție pe tovarășul de lângă el și încercă să lege vreo două vorbe:

- Eu sunt Gheorghe S., caporal la infanterie, tu cine ești, frate, și de unde ești?

Bărbatul nu dădu semne c-o să-i răspundă prea repede, se gândea cu groază la ce îl aștepta pe front, c-avea și-așa sufletul împietrit de supărarea lui de-acasă și nu prea avea chef de vorbă. Răspunse într-un târziu, oarecum fâstâcit:

- Sunt Vasile M. și sunt de pe aci...din Cazasu... dintr-un sat de lângă Brăila.

Gheorghe prinse curaj și continuă:

- Ești însurat, frate Vasile, ai copii?

- O, da, sunt însurat de vreo șapte ani, dar n-am copii, am avut unul, dar a murit la naștere. Nevastă-mea a avut o naștere grea, moașa din sat era plecată și s-a chinuit singură vreo trei zile, până la urmă a născut un băiat, dar n-a trăit că era vinețiu la față rău de tot. L-am văzut și eu și l-am

ținut în brațe oleacă, dar mi l-a luat soacră-mea repede să-l înfeșe și să-l încălzească. S-a prăpădit repede, n-a rezistat decât vreo două ceasuri. De-atunci, nevastă-mea a rămas beteagă și tot stă în pat și plânge, și murmură în șoapte, numai ea știe ce. Am dus-o la doctor, la Brăila, care i-a spus soacră-mi-i că a dat în boala lăuziei, că nu se mai face cum a fost și că nu mai poate face alți copii. Acum, că am plecat pe front nici nu știe, că nu am avut cum să-i spui, că nu mai e cu mintea pe lumea asta și-am lăsat-o în grija socrilor...că eu n-am avut ce să-i fac altceva, da'-mi pare rău că era femeie bună și-am avut drag de ea de când am văzut-o prima oară, zise el cu ochii în jos, pironiți în scândura roasă din podeaua camionului.

Gheorghe când auzi povestea asta se gândi la cât de norocos a fost că bunul Dumnezeu l-a binecuvântat cu două fete, care sunt averea lui cea mai mare. Ce-i drept, nici nevasta lui nu făcuse copii vreo cinci ani, dar cu niște fierturi din ceva ierburi a rămas grea până la urmă și tare s-a mai bucurat. N-a zis nimic că i-a făcut față prima dată și nici a doua oară, că doar avea atâta minte cât să priceapă că nu era vina ei. Îi păru rău că îl întrebase pe fratele Vasile de copii, dar a crezut că așa îl poate face să vorbească, că el când vorbește de fete, nu mai simte nicio grijă și nicio supărare.

În tot acest timp, camioanele mergeau cu un huruit gros, de roți îngreunate și de-acum vedeau bine cum se îndepărtau de luminile orașului și urmau linia frontului. Fețele celorlalte din camion parcă îl urmăreau toate acum, după ce auziseră cu toții povestea lui Vasile, îl iscodeau și îl sfredeleau cu ochii, ca să înțeleagă că ei nu vor spune nimic despre ei. Aveau, sigur, cu toții câte o poveste de viață pe care o cărau cu ei pe front, bărbați fiind cu toții în jur de 30-40 de ani, își făcuseră rosturile lor și aveau neveste, copii, părinți, pământ, vite, căruțe cu cai...cum avea și el, de altfel.

O porțiune bună de drum nimeni n-a mai scos nicio vorbă, fiecare era doar cu gândurile lui și numai când mai dădea camionul în vreo groapă mai clătinau capetele, în rest, corpurile lor păreau parcă țepene de-a dreptul. După vreo două ore de mers, camioanele se opriră și auziră cu toții o voce ce striga tare, dar nu răstit, către ei:

-Toată lumea jos! ordonă un gradat.

Coborî alături de camarazii de arme și așteptă ordinele următoare. Jos era altceva, se vedea bine că ajunseseră undeva în spatele frontului, unde erau mai multe corturi militare, dar și unul de cruce roșie.

-O să facem vizita medicală repede, după care fiecare o să treacă pe la primul cort să primească haine soldățești, iar la cortul următor o să fiți repartizați pe arme! strigă un alt ofițer.

Gheorghe se știa sănătos, dar așa era pe front, te trecea repede pe la infirmerie și apoi dacă nu aveai vreun beteșug greu, te înrolau pentru front, altfel rămâneai să pregătești mâncarea sau să cari răniții și să aduni caii și muniția rămase în spatele frontului. În fața cortului de la infirmerie se făcu rândul imediat și cu toții auziră dinăuntru niște gemete ce parcă te băgau în toți sperieții. Repede a ieșit un infirmier cu un lighean cu niște cârpe și bandaje murdare, pline de sânge. Trecu pe lângă ei în mare viteză și îi spuse unui ofițer ce își aprinsese o țigară:

-Dom' locotenent, ăsta-i cel de-aseară, de-a explodat grenada lângă el când a trecut cu calul spre punctul de observație. E făcut praf, nu știu de rezistă până diseară! zise repede infirmierul.

- Știu, zise locotenentul, l-au adus aproape mort, mare minune de a rezistat până acum. Mi-a zis doctorul că a cusut la el toată noaptea, dar e sleit de putere la câtă suferință e pe el! Numai are o mână și niciun picior, iar fața îi este toată arsă, mare minune dacă scapă! A venit și popa și l-a împărțășit de dimineață! Îl cunosc foarte bine, e sublocotentul Săvescu, e tânăr, are vreo 23-24 de ani, proaspăt absolvent. Trebuia să rămână primele 6 luni în cazarmă, dar el a vrut să plece pe front. Îi știu părinții, amândoi sunt doctori la Colțea, în București. Tatăl lui m-a tratat odată de ulcer, era priceput și bun la suflet, poate are noroc de el și scapă! mai spuse ofițerul.

-Ălălalt, de era de vreo două zile, adus și el tot din spatele frontului, strivit de un tanc, a murit azi, în zori, și n-am apucat să-i aprind lumânarea, zise repede infirmierul. Eram cu doctorul în operație, iar colegul meu a prins și el vreo două ore de somn, că îi aduce aici pe răniți zi și noapte, fără oprire și nu apucăm să ne odihnim decât pe apucate!

Vorbeau tare, în fața lor, fără să se ferească, fără ocolișuri, că doar erau foarte aproape de

linia frontului și ei erau aici ca să se avânte în luptă adevărată, nu într-o joacă de copii.

Încremeniseră cu toții, mirosea deja a moarte și ei nici nu ajunseseră pe front, dar iat-o că ea stătea pregătită chiar lângă ei, așa de aproape era, dincolo de o pânză de cort, dacă cineva trăgea pânza la o parte, chiar puteau să o vadă cum se plimba și își aștepta viitoarea victimă .

Gheorghe nu mai auzi nimic după vorbele celor doi, se gândi doar că niciodată n-a crezut până în acea clipă că s-ar putea întâlni cu ea atât de repede și, mai ales, la acești ani, că n-avea decât vreo 33, dar iată că moartea se plimba printre ei, la fel ca ceilalți camarazi. A înțeles pe loc, că din acel moment, în orice clipă, va fi tovarășa lor peste tot, fără ca ea să mai plece așa de repede, cum pleca de acasă, când mai dădea roată și lua viața câte unui bătrân din sat. Din cei tineri, nici pomeneală, rareori lua câte unul, dar și-atunci doar de să fi avut vreo boală lungă și grea. Acum, însă era altceva, în război, moartea fusese și ea mobilizată odată cu ei, stând la pândă de-o parte și de alta a liniei frontului, mai ceva ca un soldat în santinelă. Parcă și aerul era plin din ce în ce mai mult de mirosul ei greu, de putreziciune, iar ei trebuiau ca de acum să îl recunoască din timp pentru a se feri, pentru a nu-l trage pe nări pentru totdeauna.

Băgă mâna în buzunar și dădu de-o cruciuliță mică, pe care i-o dăduse părintele Teodoru de la biserica din sat, când i-a chemat pe toți să le citească slujbă aparte, de plecare pe front. Așa făcea mereu părintele, ori de câte ori venea veste la primărie de morți sau dispăruți de pe front sau când plecau alții din sat pe front, îi binecuvânta și se ruga pentru ei. Prinsese drag popa de el, când avea treabă primăvara, îl chema să îi are, că avea cai buni și plug, îi mai căra și toamna de pe câmp porumbul cules, îi mai ducea și la moară câteodată, că doar era popa lor din sat, de altfel, popa care l-a cununat și i-a botezat și fetele. Mai strânse tare, încă o dată, iconița din buzunar și simți un fior rece pe frunte și o adiere puternică deasupra capului, deși nu bătea deloc vântul. Se gândi că poate o fi vreo veste de bine, un fel de semn că o să fie apărat pe front.

În scurt timp, intră în cortul de cruce roșie, după care a ieșit ca fiind apt pentru a lupta pe front și merse să își ia hainele militare.

A primit un veston și pantaloni vechi, haine slinoase, și niște bocanci scorjiți, cu tălpile aproape deslipite și cu șireturile rupte, pe care le-a înnodat cum a putut mai bine, ca să nu îi iasă din picioare. Priviră cu luare-aminte către ceilalți, care păreau de-a dreptul speriați și simți nevoia să-i încurajeze cu vreo două vorbe:

-Haideti, fraților, ce v-ați împietrit așa? Suntem ditamai bărbații, nu ne temem noi de moarte chiar din prima zi, fără să apucăm să dăm piept cu ea față în față, acolo, direct pe câmpul de bătălie! Băiatul ăsta o să scape, că altfel murea de-azi-noapte, e tânăr și puternic, zise el cu o voce destul de apăsată, astfel încât să se convingă întâi pe el și apoi pe ceilalți camarazi.

Nu-i răspunse niciunul, se așternu o tăcere adâncă, încât se gândi că nu mai era cazul să mai spună ceva și poate doar să meargă alături de ceilalți ca într-un adevărat marș al tăcerii, până la cortul gradaților, ce era mai departe de infirmerie.

A fost repartizat fiecare la regimentul și divizia în funcție de arma lui, după care au urcat cu toții în alte camioane care avea să-i transporte pe front, în locurile unde era nevoie de ei. Deja primele camioane se umpluseră, iar el nu mai nimerise cu niciunul dintre cei cu care venise de la Brăila, ci numai cu Vasile, că erau la aceeași armă.

Se gândi că tot era bine și așa, că tot apucase să schimbe câteva vorbe cu el și părea că și Vasile se bucura de acest lucru în felul lui.

Merseră o bucată de drum și nimeni n-a mai scos niciun cuvânt, linia frontului se apropia din ce în ce mai mult, iar ei simțeau cum că de-acum în colo vor da piept direct cu tot ce războiul adusese pe câmpul de bătălie: cu gloanțe, cu blindate, dar mai ales cu inamicul. Un ofițer le spuse că în scurt timp vor ajunge în linia întâi a frontului, unde trebuie să ia cu toții în primire punctele de tragere din tranșee.

Prima zi pe front a început cu sirenele care nu se mai opreau, cu un sunet asurzitor, anunțând că în scurt timp avea să urmeze un atac direct asupra liniei frontului, iar ei se încurajară din priviri unul pe celălalt, fără să grăiască însă niciunul nimic.

Comandantul lor se prezentase de prima dată, când s-au aliniat în formație la coborârea din camioane, pentru că nu era timp de prea multe

formalități, așa că de-acum așteptau doar comenzile lui.

Era locotenentul G. Ștefănoiu, un bărbat înalt, cu umeri lați, bine făcut, cu o privire pătrunzătoare, ce te scruta pe loc cu ochii săi negri. Avea vorba apăsată, cu pauze rare, ce te făcea să te aduni imediat cu gândurile doar acolo, chiar dacă primul contact cu frontul era unul ce te putea apăsa și înfricoșa, indiferent cât erai de curajos.

Le prezentă repede situația frontului, cum că armatele germane și române ajunseseră deja la Odessa și ocupaseră aproape toată regiunea, dar cu pierderi mari de vieți omenești, de aceea era nevoie de alți soldați, care să ajungă în linia întâi a frontului, soldați odihniți și bine pregătiți, care să aplice întocmai tacticile militare și misiunile primite.

-Bravii mei soldați, de azi, suntem împreună, dar nu la paradă pe un câmp cu flori, ci în misiune pe un câmp de bătălie! Vom lupta cu toții, până la ultimul, fără să ne îndoim o clipă de puterea noastră de a învinge inamicul! Fiți atenți la ordinele primite, îndepliniți-le întocmai și, mai cu seamă, fiți cu ochi-n patru zi și noapte, căci dușmanul este și el de veghe peste tot!

În zilele și, mai apoi, în lunile care au urmat, s-a revărsat iadul pe pământ asupra lor, au avut loc lupte grele, când nu mai știau dacă vor mai apuca ziua următoare. Au pierit mulți dintre ei, dar **Gheorghe, cu iconița în buzunarul de la pieptul vestonului**, a scăpat de fiecare dată, luptând, alături de camarazii săi, cu neînfricare.

Într-o zi, însă, într-una din ultimele confruntări, înainte de întoarcerea armelor, când se năpustiseră cu toții asupra unui blindat rusesc, trei gloanțe venite dintr-un pistol-mitralieră Ak 47 i-au străpuns pieptul, căzând și dându-și sfârșitul în brațele lui Vasile, cu care plecase pe front din prima zi și alături de care luptase umăr la umăr până în ultima clipă a vieții sale.

Gheorghe a fost pus, mai apoi, într-o groapă comună, în pământ străin, alături de ceilalți camarazi de arme ce au pierit în luptă ca și el, fără un mormânt și o cruce la capul său... departe de fete, de nevastă și de toți ai lui, care l-au așteptat cu lacrimi amare, strânse în inimi și în pumnii încleștați de durere, ca să se întoarcă acasă....dar care nu s-a mai întors niciodată.

Pentru caporalul **Gheorghe S**, ordinul de mobilizare pe front a fost unul către eternitate.

Mariana Niculina LUNGU

Motto: „De s-ar ridica împotriva mea război, eu în El nădăjduiesc.” (Psalmul 26.6)

Data nașterii: 21 aprilie 1959, pensionară

Domiciliu: municipiul Giurgiu, jud. Giurgiu

Odată cu pensionarea a reluat o mai veche pasiune - scrierea de texte literare (poezii, proză scurtă). A participat la ediția a XIII-a a Festivalului-concurs Bogdania, anul 2024, cu cinci poezii, fără a se număra însă printre câștigători.

Premiul I, la Festivalul-concurs internațional de creație literară **Bogdania**, ediția a XIV-a, **anul 2025**, secțiunea Proză scurtă, S.2

Doar un copil

Războiul. Absurd și crud, sălbatic și turbat, nemilos, incapabil de discernământ... Cum să îi explici ce este cu adevărat războiul unui copil de șase ani care, de la nașterea sa, nici mamă nu mai are? Cum să-i vorbești de moarte fără să-i zgudui sufletelul fragil? Și cum să-l aduci la speranță într-o vale a plângerii?...

“Ia vino tu încoace, Vania, să vorbim noi doi ca între bărbați!...Va trebui să fii puternic, băiatul meu... Știi ca tata a primit chemare la oaste. Nu am ce-i face, o să mă duc să apăr țara noastră...”

Copilul începe a-și înghiți lacrimile care deja au ajuns la buzele arse de amărăciune.

”Nu plânge, flăcăul meu, că, uite, eu o să mă întorc chiar GENERAL! Și o să fii mândru de mine și o să te lauzi apoi la toți prietenii tăi din sat.”

Copilul făcu ochii mari, ochii lui infinit de albaștri... Un fir de speranță păru să îi atingă privirea. L-ar fi interesat așa un viitor și parcă nu ar fi nici atât de întunecat...

”Da’ tu trebuie, până atunci, să faci ceva de mare curaj, puiule, ceva ce numai un bărbat adevărat poate. Vino aici și uită-te printre uluciiăștia doi. Vezi cum vine soarele? După ce plec eu, va trebui să pornești și tu la drum. Sa mergi drept, fără să te abați deloc, numai în direcția asta. Ține minte, Vania, orice ar fi, nu te oprești și nu te abați de la drum, da? O să ajungi la un loc cu pace, acolo unde nu cad bombe și unde ție o să-ți fie bine. Când ne terminăm treaba aici, venim și noi. Să ne aștepti și să nu uiți că te iubim! Promiți, flăcău?”

”Da, tati, promit!... Da’ tu să vii repede!” izbucni copilul într-un plâns sfâșietor, în brațele deznădăjduite, dar ferme, ale tatăicului său...

În zorii zilei următoare, bărbatul pleca în liniște, cu sufletul uscat, fără să-și mai trezească băiatul cu greu adormit... Cu ochii minții sale el rula obsesiv imagini parțiale din “Guernica” lui Picasso și i se părea că întregul haos al compoziției îi pătrunde în viață și în lumea știută. În urmă cu doi ani, când le preda elevilor săi simbolistica din spatele creației răvășitoare a marelui și totuși neputinciosului artist în fața urgiei, nu bănuia cât de aproape vom ajunge de acest mesaj disperat... Oare câte astfel de proteste vor mai fi necesare până când viața va fi cu adevărat prețuită și nimeni nu va mai îndrăzni să dărâme echilibre atât de necesare omenirii? Câți vor mai ridica amenințarea morții peste semeni nevinovați în numele a... orice? Câți nesăbuiți vor mai uita de Dumnezeu și vor mai îndrăzni a propune distrugerii, ca soluție pentru scopuri în fapt meschine? Câți diavoli vor mai îmbrăca sutana? Și câți copii oare își vor pierde părinții pentru false principii? Din măcelul milenar, nu au învățat nimic nici ei, cei puțini, din sferele lor pretins superioare, dar nici noi, cei mulți, care ne credem cu picioarele pe pământ,

dar care ignorăm cu inconștiență confortabilă pericolul devastator, respingând fie măcar și posibilitatea lui. Durerea lumii este pe cale de a se multiplica apocaliptic și nimeni nu vede asta încă...

”Opriți războiul ăsta nebun!”, strigă sufletul lui pe dinăuntru, în timp ce pașii îl poartă ca pe un mecanism stricat către războiul însuși.

Își lăsase în poartă o măicuță aproape prăbușită de durere, abia sprijinindu-se în bățul modelat artistic ca baston de băiatul ei priceput și bun...

La noapte ea își va pregăti de drum și nepoțelul: o plăcintă bună cum nimeni din sat nu știe să facă, un măr mare din livadă și o sticlută de apă așteaptă în ghiozdănelul lui încă nedus la școală. Lângă ele, ursulețul de pluș, cumpărat de Nadia pe când puiul ei încă nu deschisese ușa către lumea aceasta. Mămică tânără, ea însăși aproape un copil, găsisese în Teddy bucurie și prietenie, puritate, loialitate și empatie. Atât de cuminte în leagănul deja instalat lângă patul adulților, cu o cruciuliță discretă legată la gât într-o fundiță bleu, ursulică părea că îi face cu ochiul ștregărește, ori de câte ori trecea pe lângă el. Așteptau împreună să vină “băiatul”, cu nerăbdarea firească a celor ce iubesc copiii.

Acum, după ani, Teddy era gata de drum, sub privirea calmă din cer a Nadiei.

”Maie, vino cu mine!” se milogea omulețul, învârtindu-se încurcat și șovăielnic pe lângă bunica lui. Ar fi vrut să o ia cu el oriunde în lumea asta mare, cu toată dragostea ei cu tot, cu privirea ei blajină care îi mângâiasse de atâtea ori obrazii necăjiți, când și-ar fi dorit să prindă viața poza luminoasă de pe raft a mămicii lui nicidecum cunoscute.

”Aș veni, puiul mamei, dar mi-s picioarele bolnave... Însă tu să știi că îndată ce stângul mi se vindecă, mie de dreptul nu-mi mai pasă și vin imediat după tine!”... O crezu, căci ar fi crezut acum orice putea să-i arate o rază, dar plusă, totuși, îndârjit:

”Maie, dă-mi-l pe Gipsy cu mine!”, se rugă el cu lacrimile curgând. Crescuseră alături, el și animaluțul ăsta cu ochi de iubire și blana tăciune. Se jucau în livadă, ori pe ulița mare, apoi seara adormeau liniștiți, într-o îmbrățișare moale și caldă, mulțumiți fiecare.

“Iar pe mine cine mă va păzi, dacă tu pleci, dragule?”, fu răspunsul unei bunici care, pe ascuns, își ștergea fața udă de lacrimi cu mâneca bluzei. Îl închisese deja pe Gipsy în magazia din spatele casei. Știa bine că nu poate trimite și un câine, pentru ca nu cumva să supere “acolo”.

Când Vania plecă, numai Gipsy, cu urlatul lui prelung, dădea glas durerii bătrânei...

Sub noaptea geroasă, pământul înghețase și îngăduia mersul la început ezitant al băiatului. Doar botinele cele noi, cumpărate cu dragoste de Maia pentru ceea ce ar fi trebuit să fie prima lui iarnă școlară, îl cam împiedicau acum la drum, fiind ceva mai mari.

Luna îi însoțea cu blândețe maternă mersul greoi și necăjit, arătându-i calea.

Trăgându-și după el cu greu suferința despărțirii, copilul înainta hotărât, așa cum promisese, către salvarea sa. Știa că-i lângă el mămica lui din cer și că-l va ocroti. Știa că tati se va întoarce apoi un mare general. Era convins că Maia va veni și ea, îndată ce stângul ei va fi sănătos. Și îl aștepta chiar și pe Gipsy în locul acela de pace. Însă acum Vanușka-i singur pe câmpul înghețat, iar frica-i intră în suflet încet, ca frigul care te cuprinde insinuos dar sigur aproape de zori. O umbră lungă de tufiș ambițios se apropie amenințător de picioarele lui, iar una din botine i se agață într-o sârmă, probabil uitată pe câmp, încercând să îl prindă și să îl tragă înapoi. Speriat, băiețelul se smulse din capcană reușind să scape. Era totuși încredințat că altfel s-ar fi putut să rămână acolo cine știe pentru cât timp.

Se aude brusc o mișcare! Inima micuțului Vania se opri pentru o clipită în așteptarea secunde următoare. “Ce să fac dacă acolo e culcat un soldat cu arma către mine?!”... Își simți deodată picioarele grele, nevrând să-l asculte. Însă cel care prinse curaj ca să fugă, în cele din urmă, fu... iepurașul! Acesta se îndepărtă grăbit și aproape sigur fericit că scăpase cu bine... Vania respiră și el ușurat, dar încă ușor urmărit de neliniște, încercând să se gândească ce ar fi fost de făcut dacă iepurașul ar fi fost soldat.

Se îndreptă de spate și, alungându-și spaima, porni din nou cu bărbăție pe drumul său. Botinele îl cam băteau la picioare, iar Maia nu era cu el să îi sărute blând fiecare degețel. Își strânse gurița cu putere, aproape într-o

strâmbătură. E greu să țină drumul drept și este și mai greu să meargă spre necunoscut...

Deodată, departe, vede o clădire luminată. Și, în fine, știe că acolo trebuie să ajungă. O emoție puternică năvălește în sufletele lui cu o forță pe care abia acum și-o află. Înfrânge oboseala și durerea din piciorușele mici și întinde pașii cât poate de mult. “Acolo!”... acolo îi spusese tati să ajungă, orice ar fi. Acolo îi spusese și Maia că îl așteaptă oameni buni. Acolo știa el că se va revedea până la urmă cu cei dragi inimii lui.

La granița cu Ucraina, doi români așteaptă în genunchi cu lacrimi în ochi, cu brațele larg deschise, un copil ce aleargă plângând și tremurând din tot corpul, neștiind ce va urma. În jurul lui aerul vibrează intens, antrenând într-un straniu vârtej amintiri din zile senine, spaime, șanse pierdute, dar și așteptări de pace cu inocente speranțe de siguranță. Neapărat, sacrificiul familiei sale răspândite prin lume se va cere răscumpărat! E jale și teamă istovită în trista bucurie a izbândeii, e disperarea despărțirii și nădejdea de bine. A reușit, iată, să împlinească misiunea încredințată de tati!... Hohotul de plâns nu mai poate fi oprit. La urma urmei, e doar un băiețel...

Are la gât un bilet pe care o bunică îndurerată scrijelise în grabă: “*Primiți copilul acesta, căci e trimis cu Dumnezeu!*”...

FLORENTIN SMARANDACHE

Frânturi din jurnal

— octombrie-noiembrie 2024 —

4 octombrie 2024

Se bat imperiile... și nu se mai termină. Fiecare vrea să fie stăpânul globului.

Întotdeauna mor oameni nevinovați...

Asta e (ne)viață!

Iar cei care dau ordine stau la adăpost, în buncăre.

*

Nu sunt niciodată singur.

Sunt cu ideile mele.

*

Răsfoiesc o carte, primită în timpul vizitei mele recente în Cuba,¹ *El Diario del Che en Bolivia*, înainte de a fi asasinat Ernesto Che Guevara. Publicată postum în 1968.

Se încheie practic chiar înainte de capturarea lui Che Guevara de către armata boliviană, sprijinită de CIA. Executat pe 9 octombrie 1967.

Jurnalul personal al lui Guevara, scris între 7 noiembrie 1966 și 7 octombrie 1967, în timpul tentativei sale de a iniția o revoluție în Bolivia.

Activitățile zilnice ale gherilei conduse de Guevara.

Dificultățile întâmpinate în jungla boliviană.

Strategiile militare.

Reflecții politice și personale.

Un document istoric important, revelator.

*

Apoi o revistă, *Zunzún*, publicație cubaneză lansată în 1980, cu conținut educativ și distractiv, cu povești ilustrate, benzi desenate și articole despre natură și cultură.

Denumirea revistei provine de la colibri-ul endemic al Cubei, simbol al energiei și vitalității. Este cunoscută și sub numele de “pasărea muscă” datorită dimensiunilor sale mici și a zborului său rapid și agil. Unele specii de *Zunzún*, cum este colibri-ul albină (*Mellisuga helenae*), sunt printre cele mai mici păsări din lume, având doar 5-6 cm lungime. Pot zbura înainte, înapoi, lateral și pot rămâne suspendate în aer, bătând din aripi de până la 80 de ori pe secundă. Se hrănesc cu nectar, consumă insecte mici.

13 octombrie 2024

¹ La Conferința de neutrosofie “Tendencias de la Teoría Neutrosófica y Aplicaciones”, organizată de grupul IADES și Asociación Latino-americana de Ciencias Neutrosóficas, la Havana, în august 2024. (n.ed.)

— M-au sărbătorit anticipat italienii - i-am spus unui prieten român - 70 de ani de viață și 30 de ani de neutrosografie, la dineul conferinței neutrosografice de la Messina,² pe 25 septembrie.

— Păi, când or să te sărbătorească și românii?

— De la “români” m-aștept mai degrabă să mă înjure, cum a făcut securitatea (SRI) chiar și primăvara trecută, într-un cerc de prieteni falși de-ai mei, pe care-i dibuisem! Că n-au făcut-o până acum, înseamnă că n-au aflat încă de conferință...

21 octombrie 2024

Revista *Neutrosophic Sets and Systems*³ (NSS) o simt ca parte din sufletul meu. Nu o vând nici cu un milion.

Neutrosophic Sets and Systems este copilul meu.

22 octombrie 2024

Theremin-ul este un instrument muzical la care se cântă... fără să fie atins!

A fost inventat în 1920 de Lev Termen (cunoscut în afara Rusiei ca Léon Theremin), un inventator și inginer rus.

Thereminul produce sunete prin manipularea câmpurilor electromagnetice generate de două antene:

- Antena verticală controlează înălțimea sunetului (*pitch*-ul). Apropierea mâinii modifică frecvența, producând sunete mai înalte sau mai joase.

² La Conferința mediteraneană de teorie neutrosografică (MeCoNeT 2024), desfășurată la Accademia Peloritana dei Pericolanti a Universității din Messina în 24-25 septembrie 2024. (n.ed.)

³ *Neutrosophic Sets and Systems* este o revistă științifică internațională dedicată publicării cercetărilor inovatoare în domeniul teoriei neutrosografice și al aplicațiilor acesteia în știință, tehnologie, matematică și alte discipline. Fondată în anul 2013 și publicată de University of New Mexico, SUA, este editată sub coordonarea lui Florentin Smarandache. Revista include articole despre teoria mulțimilor și logicii neutrosografice, cu accent pe gestionarea incertitudinii, incompletitudinii și ambiguității, fiind un punct de referință pentru comunitatea academică interesată de acest domeniu. (n.ed.)

- Antena orizontală controlează volumul sunetului. Mișcarea mâinii reglează amplitudinea sunetului.

Thereminul utilizează oscilatoare pentru a genera două semnale cu frecvențe diferite. Diferența dintre aceste frecvențe este transformată în sunet audibil, iar variațiile în poziția mâinilor interpreților determină caracteristicile sunetului.

Are un sunet eteric, hipnotic. Folosit în coloanele sonore ale unor filme SF și de groază.

Mișcările interpreților par să dirijeze aerul, ceea ce face ca interpretările să fie spectaculoase.

*

Trebuie să te dezintoxici de propaganda oficială.

O metodă e: să nu-i mai ascuți/vezi!

Alta: să vezi și ce zic opușii lor (ca-n neutrosomie: adevărul undeva este pe la mijloc).

29 octombrie 2024

Briana, nepoțica mea, ce mică și veselă... Mi-e drag s-o văd zilnic în WhatsApp. Ne-o trimite Damariz, mama fetiței, la toți.

8 noiembrie 2024

Când vin de la sala de sport (cu piscină, jacuzzi, saună și cameră de aburi), parcă renasc. Întineresc.

Psihic, mă simt înviorat, optimist când mă întorc de la *gym*.

*

Cu Sami Labadibi din New Jersey, discutând despre colaborări în publicații: reviste, cărți de știință.

El are compania lui: *sciencesforce* și vreo 5-6 reviste la care am colaborat și eu, ba chiar sunt editor-șef la câteva.

La Hotelul *Four Points at Sheraton*, în restaurant.

18 noiembrie 2024

Ex nihilo este teoria Big Bang⁴... Este posibil să apară ceva din nimic?!

⁴ Teoria Big Bang explică cum a evoluat Universul dintr-o stare extrem de densă și fierbinte, numită singularitate, acum aproximativ 13,8 miliarde de ani. Aceasta nu descrie ce a fost „înainte” de Big Bang sau cum și de ce a apărut singularitatea. Este o teorie a evoluției Universului, nu a originii ultime. (n.ed.)

*

Oamenii aroganți lucrurile simple le prezintă complicat, ca să arate cât de “cultivați” sunt...

Prea mult formalism și axiomatism înseamnă...

Bourbaki-ism!

Lucrurile trebuie prezentate cât mai clar și simplu.

*

Bourbaki⁵ a fost un nume colectiv sub care operau un grup de matematicieni francezi, fondat în 1934, care a avut scopul de a rescrie fundamentele matematicii într-o formă modernă, riguroasă, unificată. Faimoși pentru seria lor de cărți *Éléments de mathématique*.

Abordarea lor a fost extrem de abstractă, punând accent pe noțiuni fundamentale precum structura matematică, ceea ce a generat critici privind lipsa unei legături directe cu aplicațiile practice ale matematicii.

20 noiembrie 2024

Soare cu dinți! Lumină strălucitoare afară, dar e frig... în Arizona!

21 noiembrie 2024

Așa mi-e drag s-o văd pe Briana... Briana noastră... cum râde ea... cum zâmbește... la șase luni...

Îmi trece orice supărare, orice tristețe... Mi se umple sufletul de veselie...

⁵ Numele provine de la Nicolas Bourbaki, nume fictiv ales pentru a reprezenta colectivitatea grupului.

Printre membrii notabili ai grupului: André Weil, Henri Cartan, Jean Dieudonné și Claude Chevalley, însă identitatea lor rămâne anonimă în publicațiile oficiale ale grupului. (n.ed.)

TRADUCERI

Nicolae MĂTCAȘ

CÂNTECUL TĂU

*Sărută-mă neconținut
Să nu văd cerul înflorit.
Grigore Vieru*

Sărută-mă, iubite, până-n zori
Să vezi cum cade roua de pe flori.

Tu mă sărută, o, până-n amiezi
Cum le mângâie soarele să vezi.

Pân' la chindii sărută-mă, o, dulce
Să vezi cum vin, feline, să se culce.

Sărută-mă, iubite, pân' la moarte,
Doar s-a-ndura și-a trece mai departe.

TON CHANT

Embrasse moi jusqu'à l'aurore,
Quand la rosée délaïsse les fleurs.

Et tu m'embrasses jusqu'à midi,
Quand le soleil les attendrit.

Embrasse-moi jusqu'au couchant
Pour voir les félidés dormant.

Jusqu'à la mort, amour, m'embrasse
Pour que plus loin de nous elle passe.

Traducere în limba franceză de Prof. **Valentina Sochircă** din Republica Moldova

NOUTĂȚI EDITORIALE

Revista de cultură „Curtea de la Argeș”,
Anul XVI, Nr. 6 (175), iunie 2025

Am avut deosebita onoare și bucurie să primesc revista tipărită „Curtea de la Argeș” de la „părintele” acesteia, **Acad. Gheorghe Păun**, în data de 24 iunie 2025 cu prilejul celei de a XIV-a ediție a Festivalului-concurs de creație literară Bogdania. Această remarcabilă revistă de cultură apare lunar sub egida Centrului de Cultură și Arte „George Topârceanu”, cu sprijinul Asociației Culturale „Curtea de Argeș”.

Pe 10 mai 2025 revista a sărbătorit 15 ani de existență și afirmare. Dorim sufletului acesteia, Acad. Gheorghe Păun și colectivului redacțional viață lungă și nestinse trepte de lumină și dăinuire. **LA MULȚI ANI!**

Revista „Curtea de la Argeș”, Anul XVI, Nr. 6 (175), iunie 2025, prezintă o tematică diversă, de mare actualitate și cu multă acuratețe. Domnul Acad. Gheorghe PĂUN, pe pagina 1, în articolul „Arto”, evidențiază una din marile personalități ale informaticii teoretice, pe Arto Salomna (6.06.1934-26.01.2025). Sunt foarte interesante paginile scrise de domnul Academician despre Arto, pe care la cunoscut și apreciat ca om de știință și ca un mare prieten al României.

Revista a inițiat și promovează un proiect deosebit de important denumit „Seniori ai culturii”, spre omagierea personalităților culturii românești. În acest număr sunt prezentate personalitățile: Acad. Ilie Bădescu, Tudor Nedelcea, Florentin Popescu, Nicolae Dragoș.

„În România reală, profundă Ilie Bădescu este unul din personalitățile marcante, un savant de anvergură europeană, un pilon de maximă siguranță pe care orice stat, națiune, cultură sau civilizație se poate sprijini cu nădejde”.

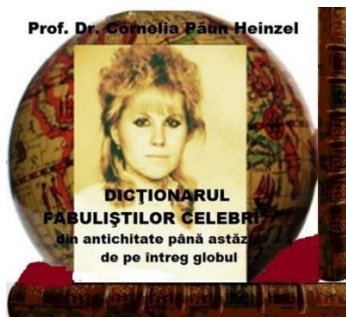
Sub crugul Eminescului Milena Munteanu din Canada, după întâlnirea de la Toronto a scris articolul „Să ne trăiască domnul Eminescu”.

Semnează interesante articole scriitori, publiciști din țară, din diaspora românească precum: Horia Bădescu, Victor Ravini (Franța), Raia Rogac (Chișinău), Adrian George Sahlean (SUA), Paula Romanescu și mulți alții.

Felicitări domnului Academician Gheorghe Păun, colectivului redacțional, colaboratorilor și tuturor celor ce conlucrează și realizează prin revistă o pagină de istorie culturală și de afirmare a culturii române. Sus nația română!

Ionel MARIN, membru LSR, UZPR

**”DICȚIONARUL
FABULIȘTILOR CELEBRI din antichitate
până astăzi, de pe întreg globul” de Prof. Dr.
Cornelia Păun Heinzl**

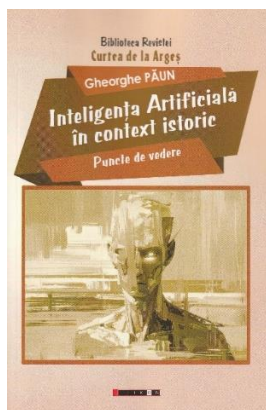

”DICȚIONARUL FABULIȘTILOR CELEBRI din antichitate până astăzi, de pe întreg globul” de Prof. Dr. Cornelia Păun Heinzl este o lucrare unică, care nu a mai fost realizată până în prezent, utilă istoriei literaturii universale, prin expunerea a aproape opt sute de fabuliști celebri din toate țările lumii, din cele mai vechi timpuri, ca înțeleptul persan Bidpay, din Orientul antic, părintele poeziei religioase, morale și didactice Hesiod - în a cărui operă a fost citită prima fabulă cunoscută, „părintele fabulei” Esop din Grecia antică, Homer - “prințul poezilor greci”, căruia Philostrat îi atribuie titlul de „inventator al

fabulei”, poetul grec Alceu din Mytilene, filozoful grec Aristotel, istoricul și fabulistul grec din antichitate Plutarch, dramaturgul Aristofan, marele fabulist oriental Loqman, istoricul și poetul antic de geniu al secolului I î. Hr. Phaedrus - cel mai mare fabulist din Roma antică, unul dintre primii creatori ai satirei romane scriitorul latin Lucilius, tatăl poeziei latine Quintus Ennius - poet laureat al Romei, cel mai melodos dintre poeții din antichitate poetul liric grec Stesichoros, împăratul roman Tiberius Iulius Caesar, Archiloh - unul dintre cei mai mari poeți lirici greci, fabulistul grec Babrius, etc. continuând în evul mediu și în epocile următoare cu nobili, marchizi, duci, cavaleri, împăratul Bonaparte al Franței, primul rege al Prusiei, Frédéric II de Prusia, numit Frédéric cel Mare, regele Ludovic al XVIII-lea al Franței, regele Austrasiei Thibaut sau Théodebald, prințul francez, din casa de Loraine Henri Ier de Guise numit Balafre, Contele d Lucanor - Don Juan Manuel, infante de Castilia, fiul cel mic al regelui Ferdinand al III-lea, poetul De Dhawal Chandra, rege de Bengala, India, cu pseudonimul Naraian Pandit, președintele de stat al Republicii Dominicane José Núñez de Cáceres Albor, profesori, clerici, cardinali, judecători – președinți de tribunale - diplomați, senatori, academicieni, deputați, miniștri, guvernatori, medici, ofițeri de rang superior, mareașali, care au scris fabule - până în zilele noastre, la Cornelia Păun Heinzl, profesor doctor, jurnalistă, prozatoare, prima fabulistă care a publicat peste trei sute de fabule originale, inedite, neinspirate și neprelucrate din cele ale predecesorilor, de la 28 de ani conducătoare de institut de cercetare științifică bugetar, de stat, cea mai titrată scriitoare, jurnalistă cu zece diplome de la universități de stat. Personalitățile care au compus ocazional scrieri aparținând acestui gen literar ca împăratul Bonaparte al Franței - a scris fabule cu succes la curtea împărătească - traducătorii, editorii și graficienii, ilustratorii de fabule, criticii literari care le-au studiat, le-au analizat sunt prezenți și ei în acest dicționar. Fabuliștii nominalizați sunt din toate colțurile lumii începând cu Europa: Grecia, Italia, Franța, Spania, Germania, Rusia, Elveția, Suedia, Belgia, Danemarca, Polonia, România, etc. Din

continentul american sunt prezentați fabuliștii din Statele Unite ale Americii, Canada, din țări ale Americii Latine și Centrale: Argentina, Mexic, Columbia, Peru, Cuba, Chile, Ecuador, Bolivia, Guatemala, Venezuela, Brazilia, Nicaragua, Republica Dominicană, Honduras, etc., dar și cei din cel asiatic: Japonia, Vietnam, Persia, China, India, Mongolia și din cel african : Egipt, Libia, Rwanda, etc.

**Inteligența artificială în context istoric.
Puncte de vedere, autor Gheorghe Păun,
Editura Eikon, București, 2025**

Distinsul om de știință și de cultură, informatician cu renume mondial, Acad. **Gheorghe PĂUN**, prin recenta carte „Inteligența artificială în context istoric. Puncte de vedere” ne prezintă un scurt istoric al Informaticii și a Inteligenței artificiale (IA), inedite și valoroase puncte de vedere. Se cunosc mai multe definiții ale IA. „Inteligența artificială este o ramură a informaticii preocupată de crearea de sisteme care pot imita inteligența umană și abilitățile de rezolvare a problemelor. Aceste sisteme procesează enorm de multe date, învață din experiență pentru a-și îmbunătăți performanțele”.

IA aduce multe beneficii, dar vine și cu o serie de pericole și provocări, provocări ce necesită o colaborare strânsă între cercetători, legislatori, industrie și societate pentru a asigura utilizarea responsabilă și etică a IA. Această carte, lucrare „de reflecție interdisciplinară”, reprezintă și o invitație la rațiune, moderație, reflecție. D-lui acad. Gheorghe Păun, felicitări, admirație și prețuirea noastră! **Ionel MARIN**

EVENIMENTE CULTURALE

Lansare de carte de excepție Doina BÎRCĂ - „CERVENIA, TE CÂNT!”

În ziua de **03 iunie 2025, în București**, la *Clubul Pensionarilor* din Parcul Plumbuita, Sectorul 2, a avut loc un eveniment literar deosebit, și anume o festivitate de LANSARE de CARTE.

Este vorba de noul volum al cunoscutei poete, publicistă, cronicar de carte și organizator de evenimente de la revista *Independența Română-Independența prin Cultură*, a *Fundației Literar-Istorice STOIKA*, doamna **DOINA BÂRCĂ**.

A fost o sărbătoare de suflet pentru dumneaei, dar și pentru cei prezenți, pentru că este vorba despre o carte dedicată, în principal, satului său natal, o carte intitulată: **CERVENIA, TE CÂNT!**

La prezidiul manifestării, au luat parte, pe lângă doamna **Doina BÂRCĂ**, flancată de nepoții ei, **Maria Mea** și **Iulian-Andrei al Meu**, cum îi place dumneaei să-i numească, și Părintele **Loredan STAN**, preot-paroh la Biserica din satul natal, **Cervenia**, localitate cântată de poetă în aproape toate volumele sale de poezii. Tot în prezidiu, au mai luat loc: cunoscuta scriitoare doamna **Maria PETRESCU**, domnul vice-primar de la Sectorul 2 **ANDREI OHACI**, și psiholog Radulescu Luminita, **Doamna Doina BÂRCĂ** a preluat moderarea acestei manifestări și a început prin a mulțumi celor prezenți pentru

participare, pe care îi consideră, pe toți, **prietenii** dânzei, cu care se mândrește. Spune textual că: *m-am folosit de cartea mea să fiu împreună cu dumneavoastră!*

Doamna Doina Bârcă mulțumește, în mod special, pentru prezență, Părintelui Loredan STAN, dar și pentru sfaturile primite și aportul dânsului privind organizarea unui eveniment cultural de excepție în satul Cervenia, satul natal al dânzei: *Cevenia este satul meu natal, locul meu, icoana mea*, spune dânsa.

Apoi, dă cuvântul Părintelui **Loredan STAN**, care începe prin a mulțumi pentru invitația de a participa la lansarea acestui minunat volum: ***Cervenia, te cânt!***

Spune că locuitorii Cerveniei îi urează multă sănătate și că îi mulțumesc doamnei Doina Bârcă pentru ce a făcut pentru satul natal, pentru ce reprezintă Cervenia pentru dânsa: *amintiri din copilărie, rudele rămase în sat, relații cu sătenii, casa părintească, chiar dacă nu-i mai aparține, părinții săi dragi, care nu mai sunt*. Părintele consideră că tot ce a scris doamna Doina Bârcă, toate poeziile/cântecele sale **au fost scrise din dragoste**, pentru că: ***unde dragoste nu e, nimic nu e!***

Meritele deosebite, pe tărâmul ocrotirii tezaurului cultural din locurile natale, i-au fost recunoscute de către Parohia Cervenia prin acordarea ***Diplomei de Onoare***, cu prilejul *Concertului religios-popular* ce a avut loc în comunitate, la care doamna Doina a avut o contribuție deosebită.

A urmat la cuvânt doamna **Maria PETRESCU**, poetă, declarată drept: *prietena mea*. Spune că: face *legătura dintre interiorul și exteriorul* doamnei Doina Bârcă.

Prima parte evidențiază legătura de suflet cu satul natal, cu Cervenia ei dragă. Paginile cărții sunt o adevărată *odă* scrisă la adresa Cerveniei *...cea dragă* și, mai ales, dorința ei de întoarcere în sat. Poeziile ei transmit un mesaj de **bucurie pură!** Personal, sunt onorată să fiu printre prietenii ei și să fiu analizată de **Doina Bârcă**, care este un **om de cultură adevărat**. Demonstrează nu numai că are talent, dar și o înțelegere profundă a vieții, în general, dar și a comunității din satul ei, Cervenia. Doamna **Doina BÂRCĂ** mulțumește, apoi, pentru **primul moment muzical**, îl invită pe domnul Ionita Bogdan de la Ansamblul M.A.I. pentru a ne încânta cu două melodii.

MARIA MEA, adică nepoata doamnei Doina BÂRCĂ, în așteptarea examenelor de la sfârșitul clasei a VIII-a, aduce un omagiu autoarei cărții, citind un adevărat *poem în proză*, dedicat bunicii, care deschide cartea și care se numește: *Bunica mea, caldă ca o binecuvântare!* Trage aer în piept și zice:

Doina Bârca, o mamă, o bunică, o femeie minunată, așa este bunica mea! Probabil că toată lumea o știe drept o doamnă cochetă, elegantă, deșteaptă, și o scriitoare excelentă, sensibilă... Iar mai departe: *Prin talentul și pasiunea sa pentru poezie, pătrunde în inimile tuturor prin ceea ce exprimă. Și încheie cum nu se poate mai frumos: Îți spun și aici că te iubesc mult și sunt mândră că ești bunica mea! Te îmbrățișez strâns de tot, ca să-mi simți iubirea, Bunica Mea, caldă ca o binecuvântare! Cu drag, MARIA TA!* Sala se emoționează și o copleșește cu aplauze îndelungate.

Dintre cei prezenți, au mai luat cuvântul, aducându-i aprecieri și felicitări pentru această carte de suflet, închinată satului natal, domnii: Grigore CURCANU, coordonatorul cenaclului *Dor de infinit*, Geo CĂLUGĂRU, Gheorghe ȚICLETE, Corneliu CRISTESCU,Loreta DIN și Ramona Elena,(Pitești) Ion DULUGEAC, Florin GRIGORIU, Silvan ESCU. Vilia Banta.Ioan Ratiu, În **al doilea moment muzical**, domnul **Nicolae MAXIM**, după ce cântă la flaut un fragment din *Rapsodia Română*, spune că: Am cuvinte frumoase despre Doina BÂRCĂ. Dacă nu exista, o înființăm! Poeziile sunt legate de Cervenia natală. De acolo vine bogăția acestor

poezii. Ele reflectă rădăcinile, locuitorii satului. Mulțumesc că există!

Doamna **Luminița RADULESCU** îi mulțumește doamnei Doina pentru că este aici, deoarece, spune dânsa: *noi suntem dintre rădăcinile din Cervenia*. Doina Bârcă sfințește locul! Împreună cu preotul, am creat o comunitate prin care noi încercăm să ajutăm. Cu noi este și vice-primarul Andrei Ohaci.

Doamna Doina BÂRCĂ îl prezintă pe **IULIAN-ANDREI**, nepotul dânsi, pe care îl consideră *invitatul cel mai important*, care desenează și colorează și a participat la o expoziție. Iulian recită o poezie, din care am reținut: *Eu sunt Iulian,/ Am șapte ani,/ Și iubesc caii....* Apoi cântă un fragment din cântecul: *Colo-n vale-n poeniță,/ Paște cașlul lui IULICA...*, pentru care primește un cadou.

Domnul **Silvan** spune despre dânsa că este poet, cronicar, scriitor și gazetar. Ține să menționeze, din volum, poezia de la pagina 21, intitulată: *Cerveniei și alor mei*, pe care o consideră foarte reușită, și se întreabă retoric: *Câți dintre noi putem să scriem așa de frumos?!*

A urmat un **al treilea moment muzical**, susținut de cunoscuta interpretă **Mariana BIRICĂ**, care declară că îi pare bine că a cunoscut-o pe Doina BÂRCĂ și o felicită pentru noul volum de poezii..

Domnul **prof. Geo CĂLUGĂRU** spune că se bucură mult să vadă o sală plină cu prieteni foarte atenți.(60) Despre doamna Doina BÂRCĂ zice că prezența dânsi este deosebită.

Că este rezultatul a două gene: una din partea părinților, iar a doua este gena locului în care s-a născut, Cervenia.

Domnul **Constantin SINESCU**, sculptor, autor al statuii dr.**PESAMOSCA**, de la Spitalul de Copii, spune că doamna Doina este o **Doamnă deosebită**, care ne citește câte o poezie la fiecare eveniment.

În final, îi oferă cadou o sculptură cu portret **EMINESCU**.

A urmat un **al patrulea moment muzical**, susținut de domnul **Petrică PANĂ**, violonist de renume internațional, și fratele său la orgă, care au interpretat melodii cunoscute, melodii celebre, foarte gustate și aplaudate de public.

A urmat doamna **Loreta DIN**, din Pitești, care spune că fiecare om se naște cu rădăcinile lui în locul de baștină. Doina BÂRCĂ este un model, sau așa ar trebui să fie... Cartea este o **adevărată biografie a sufletului**. Mă bucur că am cunoscut-o, o felicit și-i urez multă sănătate! În intervenția sa, domnul **Florentin STRECHE**, filolog, care a citit cartea în manuscris, apreciază că volumul vine ca o **pledoarie pentru satul natal**, care îi pare ca o **declarație culturală** pentru întoarcerea la obârșie, la pădure, la sat. Temele majore abordate de poetă sunt temele iubirii de mamă, de părinți și strămoși în general, credința în Dumnezeu, frumusețea naturii și altele.

Poeta *fixează satul în poezie*, acum, în epoca în care satul se stinge în statistici! Pentru poetă, *Cervenیا este un spațiu sacru!* Este un *sat-personaj*. Este vorba de o nostalgie elegiacă. Amintirile se opresc în locuri sacre, ea nu experimentează, ci evocă. Volumul este într-adevăr o lucrare hibridă. Volumul este despre adevăruri simple, dar *așează satului o aură universală!*

La rândul său, domnul **Nicolae MAXIM**, apreciază maxim evenimentul. Cunoscuta actriță Doina Ghiteșcu declară public că: *Doina BÂRCĂ, autor, cronicar literar, poetă, organizator de evenimente la Fundația Literar-Istorică Stoika, este și prietena mea!* Domnul **Ion FORCOȘ** a scris special pentru astăzi o poezie intitulată: *Cervenیا și Doina Bârcă*.

Un alt moment muzical cu domnul **Horia Vladan**, solist cunoscut.

Doamna **Ioana STUPARU**, consideră că volumul conține adevărate *revelații poetice*, care dovedesc că poeta nu și-a uitat niciodată originile. Doina Bârcă este *unul dintre caracterele neaoșe*, care nu uită să revină în satul natal, Cervenیا, și *să-și ostoiască DORUL* de satul copilăriei sale.

Domnul **prof. univ. Gheorghe ȚICLETE**, spune că o cunoaște pe doamna Doina BÂRCĂ de circa 20 de ani, că este un om care a plecat de jos, dar a ajuns sus, și *și-a croit singură un drum în viață*.

Următorul moment muzicat a fost realizat de violonistul **Petrică PANĂ** și fratele său la orgă.

A urmat doamna **Tatiana RĂDULESCU**, tot din județul Teleorman ca și poeta, care apreciază că:

Doina a riscat, dar a câștigat! Apoi citează câteva versuri din poezia: *Îndrăzneală*.

Domnul **Liviu ZANFIRESCU** recită poezia: *Cânt de veșnicie*, dedicată doamnei Doina BÂRCĂ.

Domnul **Ion DULUGEAC** o consideră pe poetă ca fiind o femeie foarte generoasă și este bucuros că se află aici, printre prietenii doamnei Doina BÂRCĂ. A urmat **PILI PAUTEANU** prieten de suflet din **Onești**, care consideră că: *Doina este o definiție între așezarea natală....și faimă literară, că este un scriitor de excepție*. Iar mai departe: *prin talentul său, pătrunde în inima cititorilor. Este o persoană specială. Ne-arată cât de speciali suntem noi pentru ea. Și încheie foarte frumos, zicând că:*

În afară de iubire, nu este nici un motiv să trăim!

Doamna **Maria LULESCU**, soția fostului mare actor, **Alexandru LULESCU**, care apreciază că: *Doina Bârcă este un om cu har, tenace, și are admirație pentru ceea ce face.*

Iar domnul **Elia Bacila-pictorul de Negru**, îi face un cadou poetei.

A urmat un nou moment muzical cu doamna **Mariana BIRICĂ** În intervenția sa, doamna **Doina BÂRCĂ** își exprimă regretul că doamna **Eugenia DUȚĂ, prietena mea**, cum o numește dânsa, din motive de sănătate, nu a putut veni, mai ales că această carte este editată la Editura FAST EDITING Domnul **Constantin VACIU**, reprezentant al *diasporei române*, zice că: *Doina Bârcă este o carte deschisă*, iar cuvântul Cervenیا, scris CER VENI A, prin anagramare, dă: *A VENIT CERUL!!*

Domnul **Ioan RAȚIU** afirmă că: *rădăcilnile înnobilează!* Apoi oferă doamnei Doina BÂRCĂ un exemplar din recentul său volum, intitulat: *Clipa grea, sub cerul liber*. Doamna **Doina BÂRCĂ** recită câteva versuri din poezia *Cervenیا mea, /Locul copilăriei mele!*

În încheiere, doamna **Maria COSTA**, oaspetele surpriză, o felicită pe doamna Doina BÂRCĂ și îi urează: *LA MULȚI ANI!* În final, doamna **Doina BÂRCĂ** mulțumește tuturor pentru participare și le urează *O ZI BUNA* invitându-i la socializare.

A consemnat, **Corneliu CRISTESCU**,

Foto: **Ioan GANEA-CHRISTU**,

Cercul Scriitorilor Ingineri din AGIR.

**Festivalul-concurs literar BOGDANIA,
ediția a XIV-a. Festivitatea de premiere
București, 24 iunie 2025**

Festivalului-concurs internațional de creație literară Bogdania, organizat anual de Asociația Cultural-Umanitară BOGDANIA și revista de cultură Bogdania din Focșani, de inimosul scriitor și publicist **Ionel Neculai MARIN**, a desfășurat festivitatea de premiere în istorica și impunătoarea clădire din București, Palatul Brătianu din Strada Visarion, nr. 4-6, Sector 1. Este remarcabilă și cere mult efort și dăruire pentru a continua un astfel de proiect al Bogdaniei. În ultimii ani acest eveniment cultural de excepție se derula în sala mare a Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR) în colaborare strânsă cu Cenaclul „Literar Ing.” Parteneri ai acestui eveniment au fost: UZPR-Filiala Cronica Timpului, Liga Scriitorilor din România și Fundația Literar-Istorică „Stoika”.

În prezidiu lângă domnul **Ionel MARIN**, directorul Festivalului, au mai luat parte: domnul academician Gheorghe PĂUN, domnul Florian Laurențiu STOICA, președintele Fundației Literar-Istorică STOIKA, domnul profesor univ. Nicolae VASILE, președintele Filialei Cronica Timpului a UZPR, și doamna scriitor și editor Eugenia DUȚĂ, din partea Fundației Ion I. BRĂȚIANU, care a amintit că astăzi, 24 iunie, este ziua de naștere a **Sf. Proroc Ioan Botezătorul**, ziua de Sânziene, cum se spune în Ardeal, sau Drăgaica, cum se spune în Muntenia. Apoi, referindu-se la evenimentul cultural de astăzi, apreciază că, prin acesta, domnul **Ionel MARIN**, directorul Festivalului, promovează tinerele talente literare și are un merit deosebit pentru că a reușit să strângă nume

mari din țară, dar și din străinătate. De remarcant că, în revista **Bogdania**, a alocat un spațiu mare scriitorului Nicolae Rotaru, deși acesta nu mai este în viață de un an de zile.

Mai departe, spune că domnul **Ion I. BRĂȚIANU** nu a putut să vină, deoarece a suferit de curând o operație grea. Apoi, recită poezia „Într-o zi, într-o noapte”, acompaniată de valorosul cântăreț **Adrian NAIDIN** la violoncel, dar și la voce. Cântecurile pe versuri de Mihai Eminescu, au fost aplaudate de întreaga audiență. Domnul Ionel MARIN mulțumește pentru interpretare și salută ca și Eminescu: **Sus nația română!**

Menționând că Eminescu este printre noi, propune să păstrăm un **moment de reculegere**. Apoi prezintă pe invitați. Începe cu invitatul de onoare, domnul academician **Gheorghe PĂUN**, om de știință și de cultură, director al revistei **Curtea de la Argeș** și că este o onoare pentru noi să-l avem aici.

Prezintă pe domnul profesor univ. dr. ing. **Nicolae VASILE**, directorul general al revistei **Cronica Timpului** a UZPR. și pe domnul **Florian Laurențiu STOICA**, directorul revistei **Independența Română - Independența prin Cultură**.

În continuare, domnul Ionel MARIN prezintă pe domnul **Stelian GOMBOȘ**, doctor în teologie, un om cu suflet ales, membru în **Secretariatul de Stat pentru Culte** din Guvernul României; pe domnul **Florentin POPESCU**, redactor-șef la revista **Bucureștiul literar și artistic**, poet și critic literar renumit, dar și pe domnul **George CORBU**, președintele **Uniunii Epigramiștilor din România**, precum și pe doamna profesor universitar **Zoe ROTARU**, scriitoare, soția scriitorului Nicolae ROTARU.

Domnul Ionel MARIN a prezentat și pe următorii participanți, aflați în sală: Corneliu CRISTESCU, Doina GHIȚESCU, Laurențiu DRĂGUȘIN, Valentin RĂDULESCU, Ioan RAȚIU, Doina BÂRCĂ, Alexandru ARMEANU, care a scris cartea *Trei sferturi*, aflat la 75 de ani, apoi pe Victoria SOREA, Caty URUCU, Ion DULUGEAC, Geo CĂLUGĂRU, Gheorghe ȚICLETE, Horațiu MĂNDĂȘESCU și Nicolae MAXIM, flautist. Ia cuvântul domnul academician **Gheorghe PĂUN**, care spune că a

stat 40 de ani în București, dar că acum s-a mutat la munte, mai precis la Curtea de Argeș. Revista pe care o conduce se cheamă *Curtea de la Argeș*, care are și o siglă cu tricolor, ambele fiind protejate la OSIM. Revista cultivă tinerii pe care îi publică, și nu prea pe seniori, deși și aceștia sunt publicați.

A oferit o frumoasă Diplomă din partea revistei *Curtea de la Argeș* domnului Ionel Marin „pentru neostenita activitate culturală și pentru dăruirea cu care lucrează întru unirea în cuget și simțiri a tuturor românilor”, aducând bucurie și mulțumiri cordiale.

Despre **textele lui Mihai Eminescu** spune că acestea **sunt un model!**

De la Eminescu avem fraze cu înțeles adânc. Revista este **pan-rămânească**, avem scriitori români din toate provinciile/locurile românești, **mai puțin din Cadrilater**, de acolo nu am găsit scriitori.

Unul dintre seniorii publicați este chiar domnul **Ion I. BRĂTIANU**, căruia îi ofer o Diplomă.

Altă Diplomă o ofer domnului Ionel MARIN, cu mulțumiri pentru invitație. Domnul Ionel MARIN mulțumește pentru Diplomă, dar și pentru cartea despre Inteligența Artificială.

A urmat la cuvânt domnul **Nicolae VASILE** care povestește că, în urmă cu 5 ani, nu prea mai avea chef de cultură și s-a hotărât să facă un grătar în curte. La final, a ridicat capacul de la canal pentru a arunca deșeurile rezultate, timp în care, din canal, **o vrabie** a ieșit direct spre dânsul în zbor și s-a întrebat cum a ajuns ea acolo și de când și, mai ales, cât ar mai fi rezistat. În acel moment a hotărât să facă tot ce făcea înainte de *Pandemie*, și s-a reapucat de scris și de activități culturale.

Cu Festivalul, l-am ajutat pe domnul Ionel MARIN timp de 9 ani, și-i urez succes în continuare.

A urmat domnul **Florian Laurențiu STOICA** care, mulțumind pentru invitație, afirmă că domnul Ionel MARIN face minuni cu Asociația și cu Revista sa.

Revenind la domnia sa, afirmă că vrea să fie scurt și concis!

Dumnealui a revenit la o tradiție de familie, care avea, pe la 1850-1870, o revistă care apărea pe la Buzău și se chema *INDEPENDENȚIA*, cu siglă, un simbol al familiei.

Patronimul familiei este de peste 1000 de ani. Numele revistei Fundației STOICA a fost actualizat, devenind *Independența Română-Independența prin Cultură*. Avem abonamente și în Basarabia și în alte țări, la românii de acolo. În paginile ei sunt numai scriitorii români, unii dintre ei nepublicați în alte reviste, exemplu Elena Farago!

Revenind la manifestarea de astăzi, care este un vârf în activitatea domnului Ionel MARIN, juriul a agreat pentru premiere, din partea *Fundației STOICA*, pe doamna **Monica GHERGHEL RĂDUȚ**, care scrie curent în revista noastră și căreia îi oferim și o *Diplomă*.

Felicitări, domnule Ionel MARIN! La rândul său, domnul **Ionel MARIN** mulțumește și-i spune: *Și dumneavoastră faceți lucruri minunate!*

A urmat domnul **Stelian GOMBOȘ, doctor în teologie**, un mare creator de articole la revista *Bogdania*, despre credința ortodoxă, a cărei prezență ne bucură foarte mult. Dânsul a început prin a mulțumi pentru invitație și afirmă că ne știm de 13 ani, cu uimire și cu dedicație și apreciază consecvența domnului Ionel MARIN și-i urează să o țină mulți ani. Mai spune că, a sluji *cuvântul și logosul* este foarte provocator, dar cultivarea logosului se face cu responsabilitate. Orice cuvânt are mesajul lui care trebuie decodificat responsabil. Nu trebuie să abdicăm de la această cale, mergem înainte! Sunt destui tineri care citesc literatură de calitate. Am scris împreună cu un coleg o carte care evocă **12 duhovnici români** din secolul XX. Acest volum conține 12 medalioane duhovnicești, printre care: Iustin Pârvu, Părintele Papacioc, Părintele Dumitru Stălițoiaie, Mitropolitul Antonie

Plămădeală și alții. *Gratitudine și admirație*, domnule Ionel MARIN!

Domnul Ionel MARIN răspunde: *Să ne ajute Dumnezeu pe toți, cei din țară și cei din afară.*

Menirea scriitorilor este să adune nația! Domnul Stelian Gomboș promovează limba română și credința noastră ortodoxă în revista Bogdania.

Domnul **Geo CĂLUGĂRU** afirmă, la rândul său, că este de 7-8 ani în juriul acestui festival de creație literară. Majoritatea lucrărilor au trecut *prin mâinile mele*, zice dânsul. Trebuie să învățăm din **lecția de construcție** pe care ne-a dat-o Eminescu, despre care vorbea George Călinescu: *Un geniu este, de plânge sau de râde, un gânditor care lasă o dără sonoră de foc pe traiectoria lui cosmică, dând o lecție de construcție umanității.*

Ce face domnul Ionel MARIN este un segment din lecția de construcție, dată de Eminescu.

Această manifestare culturală a fost posibil a se desfășura aici, în Palatul BRĂTIANU, datorită unei relații deosebite a domnului Ionel MARIN cu Excelanța Sa Ion I. BRĂTIANU.

Domnul Ionel MARIN visează și transformă visele în realitate.

Domnul Ionel MARIN mulțumește și se simte onorat de aprecierile domnului Geo CĂLUGĂRU, dar menționează că *meritul este al lui Dumnezeu*, iar revista *Bogdania este darul Lui* către cititori.

Domnul **Marian ILIE**, traducător de limbă turcă, care trimite revista Bogdania și în alte țări, are 250 de corespondenți și 100 de cititori la care trimite această revistă.

Pentru turci, *Bogdania* înseamnă, de fapt, Țara Moldovei, iar *bogdani* înseamnă moldovenii!

Domnul **Florentin POPESCU** consideră **Țara Vrancei** ca pe un **ținut magic**, cu multe cutremure fizice, dar și spirituale! La un moment dat, erau două reviste deosebite în Vrancea: PRO SECOLUM și OGLINDA LITERARĂ, dar acum, cu BOGDANIA, vine domnul **Ionel MARIN** ca un veritabil **haiduc literar**! Mă bucur că am fost invitat la această manifestare, în acest Palat. Domnul Ionel MARIN este un om cumsecade, cu care poți să stai de vorbă. În anul 1991, am scos revista literară COLIBRI, care după 21 de numere a dat faliment. Este greu să îți

o revistă mult timp. Acum mă ocup de revista **Bucureștiul literar și artistic**, în calitate de **redactor-șef**, și de aceea, vă propun să colaborăm între reviste, să rezervăm 2 pagini, prin rotație, pentru o revistă prietenă. În acest fel, și revistele noastre devin mai interesante și mai atractive.

Revista mea a publicat scriitori din Basarabia, dar încă nu din Cadrilater.

Vă felicit și vă urez mult succes.

Doamna **Doina BÂRCĂ**, în cuvântul său, felițită pe organizatorii acestui eveniment, pe domnul Ionel MARIN, dar și pe concurenți, și crede că cel puțin un sfert dintre ei vor deveni scriitori.

Poezia este calea de a ajunge la Luceafăr!

Cunoscuta actriță, **Doina GHÎTESCU**, salută *sublima prezență* și, în mod special, pe domnul academician Gheorghe PĂUN, dar și pe domnul Ionel MARIN, pe care-l consideră **un entuziast, dăruit culturii și tinerilor creatori** prin acest festival organizat de dânsul.

Și pentru că domnul Geo CĂLUGĂRU a vorbit **despre vis**, a recitat poezia *Îndemn la luptă*, scrisă de poetul **Radu Gyr**, încurajând pe cei tineri să nu renunțe la visul lor literar, poezie din care am reținut: *Înfrânt nu ești atunci când ochii-n lacrimi ți-s,/ Înfrângerile adevărate sunt renunțările la vis!*

Domnul **Nicolae MAXIM**, profesor de muzică, membru în *Filarmonica George Enescu*, a început prin a recita câteva versuri eminesciene, apoi a cântat o *temă cu variațiuni pentru flaut*, de Vladimir Rotaru din Chișinău. La final, a recitat iarăș câteva versuri scrise de Maria Ioana VASILOIU: *Ce te legeni rămurea,/ Dacă vii în calea mea,/.../ Mi-e dor de acel Eminescu,/ și mi-e dor, și iar mi-e dor...*

Doamna **Victoria SOREA**, din Târgul Jiu, membră în Juriul concursului, după ce mulțumește domnului Ionel MARIN pentru onoarea de a fi în Juriu, face unele aprecieri, spunând că revista **Bogdania** oferă spațiu editorial celor care doresc să publice creații literare de calitate. **Cuvântul publicat devine mărturisire**, spune dânsa. Materializând picături de timp, devii atemporal! Un popor fără identitate este vulnerabil în fața istoriei! Scrie frumos Lăcătușu Denisa, frumos vorbește Maria Boldișor, dar și Maria Topor *Carul Mare*

transportă doruri multe și iubiri multe! Cartea este drumul de a ajunge acolo unde dorești. Toți participanții la concurs aveți talent și potențial literar, aveți har, aveți o voce care spune ceva. Continuați să scrieți!

Doamna profesor **Zoe ROTARU**, spune că domnul Ionel MARIN este un **creator de excepție și formator de scriitori**, și face câteva aprecieri/aspecte asupra lucrărilor/ creațiilor citite. Scriitorul Nicolae Rotaru, după 55 de ani trăiți împreună, zicea: **Cartea este sacră!** Iar Nichita Stănescu aprecia: **Creatorii sunt ca și soldații!** Cei care au ceva de spus, spun. Aspectul primordial, **picături de suflet într-o mare tulburată...** Lacrima nu a încetat să apară. Unele creații literare m-au dus cu gândul la o tinerețe furată.... Dincolo de stări și sentimente, am simțit gustul pentru creație. **Toți concurenții sunt învingători!** Nicolae Rotaru a scris de la 14 ani, până în ultimele 2 zile ale vieții. Pe creatorul Ionel MARIN l-am întâlnit anul trecut și acum îl întreb: Cum ați lăsat teritoriul Bogdaniei și ați venit aici, la București, printre MITICI? Dar **dânsul are o misiune nobilă**. Este un luptător aprig pentru această **ștafetă literară** pe termen lung!

Împreună cu Eugenia DUȚĂ și Geo CĂLUGĂRU, *m-a adunat din cioburile vieții*, pentru că nu este ușor să te desparți de *Dumnezeul tău pământean*, soțul, după 55 de ani! **Trăiți uniți și respectați-vă!**, zicea scriitorul Nicolae ROTARU.

Doamna **Caty URUCU**, scriitoare, romancieră, membră în Juriul competiției, în care a fost și anul trecut, spune că a scris un roman despre relațiile dintre părinți și copii, roman premiat de domnul Ionel MARIN. Dânsa apreciază că: **Oameni străluciți sunt aici!** Și când spun asta, **știu ce vorbesc. Dacă noi (românii) pierim, se va distruge tot ce este mai valoros în Europa!**

Am văzut la acești copii o inteligență deosebită și un talent/har la fel de important.

Eu sunt mândră de acești copii!

Domnul profesor **Gheorghe ȚICLETE** spune că se bucură că a fost invitat de domnul Ionel MARIN la această manifestare culturală și apreciază mult că dânsul **promovează tinerii talenți**. Apoi, face mențiunea că, atât dânsul,

dar și domnul Ionel MARIN și, în mod special, domnul academician Gheorghe PĂUN sunt ingineri la bază.

În final, domnul Ionel MARIN dă citire **mesajului** primit de la domnul **Alexandru Florin ȚENE** de la Cluj, poet, romancier, istoric, critic literar, **președintele Juriului**, care nu a putut fi prezent aici, având în vedere și vârsta de 83 de ani ai dânsului. **La mulți ani!**

În încheiere, domnul **Ionel MARIN** face precizarea că, în timp, a făcut și **6 ediții de concurs literar** pentru elevii **din școlile gimnaziale**, că și acolo a descoperit **talente autentice!**

În concluzie, tinerii creează opere valoroase și, unele, constituie chiar modele.

Tinerețea, spune dânsul, nu este o piedică, ci o forță!

Numai că, uneori, ne lipsește dorința!

Se trece la partea a doua, și anume la **Fesivitatea de premiere** a laureaților concursului literar. Au fost oferite 26 de premii din care 22 ale Revistei Bogdania și 4 ale partenerilor.

Trofeul Bogdania, 2025 a fost primit de Prof. Dumitru Vetina din Râmnicu Sărat, județul Buzău.

Apoi domnul Marin a oferit numeroase Diplome de onoare, merit, de excelență la parteneri, membri ai juriului, colaboratori ai revistei Bogdania, inclusiv la scriitori din diaspora românească (Acad. Cristian Petru Bălan și Prof. univ. Florentin Smarandache din S.U.A., Ben Todică din Australia) etc. După premiere, domnul Ionel MARIN a invitat pe cei prezenți la un **moment de socializare**.

A consemnat, **Corneliu CRISTESCU**

**Aspecte de la Festivalul-concurs Bogdania,
Ediția a XIV-a, București, 24 iunie 2025**

**1. Domnul Ionel MARIN înmânând premii celor
mai talentați concurenți**

Domnul Acad. Gheorghe Păun oferind Diploma revistei Curtea de la Argeș – directorului Festivalului Bogdania

Trofeul Bogdania, 2025
-Prof. Vetina DUMITRU
din Rm. Sărat, județul Buzău

D-na Prof. Zoe Rotaru, soția scriitorului Nicolae Rotaru, fost senior editor al revistei Bogdania și autor a peste 160 de cărți, plecat la stele... a oferit **Premiul de excelență „Nicolae ROTARU”**

Domnul director Florian Laurențiu Stoica oferind premiu din partea revistei „Independența Română-Independența prin Cultură”.

2. Și la această ediție, domnul Ionel MARIN, Directorul Festivalului Bogdania a pregătit și înmănat numeroase diplome de onoare, de merit, excelență, premii de excelență pentru reviste și personalități ale culturii române contemporane din țară și diaspora românească (Acad. Cristian Petru Bălan și Prof. univ. Florentin Smarandache din S.U.A., Ben Todică din Australia). Din România au primit diplome, un semn al prețurii din partea Bogdaniei, următorii: Acad. George Păun, Ion. I. Brătianu, Nicolae Vasile, Florian Laurențiu Stoica, Geo Călugăru, Florentin Popescu, Marian Ilie, Geni Duță, Gheorghe Stroia, Culiță Ioan Ușurelu, Radu Borcea, Zoe Rotaru, Stelian Gomboș, Victoria Sorea, Ion Dulugeac, Caty Urucu, Doina Bârcă și alții.

Adrian Naidin

Și prin acest Concurs internațional se realizează noi punți de legătură între generații, noi prietenii literare și dăm un impuls puternic tinerilor creatori, cu talent literar deosebit și dornici spre afirmare și promovare a limbii și culturii române.

Felicitări premianților și tuturor participanților la această ediție. Vă îndemn să citiți, să scrieți, să trăiți și să iubiți România și pe românii de pretutindeni. Dumnezeu să ne binecuvânteze!

3. Programul artistic a fost susținut de Adrian Naidin, Prof. univ. Nicolae Maxim, actrița Doina Ghițescu. Atmosfera a fost excelentă, deși mare căldură, întreaga asistență s-a comportat ireproșabil. Scopurile pentru care a fost înființat Festivalul Bogdania a fost atins. La toți premianții se putea citi pe față și în suflet bucuria de a participa la un astfel de eveniment cultural, din România.

Palatul Brătianu

Palatul Brătianu - interior

Ionel MARIN

**LISTA CU PREMIANȚII -
FESTIVALULUI-CONCURS
INTERNAȚIONAL DE CREAȚIE
LITERARĂ „BOGDANIA”
Ediția a-XIV-a, 24 iunie 2025,
București, Palatul Brătianu**

Grupa I-tineri între 15-30 de ani

Secțiunea POEZIE

Premiul I – Stoian Roxana-Cristina

Premiul II – Lazarin Melinda

Premiul III – Ardeleanu Adina-Ioana

Secțiunea Proză scurtă

Premiul I – Sturza Ilinca-Maria

Premiul II – Micloiu Ana Maria Raluca

Premiul III – Chivoiu Ioana

Secțiunea Eseu

Premiul I – Lăcătușu Denisa-Mariana

Premiul II – Batcu Andreea-Alexandra

Premiul III – Micloiu Ana Maria Raluca

Grupa II-concurenți peste 30 de ani

Secțiunea POEZIE

Premiul I – Iașura Rozalia

Premiul II – Sandu Roxana Elena

Premiul III – Sîia Andreea Florentina

Secțiunea Proză scurtă

Premiul I – Lungu Mariana Niculina

Premiul II – Corneliu Ion

Premiul III – Sava Didina

Secțiunea Eseu

Premiul II – Voinescu-Stoie Sînziana-Maria

Premiul III – Boncea Elena

Trofeul Bogdania (Marele Premiu):
Dumitru Vetina din Rm. Sărat, județul Buzău. Doamna va primi și Premiul de excelență „Nicolae ROTARU”, de la D-na Prof. Zoe Rotaru, soția scriitorului Nicolae Rotaru, fost senior editor al revistei Bogdania și autor a peste 160 de cărți, plecat la stele și care acum ne veghează...

Premiul revistei de creație și cultură Bogdania:

D-na Boldișor Maria din Republica Moldova, Bondarenco Arabel Mina, Topor Maria și Tiu Eliza Rosanna.

Premiile din partea revistei Independența Română-Independența prin cultură:

D-na Răduț (Gherghel) Monica din București.

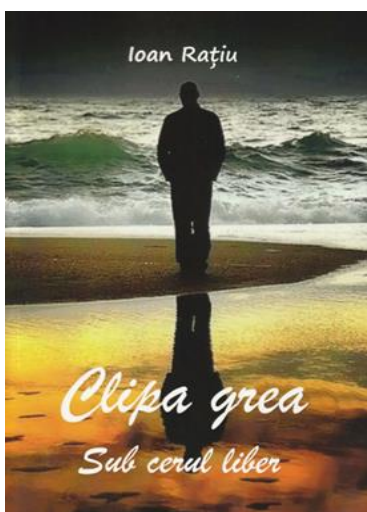
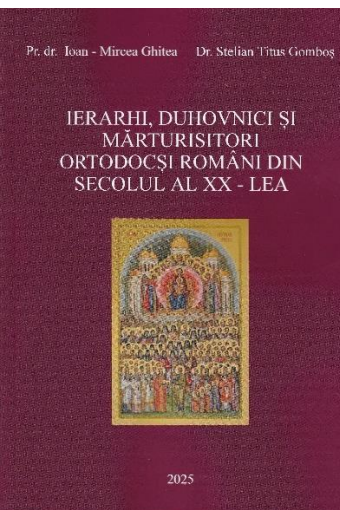
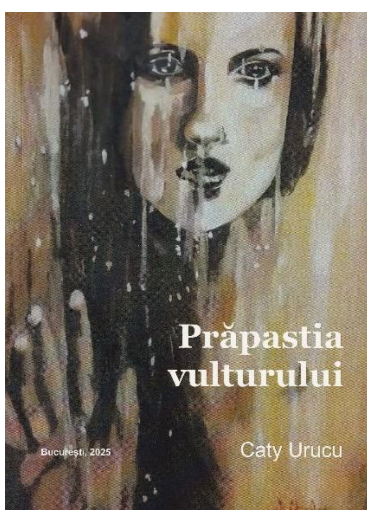
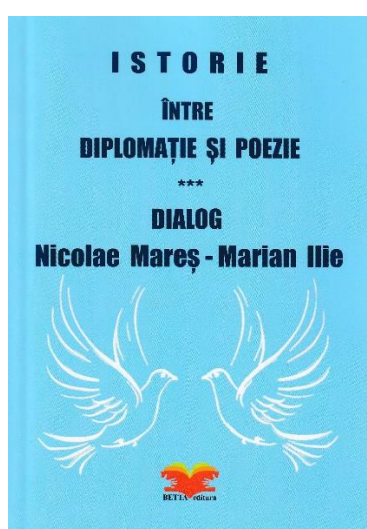
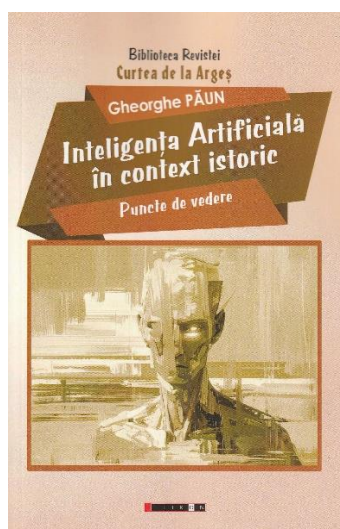
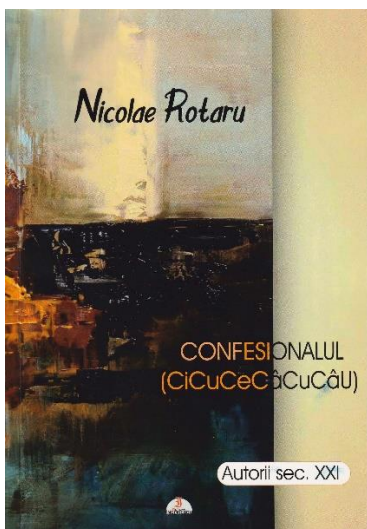
Premiu din partea Societății pentru cultură și literatura română în Bucovina, al revistei **Septendrion** elevilor:

Chiriac Silvia Leticia Mădălina și Nistea Medeea Alexandra de la Colegiul militar „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc, județul Suceava.

Scriitor, publicist Ionel MARIN

Semnal editorial

ISSN 2343-8061
ISSN-L 2343-8061